

BIROUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ

*SITUAȚIA
SOCIAL-ECONOMICĂ
A REPUBLICII MOLDOVA
în ianuarie-iunie 2009*

CUPRINS

I. INFORMAȚIE SUCCINTĂ PRIVIND SITUAȚIA SOCIAL-ECONOMICĂ A REPUBLICII MOLDOVA în ianuarie-iunie 2009.....	3
1.1. Principalii indicatori macroeconomici ai Republicii Moldova în ianuarie-iunie 2009	5
II. PRODUSUL INTERN BRUT	6
III. PRODUCȚIA BUNURILOR ȘI SERVICIILOR	
3.1. Industrie.....	11
3.2. Agricultură	15
3.3. Investiții în capital fix	18
3.4. Transporturi	21
3.5. Comunicații.....	22
3.6. Turism	23
3.7. Comerț cu amănuntul și servicii cu plată prestate populației	25
3.8. Comerț exterior.....	27
IV. PREȚURI.....	37
V. FINANȚE	
5.1. Executarea bugetului public național.....	39
5.2. Credite, depuneri bănești și rulajul de casă	41
5.3. Asigurări	42
5.4. Piața hârtiilor de valoare.....	42
VI. SITUAȚIA SOCIALĂ	
6.1. Nivelul de trai al populației	43
6.2. Situația demografică.....	49
6.3. Ocrotirea sănătății	51
6.4. Infracțiuni.....	51
VII. INFORMAȚIE SUCCINTĂ CU PRIVIRE LA SITUAȚIA SOCIAL-ECONOMICĂ A UTA GĂGĂUZIA	54
PRECIZĂRI METODOLOGICE	56

I. INFORMAȚIE SUCCINTĂ PRIVIND SITUAȚIA SOCIAL-ECONOMICĂ A REPUBLICII MOLDOVA în ianuarie-iunie 2009¹

Rezultatele activității economiei naționale se prezintă astfel:

- **Produsul intern brut** în ianuarie-martie 2009 a însumat 12974 milioane lei, constituind 93,1% față de perioada corespunzătoare din anul precedent.

- **Întreprinderile industriale** de toate formele de proprietate în ianuarie-iunie 2009 au fabricat producție în valoare de 10624,8 milioane lei (în prețuri curente). Indicele volumului producției industriale față de ianuarie-iunie 2008 a constituit 75,1% (în prețuri comparabile). Situația din sectorul industrial al economiei este determinată preponderent de activitatea întreprinderilor din industria prelucrătoare, cărora le-au revenit 82,6% din volumul total de producție obținut la întreprinderile cu genul principal de activitate de industrie. Nivelul producției realizate de aceste întreprinderi s-a micșorat cu 27,3% față de ianuarie-iunie 2008, determinând descreșterea producției industriale în ansamblu cu 23,4%.

Micșorarea volumului producției industriale a fost cauzată în special de către întreprinderile cu următoarele activități principale: fabricarea produselor din minerale nemetalifere; fabricarea de articole de îmbrăcăminte; fabricarea încălțămintei; fabricarea băuturilor alcoolice distilate; fabricarea produselor textile; fabricarea de mașini și echipamente; fabricarea hîrtiei și cartonului; prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor etc.

În același timp, s-au înregistrat creșteri ale volumului producției industriale la întreprinderile cu următoarele activități: producția cărnii de pasăre; fabricarea nutrețurilor gata pentru animale; fabricarea altor articole din material plastic; producția de mașini și aparate electrice; fabricarea crupelor; fabricarea produselor de tutun etc.

- **Producția globală agricolă** obținută în toate categoriile de gospodării în ianuarie-iunie 2009, a însumat 2631,4 milioane lei în prețuri curente, constituind, conform estimărilor, 102,6% (în prețuri comparabile) față de perioada respectivă a anului precedent. Majorarea producției agricole a fost determinată de creșterea producției în sectorul zootehnic cu 5,1%,

- **Investițiile în capital fix** din contul tuturor surselor de finanțare realizate în economia națională în perioada de raport au fost însușite în valoare de 3432,2 milioane lei, din care lucrările de construcții-montaj au constituit 1846,5 milioane lei sau respectiv 61,6% și 66,3% în raport cu ianuarie-iunie 2008. Darea în folosință a caselor de locuit a constituit 89,9%.

- **Volumul mărfurilor transportate** de întreprinderile de transport feroviar, auto, fluvial și aerian în ianuarie-iunie 2009 a constituit 3324,9 mii tone, sau 37,0% din volumul înregistrat în aceeași perioadă a anului 2008, iar **parcursul mărfurilor** a totalizat 1126,5 mil. tone-km, sau 44,3% din parcursul realizat în ianuarie-iunie 2008.

- **Valoarea vânzărilor de mărfuri cu amănuntul**, prin unitățile comerciale, în ianuarie-iunie 2009 a însumat 8997,1 milioane lei, înregistrînd, în termeni reali, o scădere de 4,5% față de perioada similară din anul 2008.

¹ Indicatorii economico-sociali sînt prezentați fără datele întreprinderilor și organizațiilor din partea stîngă a Nistrului și municipiul Bender

- **Valoarea serviciilor cu plată prestate populației** de către unitățile oficial înregistrate în ianuarie-iunie 2009 s-a cifrat la 6088,1 milioane lei, înregistrând în condiții comparabile de prețuri o creștere de 0,9%, comparativ cu perioada corespunzătoare din anul 2008.

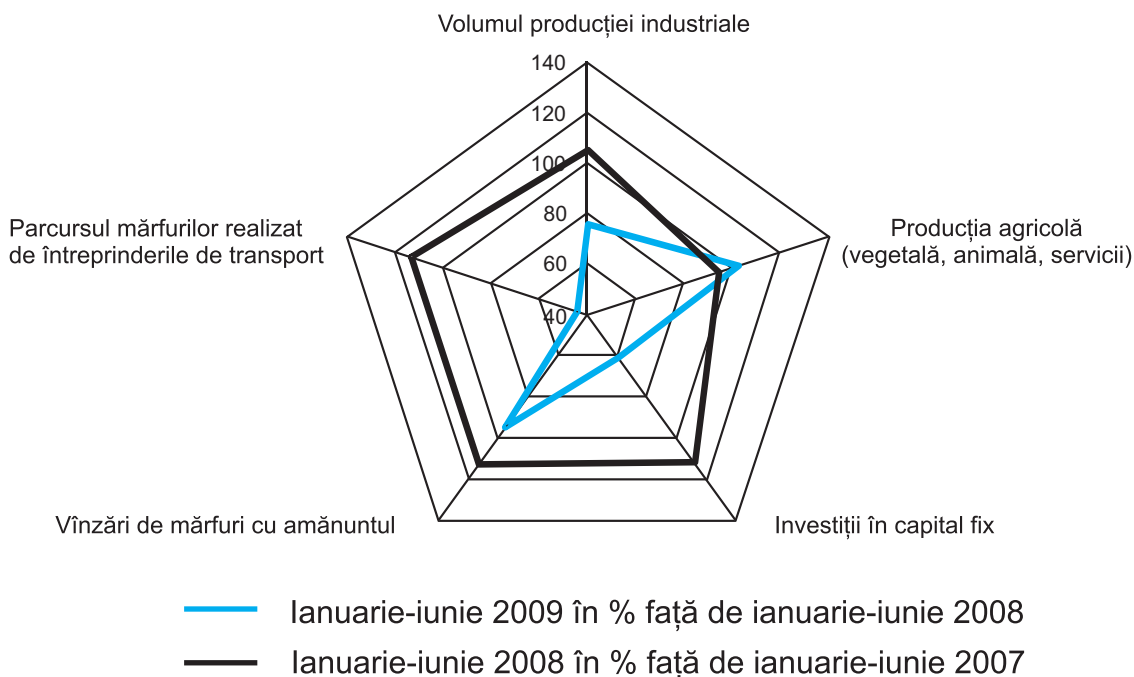
- **Exporturile** de mărfuri realizate în ianuarie-iunie 2009 s-au cifrat la 580,8 milioane dolari SUA, nivel inferior celui înregistrat în perioada corespunzătoare din anul 2008 cu 20,7%. **Importurile** de mărfuri au evoluat la 1497,8 milioane dolari SUA, sau 64,2% din volumul realizat în ianuarie-iunie 2008. **Balanța comercială** s-a soldat cu un **deficit** de 917,0 milioane dolari SUA, sau cu 42,7% mai mic față de cel marcat în ianuarie-iunie 2008.

- **Salariul mediu lunar** al unui salariat din economia națională în ianuarie-iunie 2009 a constituit 2674 lei sau cu 10,1% mai mult față de perioada respectivă din anul trecut. În sfera bugetară salariul mediu a constituit 2345 lei, iar în sectorul real al economiei – 2865 lei, fiind în creștere cu 18,5% și 7,5% respectiv.

- **Numărul șomerilor oficial înregistrați**, conform datelor Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, la 1 iulie 2009 a fost de 35,1 mii persoane. Numărul șomerilor, determinat conform definiției Biroului Internațional al Muncii, în trimestrul I 2009 a fost de circa 90,9 mii persoane.

- **Indicele prețurilor de consum (IPC)** în luna iunie 2009 față de mai 2009 a constituit 99,7%, iar față de decembrie 2008 – 98,2 la sută (IPC în luna iunie 2008 față de mai 2008 a constituit 98,9%, iar față de decembrie 2007 – 106,2%).

Evoluția principalilor indicatori ai producției mărfurilor și serviciilor

1.1. Principalii indicatori macroeconomici ai Republicii Moldova în ianuarie-iunie 2009*

	Valoarea în prețuri curente	În % față de ianuarie-iunie 2008	Iunie 2009 în % față de:		Ianuarie- iunie 2008 în % față de ianuarie-iunie 2007
			iunie 2008	mai 2009	
Volumul producției industriale¹ , mil. lei	10624,8	75,1	76,8	110,2	104,6
Producția agricolă , mil. lei	2631,4	102,6	x	x	94,2
Investiții în capital fix din contul tuturor surselor de finanțare, mil. lei	3432,2	61,6	x	x	112,3
inclusiv lucrări de construcții-montaj	1846,5	66,3	x	x	105,1
Darea în folosință a caselor de locuit (suprafața totală) din contul tuturor surselor de finanțare, mii m ²	212,1	89,9	x	x	97,4
Parcursul mărfurilor realizat de întreprinderile de transport – total , mil. tone-km	1126,5	44,3	46,1	97,2	113,9
din care:					
feroviar	449,2	27,3	25,6	83,5	110,3
auto	676,6	75,2	72,1	104,9	121,0
Mărfuri transportate de întreprinderile de transport – total , mii tone	3324,9	37,0	37,9	88,5	117,3
din care:					
feroviar	1914,5	30,8	31,2	86,1	109,7
auto	1348,8	49,8	49,2	91,1	140,6
Vânzări de mărfuri cu amănuntul prin unitățile comerciale , mil. lei	8997,1	95,5	95,5	100,5	113,1
Stocuri de mărfuri la unitățile de comerț (la 1 iulie 2009), mil. lei	4890,6	x	115,5	100,5	x
Servicii cu plată prestate populației prin unitățile oficial înregistrate , mil. lei	6088,1	100,9	102,9	98,8	102,2
Export , mil. dolari SUA	580,8	79,3	83,8	107,0	122,0
Import , mil. dolari SUA	1497,8	64,2	58,6	106,9	144,5
Deficitul balanței comerciale , mil. dolari SUA	-917,0	57,3	48,3	106,7	157,9
Salariul mediu lunar al unui salariat din economia națională , lei	2673,5	110,1	103,4	103,6	126,1
Salariul real al unui salariat , %	x	108,9	104,2	103,9	109,2
Numărul șomerilor oficial înregistrați (la 1 iulie 2009), mii persoane	35,1	183,7	183,7	97,7	84,6
Indicele prețurilor de consum	x	101,1	99,2	99,7	115,5
mărfuri alimentare	x	95,4	91,8	98,2	121,4
mărfuri nealimentare	x	99,6	98,9	100,5	110,4
servicii	x	112,4	110,8	100,2	116,3

* Date preliminare

¹ Indicatorul include volumul producției, calculat pe întreprinderile individuale

II. PRODUSUL INTERN BRUT

În ianuarie-martie 2009 produsul intern brut în valoare nominală de 12974 milioane lei, prețuri curente de piață, a fost în scădere, în termeni reali, cu 6,9% comparativ cu ianuarie-martie 2008, iar comparativ cu ianuarie-martie 2000 – în creștere cu 44,1%.

Indicele valorii adăugate brute total pe economie s-a redus de la 105,1% în trimestrul I 2008 la 93,4% în trimestrul I 2009. Valoarea adăugată brută din sectorul de bunuri a marcat o scădere de 19,5% în raport cu trimestrul I 2008, condiționată de reducerea semnificativă (-24,1%) a valorii adăugate brute din industrie. Valoarea adăugată brută din agricultură, economia vînatului și silvicultură, pescuit și piscicultură s-a situat cu 3,0% peste nivelul trimestrului I 2008. Din punct de vedere al contribuției la formarea produsului intern brut, valoarea adăugată brută înregistrată în sectorul de bunuri s-a diminuat cu 0,9 puncte procentuale față de perioada respectivă a anului precedent.

Valoarea adăugată brută din sectorul serviciilor a înregistrat o diminuare de 2,0% comparativ cu perioada respectivă a anului precedent. Reduceri semnificative au fost marcate pentru volumul de activitate din sectorul construcțiilor (-31,3%), urmat de volumul de activitate din sectorul transporturilor și comunicațiilor (-14,2%) și comerțului cu ridicata și cu amănuntul (-4,2%). Volumul de activitate din sectorul „alte servicii” a depășit cu 8,8% realizările perioadei similare a anului anterior. În perioada de raport valoarea adăugată brută produsă în sectorul serviciilor a contribuit la formarea produsului intern brut în proporție de 67,8% față de 66,3% în perioada analogică a anului precedent.

În perioada de referință rata valorii adăugate brute (valoarea adăugată brută raportată la volumul de producție) înregistrată în sectoarele de bunuri și servicii a fost respectiv cu 2,3 și cu 2,5 puncte procentuale peste nivelul trimestrului I 2008, fapt datorat diminuării ponderii consumului intermediar în volumul producției de la 61,8% în trimestrul I 2008 la 58,5% în trimestrul I 2009.

Rata valorii adăugate brute

	Ianuarie-martie	
	2008	2009
Total pe economie	38,2	41,5
din care:		
bunuri	24,3	26,6
servicii	48,6	51,1

În rezultatul diminuării volumului de producție (-12,0%) și importurilor de bunuri și servicii (-28,2%), impozitele pe produse, inclusiv cele de import colectate la bugetul public național au înregistrat o scădere de 12,8% comparativ cu trimestrul I 2008.

Analiza factorilor care au contribuit la scăderea de 6,9% a produsului intern brut evidențiază contribuția dominantă a industriei (-3,9%), impozitelor pe produse, inclusiv celor de import (-2,4%), transporturilor și comunicațiilor (-1,8%) și a construcțiilor (-1,6%).

În ianuarie-martie 2009 indicele-deflator pentru produsul intern brut a constituit 108,8%; cel pentru valoarea adăugată brută produsă în sectoarele de bunuri și servicii – respectiv 120,6% și 105,7% și cel pentru impozitele nete pe produse, inclusiv cele de import – 100,6%.

Din punct de vedere al utilizării produsului intern brut, în trimestrul I 2009 toate componentele și-au diminuat volumul de activitate comparativ cu trimestrul I 2008. Scădere semnificativă, față de ianuarie-martie 2008, a marcat formarea brută de capital fix (-36,4%). Reducerea a fost determinată de diminuarea cu 41,3% în raport cu ianuarie-martie 2008 a volumului investițiilor (inclusiv reparațiile capitale), componentă principală a acestui agregat. Ponderea formării brute de capital fix în produsul intern brut a constituit, în perioada de referință, 16,8% față de 25,4% în perioada respectivă a anului precedent.

Consumul final total s-a redus cu 9,0% în raport cu ianuarie-martie 2008, în principal pe seama reducerii consumului final al gospodăriilor populației (-10,2%). Consumul final al gospodăriilor populației a fost influențat, în sens negativ, de scăderea volumului cheltuielilor gospodăriilor populației pentru procurarea mărfurilor (-9,7%) și a consumului final de mărfuri și servicii în natură (-25,7%).

Volumul total al cererii interne (consumul final și formarea brută de capital) a fost distribuit, în perioada de referință, în proporție de 90,5% pentru consumul final și numai 9,5% pentru acumulări față de 81,3% și 18,7% în ianuarie-martie 2008 respectiv. În termeni reali, volumul cererii interne s-a situat cu 18,7% sub nivelul perioadei respective a anului precedent.

Analiza factorilor care au contribuit la scăderea (cu 6,9%) produsului intern brut pe elemente de utilizări evidențiază contribuția semnificativă a consumului final al gospodăriilor populației (-10,8%), a formării brute de capital fix (-9,2%) și a variației stocurilor (-8,7%).

Scăderea volumului exporturilor de bunuri și servicii (-14,7%) și, mai accentuată, a importurilor de bunuri și servicii (-28,2%) au influențat micșorarea deficitului balanței comerciale și de plăți. Astfel în perioada de referință deficitul balanței de plăți a fost, în termeni reali, cu 39,0% mai mic față de trimestrul I 2008.

Resursele și utilizările produsului intern brut

	Ianuarie-martie							
	Prețuri curente, mil. lei		Modificări față de perioada respectivă a anului precedent, %		Contribuția activităților / elementelor de utilizări la formarea PIB, %		Contribuția activităților / elementelor de utilizări la creșterea (+) / descreșterea (-) PIB, %	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
RESURSE								
Valoarea adăugată brută – total	10650	10980	5,1	-6,6	83,2	84,6	4,1	-5,5
Bunuri	2517	2445	3,5	-19,5	19,7	18,8	0,7	-3,8
Agricultură, economia vînatului și silvicultură; pescuit, piscicultură	435	640	-17,2	3,0	3,4	4,9	-0,6	0,1
Industrie	2082	1805	8,1	-24,1	16,3	13,9	1,3	-3,9
Servicii	8494	8799	7,0	-2,0	66,3	67,8	4,6	-1,3
Construcții	670	449	17,0	-31,3	5,2	3,5	0,8	-1,6
Comerț cu ridicata și cu amănuntul	2052	1959	14,0	-4,2	16,0	15,1	2,0	-0,7
Transporturi și comunicații	1650	1582	9,5	-14,2	12,9	12,2	1,3	-1,8
Alte servicii (hoteluri și restau- rante, activități financiare, tran- zacții imobiliare..., administra- ția publică, învățămînt, sănăta- te și asistență socială, alte activități de servicii colective, sociale și personale, servicii acordate gospodăriilor parti- culare....)	4122	4809	1,5	8,8	32,2	37,0	0,5	2,8
Serviciile intermediarilor financiari indirect măsurate (SIFIM)	-361	-264	–	–	-2,8	-2,0	-1,2	-0,4
Impozite nete pe produse (impozite pe produse minus subvenții pe produse)	2154	1994	0,9	-8,0	16,8	15,4	0,2	-1,4
din care, impozite pe produse	2416	2114	3,7	-12,8	18,9	16,3	0,7	-2,4
PRODUSUL INTERN BRUT	12804	12974	4,3	-6,9	100,0	100,0	4,3	-6,9
UTILIZĂRI								
Consumul final – total	16449	16152	4,5	-9,0	128,5	124,5	5,8	-11,6
Consumul final al gospodăriilor populației	13515	12838	5,5	-10,2	105,6	99,0	5,7	-10,8
Consumul final al administrației publice și instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației (APU și ILSGP)	2934	3314	0,4	-3,5	22,9	25,5	0,1	-0,8
Formarea brută de capital	3793	1703	7,9	-60,4	29,6	13,1	2,1	-17,9
Formarea brută de capital fix	3247	2182	23,4	-36,4	25,4	16,8	4,8	-9,2
Variația stocurilor	546	-479	–	–	4,2	-3,7	-2,7	-8,7
Exportul net de bunuri și servicii	-7438	-4881	6,6	-39,0	-58,1	-37,6	-3,6	22,6
Exportul de bunuri și servicii	6008	4624	-0,6	-14,7	46,9	35,7	-0,3	-6,9
Importul de bunuri și servicii (-)	13446	9505	3,1	-28,2	105,0	73,3	3,3	-29,5

Eficacitatea operațiunilor de comerț exterior este caracterizată și de rata de penetrare a importurilor de bunuri și servicii pe piața internă, care în perioada de referință s-a redus cu 7,7 puncte procentuale față de perioada respectivă a anului precedent. Diminuare s-a înregistrat și pentru efortul la exporturile de bunuri și servicii, de la 21,6% în ianuarie-martie 2008 la 17,5% în ianuarie-martie 2009, pe cînd rata de acoperire a exporturilor de bunuri și servicii prin importuri, s-a majorat de la 44,7% în trimestrul I 2008 la 48,6% în trimestrul I 2009.

Indicatorii caracteristici comerțului exterior

milioane lei

	Ianuarie-martie	
	2008	2009
Producția	27843	26429
Import	13446	9505
Export	6008	4624
Taxe asupra comerțului internațional	61	40
Piața internă ¹	35342	31350
Efort la export ² (%)	21,6	17,5
Rata de acoperire ³ (%)	44,7	48,6
Rata de penetrare ⁴ (%)	38,0	30,3

Conform estimărilor, în perioada de referință, elementele economiei neobservate au contribuit la formarea produsului intern brut și a valorii adăugate brute în proporție de 22,7% și 27,7% respectiv față de 20,8% și 25,5% în perioada similară a anului precedent. Majorări au fost înregistrate pentru toate sectoarele, mai pronunțate fiind pentru sectorul formal (9,3% și 11,4% față de 8,5% și 10,5%) și producția gospodăriilor casnice pentru consum propriu (5,1% și 6,2% față de 4,1% și 5,0%).

Contribuția elementelor economiei neobservate la formarea produsului intern brut

procente

	Ianuarie-martie							
	Sectorul formal		Sectorul informal		Producția gospodăriilor casnice pentru consum propriu		Total	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
Agricultură, economia vînatului și silvicultură; pescuit, piscicultură	0,0	0,1	0,6	0,6	0,8	1,5	1,4	2,2
Industrie	3,0	2,4	1,0	1,0	0,7	0,7	4,7	4,1
Construcții	0,8	0,3	2,6	2,1	0,1	0,1	3,5	2,5
Comerț cu ridicata și cu amănuntul	2,5	2,9	3,2	3,9	–	–	5,7	6,8
Hoteluri și restaurante	0,4	0,5	0,1	0,1	–	–	0,5	0,6
Transporturi și comunicații	1,1	1,2	0,4	0,4	–	–	1,5	1,6
Alte servicii	0,7	1,9	0,3	0,2	2,5	2,8	3,5	4,9
Total	8,5	9,3	8,2	8,3	4,1	5,1	20,8	22,7

Contribuția elementelor economiei neobservate la formarea valorii adăugate brute a activităților economice respective

procente

	Ianuarie-martie							
	Sectorul formal		Sectorul informal		Producția gospodăriilor casnice pentru consum propriu		Total	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
Agricultură, economia vînatului și silvicultură; pescuit, piscicultură	0,4	0,6	16,5	13,0	24,4	30,4	41,3	44,0
Industrie	18,6	17,4	5,9	7,2	4,2	4,9	28,7	29,5
Construcții	14,4	10,4	50,8	60,1	1,4	2,1	66,6	72,6
Comerț cu ridicata și cu amănuntul	15,7	19,0	19,9	25,7	–	–	35,6	44,7
Hoteluri și restaurante	28,0	32,9	9,1	6,7	–	–	37,1	39,6
Transporturi și comunicații	8,7	10,5	2,9	3,0	–	–	11,6	13,5
Alte servicii	2,7	6,1	1,2	0,8	9,5	9,1	13,4	16,0
Total	10,5	11,4	10,0	10,1	5,0	6,2	25,5	27,7

Volumul de activitate din sectoarele proprietății publice, proprietății mixte și proprietății străine a contribuit la formarea produsului intern brut în proporție de 31,0%, 3,8% și 7,6% respectiv, față de 28,3%, 3,1% și 6,0% în perioada analogică a anului precedent. Aceasta s-a produs în detrimentul volumului de activitate din sectoarele proprietății private și proprietății întreprinderilor mixte aportul, cărora la formarea produsului intern brut s-a redus de la 49,6% și 13,0% respectiv în ianuarie-martie 2008 la 45,7% și 11,9% în ianuarie-martie 2009.

¹ Piața internă = Producție + Import + Taxe asupra comerțului internațional – Export

² Efort la export = Export / Producție

³ Rata de acoperire = Export / Import

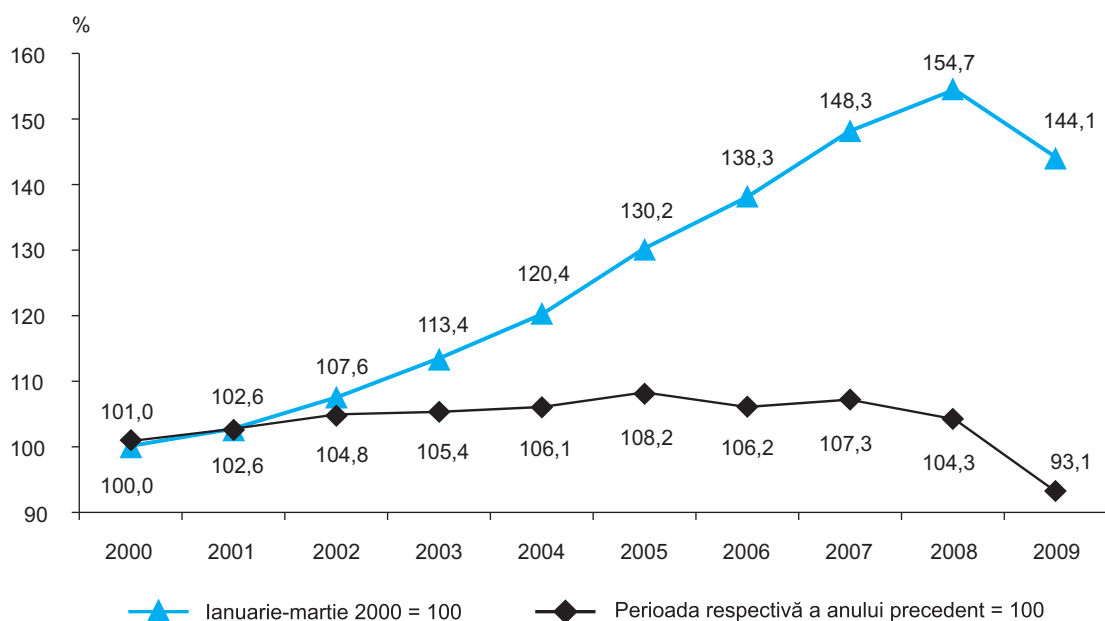
⁴ Rata de penetrare = Import / Piața internă

Formarea produsului intern brut pe forme de proprietate

procente

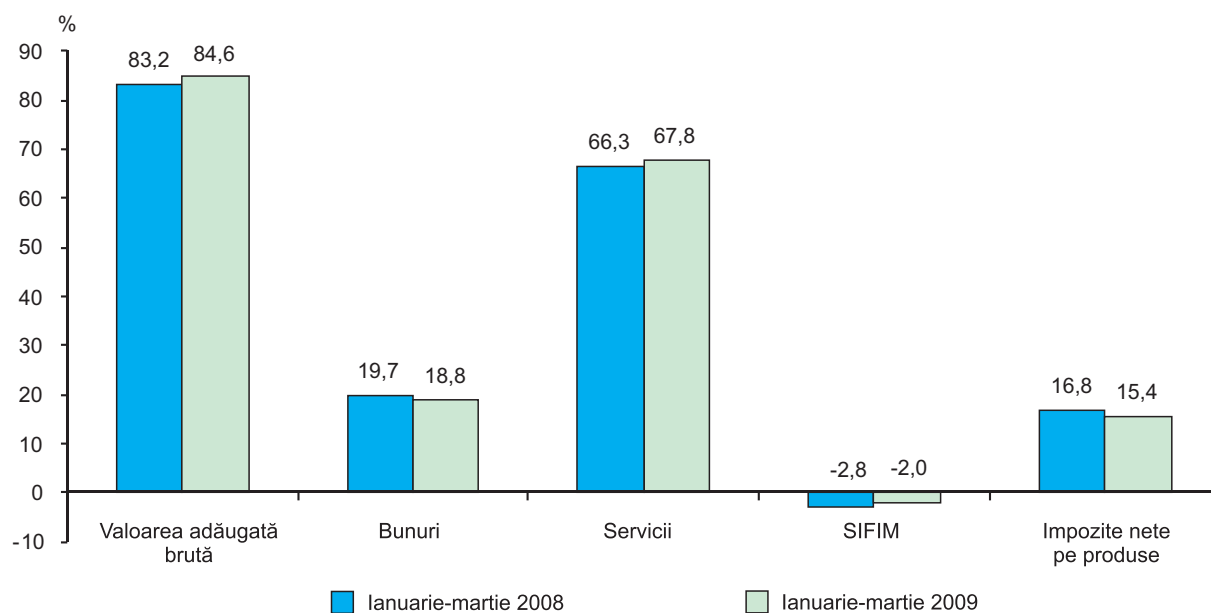
	Ianuarie-martie											
	Proprietatea publică		Proprietatea privată		Proprietatea mixtă		Proprietatea străină		Proprietatea întreprinderilor mixte		Total	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
Bunuri	1,5	1,5	12,7	12,6	1,3	1,1	1,2	1,3	3,0	2,3	19,7	18,8
Agricultură, economia vînatului și silvicultură; pescuit, piscicultură	0,1	0,1	3,3	4,8	–	–	–	–	–	–	3,4	4,9
Industrie	1,4	1,4	9,4	7,8	1,3	1,1	1,2	1,3	3,0	2,3	16,3	13,9
Servicii	22,4	24,8	29,0	26,6	1,5	2,3	3,8	5,2	9,6	8,9	66,3	67,8
Construcții	0,1	0,1	4,9	3,3	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	5,2	3,5
Comerț cu ridicata și cu amănuntul	0,1	0,6	12,0	9,9	0,5	1,3	2,3	3,1	1,1	0,2	16,0	15,1
Transporturi și comunicații	6,3	5,5	2,8	2,9	0,2	0,2	0,1	0,1	3,5	3,5	12,9	12,2
Alte servicii	15,9	18,6	9,3	10,5	0,7	0,8	1,4	2,0	4,9	5,1	32,2	37,0
Serviciile intermediarilor financiari indirect măsurate	0,0	0,0	-0,3	-0,2	-0,3	-0,2	-0,2	-0,2	-2,0	-1,4	-2,8	-2,0
Valoarea adăugată brută	23,9	26,3	41,4	39,0	2,5	3,2	4,8	6,3	10,6	9,8	83,2	84,6
Impozite nete pe produse	4,4	4,7	8,2	6,7	0,6	0,6	1,2	1,3	2,4	2,1	16,8	15,4
Produsul intern brut	28,3	31,0	49,6	45,7	3,1	3,8	6,0	7,6	13,0	11,9	100,0	100,0

Indicii produsului intern brut în ianuarie-martie

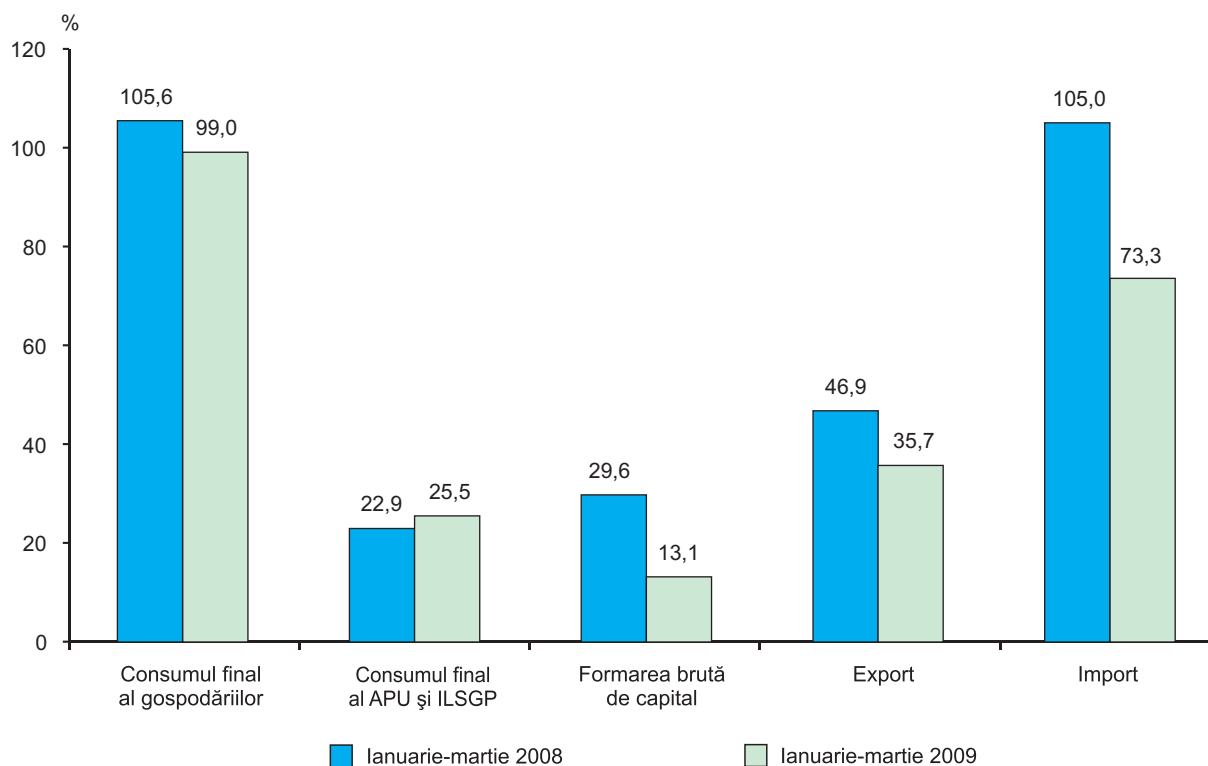

STRUCTURA PRODUSULUI INTERN BRUT

Resurse

Utilizări

III. PRODUCȚIA BUNURILOR ȘI SERVICIILOR

3.1. Industrie

În **ianuarie-iunie 2009** întreprinderile industriale de toate formele de proprietate au fabricat producție în valoare de 10624,8 mil. lei (în prețuri curente). Indicele volumului producției industriale în raport cu ianuarie-iunie 2008 a constituit 75,1% (în prețuri comparabile).

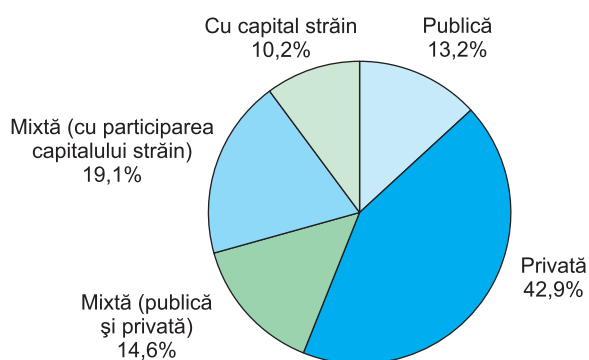
Pe termen scurt volumul producției industriale a evoluat în felul următor:

	2008		2009	
	în prețuri curente, mil. lei	în % față de perioada corespunzătoare a anului 2007	în prețuri curente, mil. lei	în % față de perioada corespunzătoare a anului 2008
Ianuarie	1970,4	104,4	1607,9	74,9
Ianuarie-februarie	4290,3	109,6	3297,7	73,7
Ianuarie-martie	6694,8	107,7	5284,2	75,8
Ianuarie-aprilie	8966,6	107,2	6936,3	74,3
Ianuarie-mai	11356,1	105,0	8688,8	74,7
Ianuarie-iunie	14104,6	104,6	10624,8	75,1

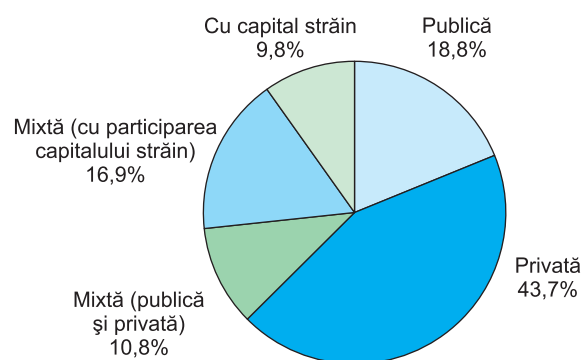
Valoarea și indicii producției industriale în întreprinderile cu genul principal de activitate de industrie¹ după forme de proprietate se prezintă în tabelul de mai jos:

	Ianuarie-iunie 2008		Ianuarie-iunie 2009	
	în prețuri curente, mil. lei	în % față de ianuarie-iunie 2007	în prețuri curente, mil. lei	în % față de ianuarie-iunie 2008
Total	10524,2	104,6	8000,8	75,1
Proprietate publică	1390,8	102,9	1505,7	87,4
Proprietate privată	4514,2	103,0	3493,0	78,0
Proprietate mixtă, fără participare străină	1530,7	103,8	864,0	61,6
Proprietate străină	1076,9	112,2	786,9	75,0
Proprietatea întreprinderilor mixte cu participarea capitalului străin	2011,6	105,0	1351,2	70,5

Structura producției industriale pe forme de proprietate

Ianuarie-iunie 2008

Ianuarie-iunie 2009

Nivelul producției în întreprinderile cu genul principal de activitate de industrie după tipuri de activități se prezintă în tabelul ce urmează:

	Valoarea producției în ianuarie-iunie 2009 (în prețuri curente), mil. lei	Ianuarie-iunie 2009 în % față de ianuarie-iunie 2008	Ponderea în volumul total de producție în ianuarie-iunie 2009 (în prețuri comparabile), %	Gradul de influență a creșterii (+) / descreșterii (-) producției asupra indicelui general de producție, %
Industrie – total	10624,8	75,1	100,0	-24,9
Industrie extractivă	129,3	59,0	1,4	-0,7
Industrie prelucrătoare	6182,5	72,7	82,6	-23,4
din care:				
Industria alimentară și a băuturilor	3339,6	81,0	38,5	-6,8
producția, prelucrarea și conservarea cărnii și a produselor din carne	453,4	78,0	4,4	-0,9

¹ Întreprinderile industriale cu numărul personalului industrial de 10 și mai multe persoane, cuprinse în cercetare statistică lunară (vezi precizările metodologice)

	Valoarea producției în ianuarie-iunie 2009 (în prețuri curente), mil. lei	Ianuarie- iunie 2009 în % față de ianuarie- iunie 2008	Ponderea în volumul total de producție în ianuarie-iunie 2009 (în prețuri comparabile), %	Gradul de influen- ță a creșterii (+) / descreșterii (-) producției asupra indicii general de producție, %
prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor	156,0	63,3	2,0	-0,9
fabricarea produselor lactate	540,0	95,0	5,8	-0,2
fabricarea produselor de morărit	34,7	82,2	0,6	-0,1
fabricarea nutrețurilor gata pentru animale	10,6	176,4	0,3	+0,1
fabricarea pâinii și a produselor de patiserie proaspete	386,0	95,1	4,1	-0,2
fabricarea de cacao, ciocolată și produse zaharoase de cofetărie	185,2	87,6	2,0	-0,2
fabricarea băuturilor alcoolice distilate	143,5	59,1	2,3	-1,2
fabricarea vinului	610,5	66,4	6,0	-2,3
fabricarea apei minerale și a băuturilor răcoritoare	106,7	88,0	1,3	-0,1
Fabricarea produselor de tutun	149,9	104,1	1,6	+0,0
Fabricarea produselor textile	182,5	64,4	2,3	-1,0
Fabricarea de articole de îmbrăcă- minte; prepararea și vopsirea blănelor	309,6	81,0	9,8	-1,7
Producția de piei, de articole din piele și fabricarea încălțămintei	87,6	50,0	2,6	-1,9
fabricarea încălțămintei	60,2	48,9	1,8	-1,4
Prelucrarea lemnului și fabricarea articolelor din lemn	18,2	64,7	0,2	-0,1
Fabricarea hârtiei și cartonului	107,7	53,4	1,3	-0,9
Edituri, poligrafie și reproducerea materialelor informative	107,8	81,1	1,3	-0,2
Industria chimică	163,9	89,2	1,7	-0,2
Producția de articole din cauciuc și din material plastic	276,7	76,9	3,0	-0,7
Producția altor produse din minerale nemetallifere	779,3	54,8	9,1	-5,6
Industria metalurgică	47,7	86,4	0,5	-0,1
Fabricarea produselor finite din metal, exclusiv producția de mașini și utilaje	129,3	70,7	1,4	-0,4
Fabricarea de mașini și echipamente	103,5	48,4	1,1	-0,9
Producția de mașini și aparate electrice	91,3	124,5	4,3	+0,6
Producția de mobilier	141,5	70,0	1,5	-0,5
Energie electrică și termică	1689,0	93,9	15,9	-0,8

Situația din sectorul industrial al economiei este determinată preponderent de activitatea întreprinderilor din industria prelucrătoare, cărora în ianuarie-iunie 2009 le-au revenit 82,6% din valoarea totală a producției (în prețuri comparabile), obținută la întreprinderile cu activități principale de industrie cuprinse în cercetare statistică lunară. Nivelul producției realizate de către aceste întreprinderi s-a micșorat cu 27,3% față de ianuarie-iunie 2008, determinând descreșterea producției industriale în ansamblu cu 23,4%.

Industriei alimentare și a băuturilor îi revin 38,5% din valoarea producției industriale în ansamblu și 46,6% din valoarea producției industriei prelucrătoare. Întreprinderile din această ramură au obținut în ianuarie-iunie 2009 un volum de producție cu 19,0% mai mic decât în perioada corespunzătoare a anului 2008, determinând astfel diminuarea producției pe total industrie cu 6,8%.

Întreprinderile de producere a vinului, deținând o pondere de 6,0% în structura producției industriale în ansamblu (în ianuarie-iunie 2008 – 6,8%) au obținut producție cu 33,6% mai puțin decât în ianuarie-iunie 2008, ceea ce a determinat diminuarea volumului total al producției cu 2,3%.

Fabricarea de articole de îmbrăcăminte s-a micșorat cu 19,0%, deținând ponderea în total producție industrială de 9,8%; fabricarea sticlei și a articolelor din sticlă, cimentului, betonului și altor produse pentru construcții – cu 45,2% (ponderea – 9,1%); fabricarea băuturilor alcoolice distilate – cu 40,9% (ponderea – 2,3%); fabricarea produselor textile – cu 35,6% (ponderea – 2,3%); prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor – cu 36,7% (ponderea – 2,0%); fabricarea încălțămintei – cu 51,1% (ponderea – 1,8%); fabricarea hârtiei și cartonului – cu 46,6% (ponderea – 1,3%); fabricarea de mașini și echipamente – cu 51,6%

(ponderea – 1,1%). Aceste întreprinderi au micșorat volumul producției cu 15,9%, ceea ce constituie 64% din descreșterea producției industriale în ansamblu.

Reducerea volumului de producție la întreprinderile vizate se explică prin: dificultăți privind piața de desfacere, în special reducerea volumului comenzilor companiilor de peste hotare, dar și celor autohtone – consumatoare de producție industrială; insuficiența materiei prime; insuficiența mijloacelor financiare etc.

În același timp, s-au înregistrat creșteri ale nivelului de producție în următoarele activități: producția cărnii de pasăre (de 1,8 ori), fabricarea nutrețurilor gata pentru animale (de 1,8 ori), fabricarea altor articole din material plastic (cu 48,3%), producția de mașini și aparate electrice (cu 24,5%), fabricarea crupelor (cu 19,8%), fabricarea produselor de tutun (cu 4,1%) etc.

Producția principalelor produse industriale în întreprinderile cu genul principal de activitate de industrie se prezintă în următorul tabel:

	Unitatea de măsură	Iunie 2009		Ianuarie-iunie 2009	
		cantitatea	în % față de Iunie 2008	cantitatea	în % față de ianuarie- Iunie 2008
Industria extractivă					
pietre calcaroase pentru cioplit sau pentru construcții	mii m ³	16,2	82,7	74,2	69,5
alte pietre pentru cioplit sau pentru construcții	- " -	17,8	88,6	81,8	98,8
ghips și anhidrit	mii tone	25,0	34,7	58,7	14,0
piatră de var	- " -	1,6	13,0	7,6	19,0
nisip	mii m ³	35,3	48,5	171,2	52,7
pietriș, prundiș, bolovani și silex	- " -	78,4	56,0	406,2	63,0
Industria alimentară și a băuturilor					
carne, inclusiv subproduse de categoria I	tone	169,0	105,7	729,4	65,8
carne de pasăre	- " -	317,8	107,0	1648,5	160,5
mezeluri	- " -	1046,3	68,6	6264,0	73,2
conserve din carne	- " -	109,4	110,6	529,5	80,6
sucuri de legume și fructe	- " -	1174,2	177,3	5539,3	88,8
conserve de legume	- " -	3631,0	35,1	4202,8	39,5
fructe prelucrate și conservate	- " -	8514,9	628,4	9065,8	467,0
lapte și frișcă cu conținut de grăsimi <6%	- " -	7121,1	95,8	33007,9	95,4
unt	- " -	421,2	81,5	1886,1	91,4
cașcaval și brânză grase	- " -	108,8	36,5	721,0	65,8
lapte prins, cremă de lapte prins, iaurt, chefir, smântână și alte produse fermentate	- " -	2222,1	111,8	12597,2	103,4
înghețată	- " -	1251,5	94,0	3564,9	89,6
făină	- " -	4684	98,6	24633	92,6
crupe	- " -	221,8	199,8	812,7	104,1
nutrețuri gata pentru hrana animalelor	- " -	716,0	127,4	3830,0	101,3
pâine proaspătă	- " -	8055	95,7	48555	96,7
produse de cofetărie făinoase	- " -	1469,7	116,7	8451,3	95,8
produse de cofetărie zaharoase	- " -	1211,0	96,5	5789,1	83,4
paste făinoase	- " -	378,8	144,1	2201,0	124,8
divin	mii dal	40,9	74,4	155,5	38,4
rachiuri și lichioruri	- " -	99,2	85,7	365,6	72,6
vin spumant	- " -	7,1	29,6	61,0	38,8
vinuri naturale de struguri	- " -	711,5	74,9	3623,4	64,7
vinuri de Porto, Madeira, Sheary, Tokay și altele	- " -	21,2	25,3	262,5	50,5
ape minerale și gazoase	- " -	1133,3	116,1	4683,7	87,2
băuturi nealcoolice	- " -	716,7	134,3	2697,5	77,5
Fabricarea produselor de tutun					
tutun fermentat	tone	77,8	204,7	1266,7	74,6
Fabricarea produselor textile					
articole de ciorăpărie	mii per.	90,0	126,8	665,7	134,2
articole tricotate	mii buc.	1247,3	107,0	7199,2	71,9
Fabricarea de articole de îmbrăcăminte					
articole de îmbrăcăminte pentru lucru	mii buc.	298,5	81,4	1782,4	78,9
paltoane, impermeabile, canadiene, pelerine, hanorace	- " -	59,5	83,9	318,0	94,5
costume și completuri	- " -	14,4	43,6	60,2	62,3
sacouri, jachete și blazere	- " -	44,5	82,5	275,3	104,2
pantaloni lungi și scurți, salopete și șorturi	- " -	71,6	63,9	543,3	66,7
rochii și sarafane	- " -	65,6	188,1	304,0	152,5

	Unitatea de măsură	Iunie 2009		Ianuarie-iunie 2009	
		cantitatea	în % față de iunie 2008	cantitatea	în % față de ianuarie-iunie 2008
fuste și fuste-pantaloni	mii buc.	55,3	130,0	198,5	105,4
cămăși și bluze pentru femei și fete	- " -	163,9	79,4	915,5	83,1
Fabricarea de articole de voiaj și de marochinărie					
cufere, valize, geamantane și articole similare	mii buc.	8,3	33,7	70,0	39,4
genți pentru dame	- " -	11,3	81,6	58,6	78,2
Fabricarea încălțăminte					
încălțăminte	mii per.	93,2	41,3	1068,3	52,1
Prelucrarea lemnului și fabricarea articolelor din lemn					
cherestea	mii m ³	0,6	104,5	3,1	73,5
ferestre, rame, pervazuri și praguri	mii m ²	1,3	89,7	6,6	81,5
panouri pentru parchete	- " -	3,0	82,1	10,8	55,3
Fabricarea hârtiei și cartonului					
hârtii și cartoane ondulate	mil. m ²	0,2	50,2	1,4	61,0
cutii și lăzi din hârtie sau cartoane ondulate	- " -	2,2	74,5	11,7	87,6
ambalaje din hârtie sau carton neondulat	tone	51,7	42,9	243,9	40,3
Edituri, poligrafie și reproducerea materialelor informative					
editarea de cărți, broșuri și imprimări similare	mii buc.	564,8	111,0	2156,6	117,4
servicii de tipărire a ziarelor și publicațiilor, care apar cel puțin de 4 ori pe săptămână	mil. ex.	1,5	63,7	9,6	65,0
caiete	mil. buc.	0,6	51,2	2,2	42,5
Industria chimică					
oxigen	mii m ³	43,2	92,2	241,4	84,4
dioxid de carbon	tone	127,4	245,9	753,7	68,0
săpunuri	- " -	13,3	36,0	84,5	84,0
preparate pentru spălat și curățat	- " -	40,0	194,2	173,5	107,1
Producția de articole din cauciuc și din material plastic					
tuburi și țevi	tone	136,3	84,6	563,5	76,9
cutii, lăzi, stelaje și articole similare	- " -	46,1	129,1	347,3	156,6
ferestre, uși, vitralii și cadrele acestora	mii m ²	6,0	63,6	30,9	77,9
Producția altor produse din minerale nemetalifere					
oglinzi din sticlă	mii m ²	0,4	49,4	2,7	68,3
borcane de sterilizat	mil. borc. echiv. 0,5 l	16,8	121,7	53,5	138,2
sticle și flacoane din sticlă	mil. buc.	11,7	62,0	96,2	66,0
cărămizi din ceramică pentru construcții	mil. cărămizi conv.	3,7	78,9	13,5	55,2
ipsos	mii tone	8,5	25,8	46,0	25,1
amestecuri uscate de ghips	- " -	12,4	34,8	58,1	31,2
elemente prefabricate pentru construcții din ciment, beton sau piatră artificială	mii m ³	3,9	53,5	17,0	46,5
Industria metalurgică					
piese turnate din fontă cenușie	tone	62,6	48,2	285,1	47,7
piese turnate din oțel	- " -	1,1	17,6	10,8	18,6
piese turnate din metale neferoase ușoare	- " -	0,0	4,1	3,1	94,1
Fabricarea produselor finite din metal, exclusiv producția de mașini și utilaje					
uși, ferestre și cadrele lor, praguri, pervazuri, din metale feroase	tone	1,0	11,0	9,5	23,2
uși, ferestre și cadrele lor, praguri, pervazuri, din aluminiu	- " -	21,7	143,7	73,0	69,1
Producția și distribuția de energie electrică și termică					
energie electrică	mil. kWh	17,1	38,1	566,1	91,2
energie termică	mii Gcal	15,6	40,7	1239,3	89,8

În ianuarie-iunie 2009 **valoarea producției livrate** de către întreprinderile cu genul principal de activitate de industrie a constituit 8517,5 mil. lei în prețuri curente (în ianuarie-iunie 2008 – 10711,9 mil. lei), din care valoarea producției livrate pe piața externă a constituit 2545,0 mil. lei sau 29,9% (în semestrul I 2008 – respectiv, 3740,8 mil. lei și 34,9%). **Veniturile din vânzări**, realizate de către întreprinderile nominalizate în perioada de raport s-au cifrat la 11209,5 mil. lei (în ianuarie-iunie 2008 – 13437,6 mil. lei).

Producția industrială, fabricată de către întreprinderile cu genul principal de activitate de industrie, pe regiuni de dezvoltare a evoluat în felul următor:

	Ianuarie-iunie 2008			Ianuarie-iunie 2009		
	în prețuri curente, mil. lei	în % față de ianuarie-iunie 2007	ponderea în total pe țară, %	în prețuri curente, mil. lei	în % față de ianuarie-iunie 2008	ponderea în total pe țară, %
Industrie – total	10524,2	104,6	100,0	8000,8	75,1	100,0
mun. Chișinău	5732,9	102,8	54,5	4699,6	75,4	58,7
Nord	2630,0	106,8	25,0	1846,1	79,0	23,1
Centru	1527,4	103,3	14,5	962,4	64,5	12,0
Sud	414,1	127,0	3,9	277,9	74,7	3,5
UTA Găgăuzia	219,7	102,9	2,1	214,9	90,8	2,7

3.2. Agricultură

Producția globală agricolă în gospodăriile de toate categoriile în ianuarie-iunie 2009, conform estimărilor, a constituit în prețuri curente circa 2631,4 mil. lei, înregistrând 102,6% în prețuri comparabile față de perioada respectivă a anului 2008. Majorarea producției globale agricole a fost determinată de creșterea producției în sectorul zootehnic cu 5,1%, producția vegetală marcând o descreștere cu 11,1% față de ianuarie-iunie 2008.

Fitotehnie. Conform datelor preliminare, pentru roada anului 2009 în gospodăriile de toate categoriile (întreprinderile agricole, gospodăriile țărănești (de fermier) și gospodăriile auxiliare ale populației) s-au semănat 1459 mii ha, sau cu 40 mii ha (cu 2,7%) mai puțin față de anul 2008. Micșorarea suprafețelor însămânțate se explică prin majorarea cu 43,1% față de anul precedent a suprafețelor neînsămânțate, care în anul curent au constituit 138 mii ha.

Suprafețele însămânțate și structura lor în gospodăriile de toate categoriile se prezintă prin următoarele date:

	Mii ha		Structura suprafețelor însămânțate, %	
	2009	în % față de 2008	2008	2009
Suprafața însămânțată – total	1459,0	97,3	100,0	100,0
din care:				
Cereale și leguminoase pentru boabe – total	951,2	94,6	67,1	65,2
din acestea:				
grâu de toamnă și primăvară	351,7	85,2	27,5	24,1
orz de toamnă și primăvară	154,9	119,1	8,7	10,6
porumb pentru boabe	402,9	94,3	28,5	27,6
leguminoase pentru boabe	32,4	118,9	1,8	2,2
Culturi tehnice – total	362,7	106,7	22,7	24,9
din acestea:				
sfeclă de zahăr	23,6	94,9	1,7	1,6
floarea-soarelui	224,6	99,0	15,1	15,4
tutun	2,5	93,9	0,2	0,2
soia	48,7	160,3	2,0	3,3
rapiță de toamnă	56,5	114,5	3,3	3,9
Cartofi, legume de câmp și bostănoase – total	76,1	93,2	5,4	5,2
din acestea:				
cartofi	28,1	90,3	2,1	1,9
legume	36,3	86,6	2,7	2,5
bostănoase	11,7	132,0	0,6	0,8
Culturi pentru nutreț – total	69,0	96,2	4,8	4,7
din acestea:				
porumb pentru siloz și masă verde	6,4	80,8	0,5	0,4
ierburi perene	57,0	99,3	3,8	3,9
ierburi anuale	2,9	82,4	0,2	0,2

Micșorarea suprafețelor însămînțate se observă în toate tipurile de categorii de gospodării producătoare de producție agricolă. Astfel, în întreprinderile agricole suprafața totală însămînțată în anul 2009 constituie 723 mii ha sau cu 23 mii ha (cu 3%) mai puțin față de anul precedent; în gospodăriile țărănești (de fermier) – 467 mii ha sau cu 10 mii ha (cu 2%) mai puțin și în gospodăriile auxiliare ale populației corespunzător – 269 mii ha sau cu 7 mii ha (cu 3%) sub nivelul anului trecut.

Suprafețele însămînțate cu culturi cerealiere și leguminoase pentru boabe total s-au micșorat față de anul precedent cu 54,8 mii ha (cu 5%), îndeosebi suprafețele de grâu – cu 61,2 mii ha (cu 15%) și de porumb – cu 24,6 mii ha (cu 6%), totodată, suprafețele însămînțate cu orz s-au majorat cu 24,8 mii ha (cu 19%) și de leguminoase pentru boabe – cu 5,2 mii ha (cu 19%).

În anul 2009 suprafețele însămînțate cu culturi tehnice s-au majorat cu 23 mii ha (cu 7%) față de anul precedent, fapt generat de majorarea suprafețelor de soia cu 18,3 mii ha (cu 60%), de rapiță de toamnă – cu 7,2 mii ha (cu 14%). Totodată, al nouălea an consecutiv continuă să fie în descreștere suprafețele plantate cu tutun, constituind față de anul 2000 numai 11%.

Suprafețele plantate cu cartofi și legume de câmp s-au micșorat, respectiv cu 10% și 13%, iar suprafețele însămînțate cu culturi bostănoase s-au majorat cu 2,8 mii ha (cu 32%).

Suprafețele însămînțate cu culturi pentru nutreț s-au micșorat cu 2,7 mii ha (cu 4%), în special suprafața porumbului pentru siloz și masă verde – cu 1,5 mii ha (cu 19%).

Situația în profil pe categorii de gospodării indică, că în întreprinderile agricole continuă să fie concentrată cea mai mare parte a suprafețelor însămînțate cu grâu (68% din suprafața totală a semănturilor culturii date), orz (69%), sfeclă de zahăr (87%), floarea soarelui (65%), tutun (82%), soia (78%), rapiță de toamnă (91%). În gospodăriile țărănești (de fermier) sînt concentrate 72% din semănturile cu culturi bostănoase și 57% din suprafețele însămînțate cu culturi pentru nutreț, iar în gospodăriile auxiliare ale populației – 71% din suprafețele cu cartofi și 67% – din suprafețele plantate cu legume de câmp.

Analiza datelor privind suprafețele însămînțate cu culturi agricole în întreprinderile agricole și gospodăriile țărănești (de fermier) cu suprafața terenurilor de 10 ha și peste în profil teritorial denotă, că în majoritatea unităților administrativ-teritoriale suprafața însămînțată totală s-a micșorat.

În toate regiunile de dezvoltare ale țării s-au micșorat: suprafețele însămînțate cu culturi cerealiere și leguminoase pentru boabe (în municipiul Chișinău – cu 12%, Nord – cu 11%, Centru – cu 7%, Sud – cu 5% și UTA Găgăuzia – cu 4%), suprafețele ocupate cu legume de câmp (în municipiul Chișinău – cu 68%, UTA Găgăuzia – cu 63%, Centru – cu 45%, Nord – cu 25% și în Sud – cu 24%) și suprafețele însămînțate cu culturi pentru nutreț (în municipiul Chișinău – cu 56%, Nord – cu 12%, Centru – cu 9%, Sud – cu 14% și UTA Găgăuzia – cu 26%).

Totodată, în toate regiunile de dezvoltare a țării s-au majorat suprafețele semănturilor cu culturi tehnice: în municipiul Chișinău – cu 34%, în UTA Găgăuzia – cu 16%, Sud – cu 11%, Nord – cu 8% și Centru – cu 2%.

Zootehnie. Producția animală pe principalele tipuri se caracterizează prin următoarele date:

	Ianuarie-iunie 2009		
	total	în % față de ianuarie-iunie 2008	ponderea (în % față de total)
Producția (creșterea) vitelor și păsărilor (în masă vie) – total, mii tone	48,1	105,2	100,0
din care:			
întreprinderile agricole ¹	13,9	125,8	28,9
gospodăriile populației	34,2	98,6	71,1
Lapte – total, mii tone	246,0	104,5	100,0
din care:			
întreprinderile agricole ¹	8,2	98,8	3,3
gospodăriile populației	237,8	104,7	96,7
Ouă – total, mil. buc.	299,9	107,1	100,0
din care:			
întreprinderile agricole ¹	129,2	119,0	43,1
gospodăriile populației	170,7	99,6	56,9

¹ Inclusiv gospodăriile țărănești (de fermier), care au la balanță fermă (animale)

În ianuarie-iunie 2009, comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent, în gospodăriile de toate categoriile producția (creșterea) vitelor și păsărilor s-a majorat cu 5%, producția laptelui – cu 4%, ouălor – cu 7%. Efectivul de animale pe principalele tipuri se prezintă astfel:

	La 1 iulie 2009		Ponderea (în % față de total)
	mii capete	în % față de 1 iulie 2008	
Bovine – total	221,9	95,8	100,0
din care:			
întreprinderile agricole ¹	13,2	91,4	6,0
gospodăriile populației	208,7	96,0	94,0
din acestea vaci – total	163,2	95,0	100,0
din care:			
întreprinderile agricole ¹	4,7	81,5	2,9
gospodăriile populației	158,5	95,5	97,1
Porcine – total	326,1	120,2	100,0
din care:			
întreprinderile agricole ¹	74,8	127,6	22,9
gospodăriile populației	251,3	118,1	77,1
Ovine și caprine – total	892,3	102,1	100,0
din care:			
întreprinderile agricole ¹	29,8	85,6	3,3
gospodăriile populației	862,5	102,7	96,7
Păsări (întreprinderile agricole)	3723,9	139,5	x

Deși în gospodăriile populației este concentrată cea mai mare parte a efectivului de animale (94% din efectivul de bovine (inclusiv 97% din vaci), 77% de porcine, 97% de ovine și caprine), creșterea producției animaliere a fost determinată preponderent de majorarea producției în întreprinderile agricole, întrucât în ianuarie-iunie 2009 față de aceeași perioadă a anului precedent a fost înregistrată o sporire esențială a producției (creșterii) vitelor și păsărilor – cu 26%, din care a păsărilor – cu 28%, porcinelor – cu 24%, bovinelor – cu 11%, ovinelor și caprinelor – cu 7%. Această majorare a producției (creșterii) vitelor și păsărilor a fost generată atât de creșterea efectivului de porcine și păsări, respectiv cu 28% și cu 40%, cât și a sporului zilnic în greutate a vitelor (a bovinelor – cu 18%, porcinelor – cu 9%).

Volumul de creștere a vitelor și păsărilor s-a majorat în întreprinderile agricole din regiunile de dezvoltare ale țării: Centru – cu 29%, Sud – cu 31%, municipiul Chișinău – cu 20%, UTA Găgăuzia – de 3 ori, cu excepția regiunii de dezvoltare Nord, unde producția de creștere a vitelor și păsărilor s-a redus cu 0,5%.

Vânzările animalelor pentru sacrificare în întreprinderile agricole s-au majorat față de perioada corespunzătoare a anului trecut cu 27%. Volumul de vânzare a vitelor și păsărilor a crescut în regiunile de dezvoltare Centru – cu 46%, Sud – cu 24%, municipiul Chișinău – cu 7% și UTA Găgăuzia – cu 25%. Totodată, scăderi ale vânzărilor s-au înregistrat în gospodăriile din regiunile de dezvoltare Nord – cu 33%.

În întreprinderile agricole în ianuarie-iunie 2009 față de perioada respectivă a anului 2008 s-a înrăutățit păstrarea efectivului de porcine. Nivelul mortalității porcinelor a constituit 9,5% (în semestrul I 2008 – 6,4%), mai ridicat în gospodăriile din regiunile de dezvoltare Centru – 12,0% (8,6%). A scăzut nivelul de mortalitate a bovinelor, constituind 1,4% (în semestrul I 2008 – 2,1%), precum și a ovinelor și caprinelor – 3,7% (3,9%). Totodată, în raioanele din regiunile de dezvoltare Nord și UTA Găgăuzia, unde sînt concentrate 24% și respectiv 17% din efectivul ovinelor și caprinelor, nivelul mortalității a crescut și a constituit, corespunzător, 4,7% (4,4%) și 6,9% (4,2%).

Creșterea producției de lapte în gospodăriile de toate categoriile cu 4% a fost determinată de majorarea productivității vacilor, ovinelor și caprinelor. Volumul producției laptelui de vacă în gospodăriile populației a crescut cu 5%, în condițiile scăderii efectivului de vaci cu 5%, fapt generat de majorarea productivității cu 10%. În întreprinderile agricole, respectiv, volumul producției s-a micșorat cu 2%, efectivul – cu 19%, iar productivitatea a crescut cu 22%. Micșorarea producției de lapte s-a înregistrat în întreprinderile agricole din regiunile de dezvoltare Nord – cu 6%, Sud – cu 4% și municipiul Chișinău – cu 79%. Totodată, producția de lapte s-a majorat în regiunile de dezvoltare Centru – cu 19% și UTA Găgăuzia – cu 47%.

Drept urmare a creșterii efectivului găinilor ouătoare în întreprinderile agricole cu 23%, în condițiile micșorării productivității lor cu 3%, producția de ouă de găină s-a mărit cu 19%, fapt care a asigurat o creștere cu 7% a producția de ouă în gospodăriile de toate categoriile.

¹ Inclusiv gospodăriile țărănești (de fermier), care au la balanță fermă (animale)

3.3. Investiții în capital fix

În ianuarie-iunie 2009 volumul investițiilor în capital fix a constituit 3432,2 mil. lei (în prețuri curente), fiind în scădere cu 38,4% (în prețuri comparabile) față de ianuarie-iunie 2008.

Lucrările de construcții-montaj în volumul total al investițiilor în capital fix în ianuarie-iunie 2009 au constituit 1846,5 mil. lei, sau 53,8%. Comparativ cu ianuarie-iunie 2008 acest volum s-a micșorat cu 33,7% (în prețuri comparabile).

Evoluția indicatorilor principali ai activității investiționale în ianuarie-iunie 2009 se prezintă astfel:

	Realizări, mil. lei	ianuarie-iunie 2009 în % față de ianuarie-iunie 2008
Investiții în capital fix – total	3432,2	61,6
din care, lucrări de construcții-montaj	1846,5	66,3

În structura investițiilor în capital fix 24,4% revin agenților economici cu forma de proprietate publică, cota preponderentă (75,6%) revenind agenților economici din sectorul nestatal al economiei naționale, care au realizat circa 76% din volumul total al lucrărilor de construcții-montaj și 98,4% din totalul caselor de locuit date în folosință.

Structura investițiilor în capital fix pe forme de proprietate în ianuarie-iunie 2009 se prezintă după cum urmează:

	Realizări, mil. lei	În % față de:	
		ianuarie-iunie 2008	total
Investiții în capital fix – total	3432,2	61,6	100,0
Publică	837,4	65,9	24,4
Privată	1503,3	68,0	43,8
Mixtă (publică și privată), fără participare străină	72,1	71,9	2,1
Străină	305,5	38,3	8,9
A întreprinderilor mixte	713,9	59,9	20,8

În ianuarie-iunie 2009 sursele principale de finanțare ale activității investiționale rămân a fi mijloacele proprii ale agenților economici și populației (61,9%) și mijloacele investitorilor străini (17,9%). Din contul mijloacelor bugetare au fost realizate 8,1% din volumul total al investițiilor în capital fix.

Structura investițiilor în capital fix pe surse de finanțare în ianuarie-iunie 2009 se caracterizează prin următoarele date:

	Realizări, mil. lei	În % față de:	
		ianuarie-iunie 2008	total
Investiții în capital fix – total	3432,2	61,6	100,0
din care, finanțate din contul:			
bugetului de stat	175,5	28,6	5,1
bugetelor unităților administrativ-teritoriale	103,6	103,3	3,0
mijloacelor proprii ale agenților economici și populației	2122,2	71,3	61,9
mijloacelor investitorilor străini	614,4	51,8	17,9
altor surse	416,5	59,8	12,1

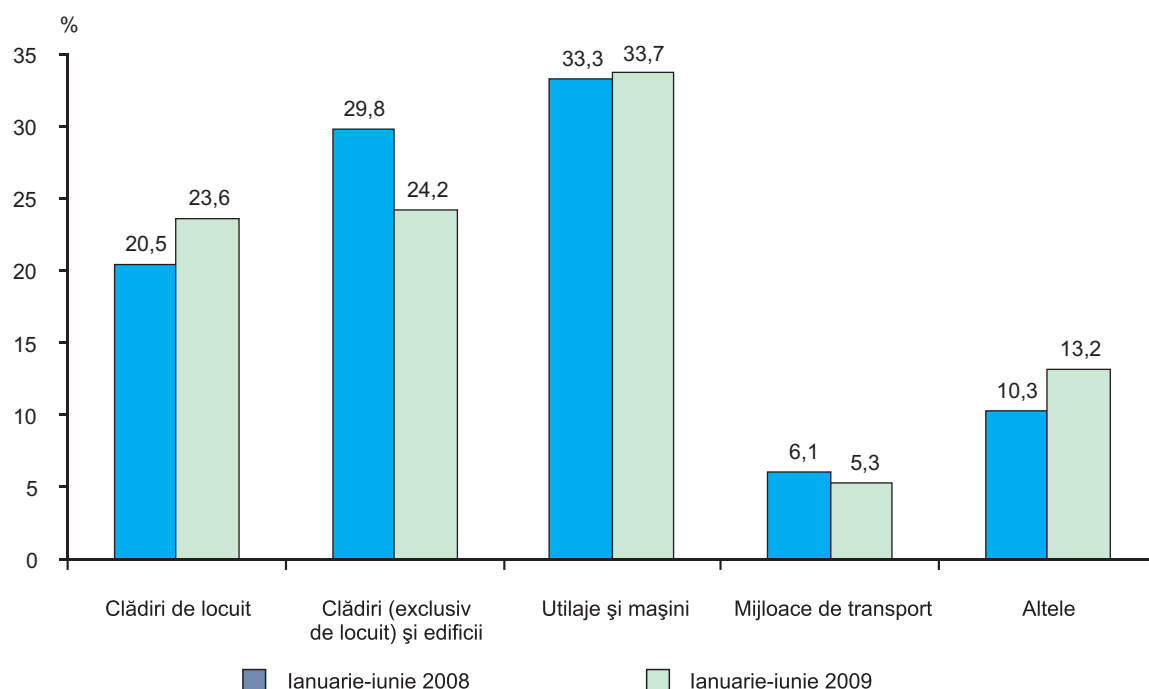
În structura investițiilor în capital fix, pe tipuri ale mijloacelor fixe, cota importantă a fost orientată spre construcția clădirilor și edificiilor, care a constituit 47,8% din volumul total al investițiilor însușite (din care 23,6% – clădirilor de locuit) sau cu 2,5 puncte procentuale mai puțin decât în perioada respectivă a anului precedent. Cota-parte a investițiilor la construcția clădirilor de locuit s-a majorat cu 3,1 puncte procentuale, iar la construcția clădirilor cu destinația alta decât de locuit și edificiilor – s-a redus cu 5,6 puncte procentuale.

Cota-parte a investițiilor utilizate la procurarea utilajului, mașinilor și mijloacelor de transport a constituit 39,0% din volumul total al mijloacelor utilizate, fiind în descreștere cu 0,4 puncte procentuale în comparație cu perioada respectivă a anului precedent.

Structura investițiilor în capital fix, pe tipuri ale mijloacelor fixe, în ianuarie-iunie 2009 se prezintă astfel:

	Realizări, mil. lei	În % față de:		Informativ: ianuarie-iunie 2008 în % față de	
		ianuarie-iunie 2008	total	ianuarie-iunie 2007	total
Investiții în capital fix – total	3432,2	61,6	100,0	112,3	100,0
clădiri de locuit	811,6	71,1	23,6	99,2	20,5
clădiri (exclusiv de locuit) și edificii	831,6	50,1	24,2	104,8	29,8
utilaje și mașini	1155,5	56,6	33,7	129,0	33,3
mijloace de transport	183,1	49,0	5,3	95,8	6,1
altele	450,4	66,7	13,2	de 2,6 ori	10,3

Structura investițiilor în capital fix, pe tipuri ale mijloacelor fixe

Datele privind volumul investițiilor în capital fix și lucrărilor de construcții-montaj realizate în ianuarie-iunie 2009 pe regiuni de dezvoltare, se prezintă după cum urmează:

	Investiții în capital fix		Lucrări de construcții-montaj	
	realizări, mil. lei	în % față de ianuarie-iunie 2008	realizări, mil. lei	în % față de ianuarie-iunie 2008
Total	3432,2	61,6	1846,5	66,3
din care:				
mun. Chișinău	1666,4	59,2	975,6	66,2
Nord	642,3	77,8	247,4	80,0
Centru	430,5	58,9	261,1	75,8
Sud	301,2	47,7	151,0	40,0
UTA Găgăuzia	95,9	105,4	51,2	126,2

În ianuarie-iunie 2009 din volumul total al investițiilor în capital fix în construcția locativă au fost însușite 811,6 mil. lei, sau 23,6% din total și 71,1% față de perioada respectivă a anului precedent.

În perioada de raport din contul tuturor surselor de finanțare au fost date în folosință 1854 apartamente cu suprafața totală de 212,1 mii m², ceea ce reprezintă 89,9% față de nivelul ianuarie-iunie 2008.

Construcția de locuințe a fost realizată în principal de agenții economici din sectorul privat, constituind 98,4% din volumul total al caselor de locuit date în folosință.

Darea în folosință a locuințelor pe forme de proprietate în ianuarie-iunie 2009 se caracterizează prin următoarele date:

	Numărul apartamentelor construite, unități	Suprafața totală a apartamentelor date în folosință		
		mii m ²	în % față de:	
			ianuarie-iunie 2008	total
S-au construit – total	1854	212,1	89,9	100,0
din care:				
Publică	60	3,3	10,9	1,6
Privată	1794	208,8	105,2	98,4
din aceasta, beneficiari individuali	769	110,2	83,3	52,0
Din total în:				
mediul urban	1622	185,5	93,3	87,5
mediul rural	232	26,6	71,7	12,5

Cel mai mare volum al construcțiilor de locuințe s-a realizat în municipiul Chișinău, unde au fost date în folosință 1314 apartamente cu suprafață totală de 157,8 mii m², ceea ce a constituit 74,4% din volumul total al locuințelor date în folosință în total pe țară.

În ianuarie-iunie 2009 au fost date în folosință: rețele de gaze naturale cu lungimea de 91,8 km, apeducte cu lungimea de 17,2 km, linie pentru circulația troleibuzelor cu lungimea de 15,9 km, întreprinderi de comerț cu suprafața comercială de 13,4 mii m², întreprinderi de alimentație publică cu 220 locuri și altele.

Activitatea în antrepriză. În ianuarie-iunie 2009 organizațiile în antrepriză au efectuat lucrări de construcții-montaj în valoare de 1289,2 mil. lei ceea ce reprezintă 63,7% (în prețuri comparabile) față de nivelul înregistrat în ianuarie-iunie 2008. Volumul principal de lucrări a fost realizat de către agenții economici cu forma de proprietate privată, care au executat lucrări în antrepriză în sumă de 1127,3 mil. lei (87,4% din volumul total al lucrărilor în antrepriză executate) sau 70,6% față de ianuarie-iunie 2008.

Evoluția și structura lucrărilor în antrepriză pe forme de proprietate ale organizațiilor-executante în ianuarie-iunie 2009 se prezintă astfel:

	Numărul organizațiilor în antrepriză, unități	Realizări, mil. lei	În % față de:		Volumul lucrărilor în antrepriză executate în medie pe o organizație, mii lei
			ianuarie-iunie 2008	total	
Total	798	1289,2	63,7	100,0	1615,5
din care:					
Publică	25	65,2	63,1	5,1	2607,3
Privată	716	1127,3	70,6	87,4	1574,5
Mixtă (publică și privată), fără participare străină	43	62,0	32,9	4,8	1442,9
Străină	5	12,3	11,4	1,0	2466,1
A întreprinderilor mixte	9	22,3	81,1	1,7	2476,3

Datele privind structura lucrărilor în antrepriză executate în ianuarie-iunie 2009 se prezintă după cum urmează:

	Realizări, mil. lei	În % față de:	
		ianuarie-iunie 2008	total
Volumul lucrărilor în antrepriză executate – total	1289,2	63,7	100,0
din care:			
Pe elemente de structură:			
construcții noi	889,2	55,8	69,0
reparații capitale	234,5	83,3	18,2
reparații curente	151,4	103,3	11,7
alte lucrări în antrepriză	14,1	de 5,4 ori	1,1
Pe tipuri de obiecte:			
clădiri rezidențiale	396,1	58,0	30,7
clădiri nerezidențiale	455,0	63,8	35,2
construcții ingineresti	424,0	67,8	32,9

În structura lucrărilor executate predomină efectuarea lucrărilor la construcții noi, realizate în volum de 889,2 mil. lei, ponderea cărora în volumul total al lucrărilor executate a constituit 69,0%, reparațiilor capitale și curente le-au revenit 29,9% din volumul total al lucrărilor în antrepriză executate.

Pe tipuri de construcții s-au înregistrat scăderi la lucrările în antrepriză executate la clădirile rezidențiale și nerezidențiale, respectiv cu 42,0% și cu 36,2%, la construcții ingineresti – cu 32,2% față de perioada respectivă a anului precedent.

Datele privind volumul lucrărilor în antrepriză realizate în ianuarie-iunie 2009 pe regiuni de dezvoltare, se prezintă după cum urmează:

	Realizări, mil. lei	În % față de:	
		ianuarie-iunie 2008	total
Total	1289,2	63,7	100,0
din care:			
mun. Chișinău	937,4	63,0	72,7
Nord	140,3	72,7	10,9
Centru	137,6	81,2	10,7
Sud	47,0	34,7	3,6
UTA Găgăuzia	26,9	73,0	2,1

Circa 73% din volumul total al lucrărilor de construcții-montaj au fost executate de organizațiile în antrepriză din municipiul Chișinău.

3.4. Transporturi

În ianuarie-iunie 2009 întreprinderile de transport feroviar, auto¹, fluvial și aerian au transportat mărfuri în volum de 3324,9 mii tone, sau 37,0% din volumul realizat în perioada corespunzătoare a anului 2008. Diminuarea volumelor de mărfuri transportate s-a înregistrat la întreprinderile de transport feroviar (-69,2%), auto (-50,2%), aerian (-10,3%) și fluvial (-4,7%).

Tendențe similare au fost caracteristice și pentru parcursul mărfurilor, care în ianuarie-iunie 2009 a totalizat 1126,5 mil. tone-km, sau 44,3% din nivelul înregistrat în perioada similară din anul 2008.

Volumul de mărfuri transportate și parcursul mărfurilor, în ianuarie-iunie 2009, pe moduri de transport, se prezintă după cum urmează:

	Mărfuri transportate		Parcursul mărfurilor	
	mii tone	în % față de ianuarie-iunie 2008	mil. tone-km	în % față de ianuarie-iunie 2008
Întreprinderi de transport – total	3324,9	37,0	1126,5	44,3
din care:				
feroviar	1914,5	30,8	449,2	27,3
auto ¹	1348,8	49,8	676,6	75,2
fluvial	61,2	95,3	0,2	71,8
aerian	0,4	89,7	0,5	78,9

În ianuarie-iunie 2009 întreprinderile de transport auto¹ au transportat 1348,8 mii tone de mărfuri, sau 49,8% din volumul realizat în aceeași perioadă din anul 2008. Ponderi considerabile în volumul total de mărfuri transportate cu transportul auto revin întreprinderilor din municipiile Chișinău (60,6%) și Bălți (15,4%), raioanele: Orhei (3,4%), Anenii Noi (3,1%), Singerei (3,1%), Ialoveni (2,9%) și Taraclia (2,5%).

Volumul de mărfuri transportate cu transportul auto în ianuarie-iunie 2009 și parcursul mărfurilor, pe regiuni de dezvoltare, se prezintă astfel:

	Mărfuri transportate		Parcursul mărfurilor	
	mii tone	în % față de ianuarie-iunie 2008	mil. tone-km	în % față de ianuarie-iunie 2008
Întreprinderi de transport auto¹ – total	1348,8	49,8	676,6	75,2
din care:				
mun. Chișinău	816,7	48,8	429,2	74,9
Nord	280,5	72,4	85,1	86,1
Centru	185,4	32,7	96,6	65,8
Sud	49,7	81,6	53,1	82,7
UTA Găgăuzia	16,5	78,9	12,6	77,0

Cu mijloacele de transport feroviar în ianuarie-iunie 2009 au fost transportate 1914,5 mii tone de mărfuri, sau 30,8% din volumul realizat în perioada corespunzătoare din anul 2008. În structura mărfurilor încărcate în vagoane la stațiile de cale ferată din țară, ponderi mai mari s-au înregistrat la următoarele grupe de mărfuri: cereale și produse de panificație – 44,1% (ianuarie-iunie 2008 – 1,6%), metale feroase și fier vechi – 14,0% (ianuarie-iunie 2008 – 23,8%), ciment și alte materiale de construcție – 11,5% (ianuarie-iunie 2008 – 53,9%).

În transportul feroviar a crescut: durata medie de staționare în stațiile tehnice a vagoanelor de marfă în tranzit, de la 21,36 ore în ianuarie-iunie 2008 la 85,97 ore în ianuarie-iunie 2009, durata medie de rotație a vagoanelor de marfă, respectiv de la 4,14 zile la 17,97 zile și durata medie de staționare a vagoanelor de marfă la operațiile de încărcare-descărcare – de la 29,54 ore la 43,84 ore.

În ianuarie-iunie 2009, comparativ cu aceeași perioadă din anul 2008, s-a micșorat numărul de pasageri transportați cu autobuze și microbuze (-8,5%), cu transportul aerian (-7,0%), feroviar (-5,1%) și fluvial (-1,5%), cu taximetre (-6,0%) și troleibuze (-5,2%).

Numărul de pasageri transportați și parcursul pasagerilor în ianuarie-iunie 2009, pe moduri de transport public, se prezintă astfel:

	Pasageri transportați		Parcursul pasagerilor	
	mii pasageri	în % față de ianuarie-iunie 2008	mil. pasageri-km	în % față de ianuarie-iunie 2008
Total	155804,4	93,7	1874,1	87,4
din care cu:				
transportul feroviar	2646,0	94,9	209,4	90,9
autobuze și microbuze	51454,2	91,5	1076,7	84,3
transportul fluvial	47,3	98,5	0,1	98,5
transportul aerian	193,1	93,0	247,9	89,3
taximetre	1964,1	94,0	38,2	94,0
troleibuze	99499,7	94,8	301,8	94,6

¹ Inclusiv întreprinderile cu alte genuri de activitate, care efectuează transportări auto de mărfuri contra plată și dispun de 10 și mai multe autovehicule de marfă proprii sau închiriate

Cu autobuze și microbuze în ianuarie-iunie 2009 au fost transportați 51,5 mil. pasageri, cu 8,5% mai puțin decât în perioada similară din anul 2008.

Numărul de pasageri transportați cu autobuze și microbuze și parcursul pasagerilor, pe regiuni de dezvoltare, în ianuarie-iunie 2009, se prezintă astfel:

	Pasageri transportați		Parcursul pasagerilor	
	mii pasageri	în % față de ianuarie-iunie 2008	mil. pasageri-km	în % față de ianuarie-iunie 2008
Total	51454,2	91,5	1076,7	84,3
din care:				
mun. Chișinău	32894,1	98,6	610,9	90,1
Nord	7977,9	67,1	182,6	64,6
Centru	6576,4	102,0	196,6	91,8
Sud	3384,9	87,3	72,7	84,3
UTA Găgăuzia	620,9	91,3	13,9	89,3

Ponderi semnificative în numărul total de pasageri transportați cu autobuze și microbuze dețin agenții transportatori din municipiile Chișinău (63,9%) și Bălți (9,0%), raioanele: Cahul (4,1%), Orhei (2,2%), Ungheni (1,8%), Ialoveni (1,7%), Strășeni (1,5%), Edineț (1,4%), Criuleni (1,3%), UTA Găgăuzia (1,2%) și Soroca (1,1%).

3.5. Comunicații

Servicii de comunicații. În ianuarie-iunie 2009, comparativ cu perioada similară din anul 2008, a sporit numărul de expedieri a coletelor (+18,4%) și corespondenței poștale (+5,0%).

Totodată, s-a diminuat numărul de convorbiri telefonice internaționale (-33,1%) și interurbane (naționale) prin rețeaua telefonică fixă (-17,3%), numărul de telegrame expediate (-30,3%), ziare și reviste (-3,6%), mandate poștale și telegrafice (-3,2%), mandate, pensii, subvenții și indemnizații distribuite prin oficiile poștale (-0,3%).

Evoluția volumului de servicii pe tipuri de comunicații se prezintă astfel:

	Ianuarie-iunie 2009		Informativ: ianuarie-iunie 2008 în % față de ianuarie-iunie 2007
	mii unități	în % față de ianuarie-iunie 2008	
Expedieri poștale (trafic de ieșire):			
ziare și reviste (abonamente și vânzare cu bucată)	13376,3	96,4	89,4
corespondență	21159,8	105,0	102,7
colete	16,8	118,4	120,4
mandate poștale și telegrafice	59,8	96,8	89,7
Telegrame expediate	27,7	69,7	95,8
Mandate pensii, subvenții și indemnizații plătite	3982,6	99,7	100,1
Convorbiri telefonice prin rețeaua telefonică fixă:			
interurbane (naționale)	125406,0	82,7	83,7
internaționale	16018,0	66,9	101,3
Conectări telefonice prin rețeaua telefonică fixă, mii ore:			
interurbane (naționale)	4614,1	85,0	94,3
internaționale	851,1	67,3	108,9
locale	24153,0	95,6	95,6

Mijloace de telefonie fixă. La 30 iunie 2009 numărul posturilor telefonice principale în rețeaua publică a fost de 1099,2 mii unități, din care 991,4 mii unități la domiciliu (respectiv, cu 33,8 mii și 32,6 mii unități mai mult decât la 30 iunie 2008).

Numărul posturilor telefonice principale în rețeaua publică se prezintă după cum urmează:

	Existent la 30.06.2009	În % față de 30.06.2008	Informativ: 30.06.2008 în % față de 30.06.2007
Posturi telefonice principale în rețeaua publică – total, mii unități	1099,2	103,2	104,5
inclusiv:			
rețeaua urbană	597,9	102,2	102,2
rețeaua rurală	501,3	104,3	107,4
din care la domiciliu, mii unități	991,4	103,4	104,4
inclusiv:			
rețeaua urbană	506,9	102,2	102,0
rețeaua rurală	484,5	104,4	107,3

3.6. Turism

3.6.1. FRECVENTAREA STRUCTURILOR DE PRIMIRE TURISTICĂ COLECTIVĂ CU FUNCȚIUNI DE CAZARE

În ianuarie-martie 2009 capacitatea de cazare turistică în funcțiune a structurilor de primire turistică colective a constituit 631,0 mii locuri-zile, majorându-se cu 5,9% în raport cu perioada corespunzătoare din anul 2008. În totalul capacității de cazare turistică în funcțiune hotelurile și motelurile dețin o pondere de 44,4%, structurile de întremare – 25,6%, structurile de odihnă – 11,2%, căminele pentru vizitatori – 7,6%, pensiunile turistice – 6,9%, taberele pentru elevi – 4,3%.

Structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare în ianuarie-martie 2009 au fost frecventate de 38,8 mii turiști, cu 7,7% mai puțin față de aceeași perioadă din anul 2008. Diminuarea a fost condiționată de reducerea numărului de turiști cazați la cămine pentru vizitatori (-48,2%), pensiuni turistice (-35,9%), structuri de întremare (-5,0%), vile turistice, sate de vacanță și alte structuri de odihnă (-4,7%).

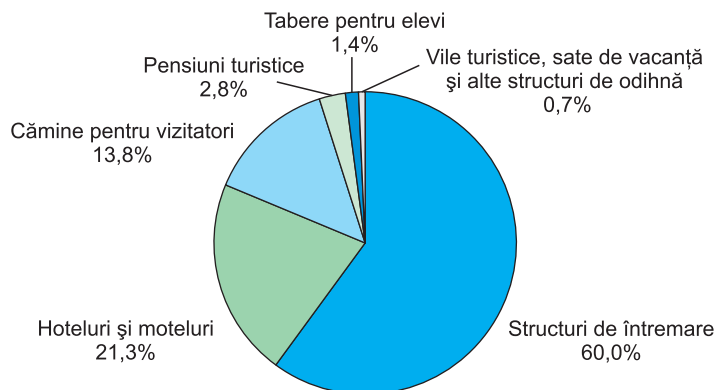
Numărul de turiști sosiți în structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare se prezintă astfel:

	Ianuarie-martie 2009		Ianuarie-martie 2009 în % față de ianuarie-martie 2008	
	turiști	din care, nerezidenți	turiști	din care, nerezidenți
Total	38782	15770	92,3	108,1
din care:				
Hoteluri și moteluri	25356	14587	103,0	114,2
Pensiuni turistice și agroturistice	1450	514	64,1	45,9
Cămine pentru vizitatori	2978	366	51,8	74,4
Structuri de întremare	8021	34	95,0	41,0
Tabere pentru elevi	267	–	124,2	–
Vile turistice, sate de vacanță și alte structuri de odihnă	710	269	95,3	de 2,3 ori

Ponderi mai însemnate în numărul total al turiștilor străini sosiți în structurile de cazare colective le-a revenit turiștilor din România (19,2%), Ucraina (11,2%), Federația Rusă (9,3%), Statele Unite ale Americii (7,7%), Italia (6,4%), Turcia (5,9%), Elveția (5,2%) și Germania (4,1%).

În structurile de primire turistică colective în ianuarie-martie 2009 au înnoptat 201,3 mii turiști, cu 7,7% mai puțin față de perioada similară din anul 2008. Reducerea numărului de înnoptări ale turiștilor s-a înregistrat la pensiuni turistice (-56,0%), tabere pentru elevi (-41,9%), cămine pentru vizitatori (-16,4%), hoteluri și moteluri (-7,6%).

Înnoptări în structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare, în ianuarie-martie 2009 (în % față de total înnoptări)

În ianuarie-martie 2009 indicele de utilizare netă a locurilor de cazare pe total structuri de primire turistică colective a constituit 31,9%, la structuri de întremare – 74,6%, cămine pentru vizitatori – 57,5%, pensiuni turistice – 13,1%, hoteluri și moteluri – 15,2%, structuri de odihnă – 4,4%.

3.6.2. TURISMUL ORGANIZAT DE AGENȚIILE DE TURISM ȘI TUROPERATORI

În ianuarie-martie 2009 agențiile de turism și turoperatorii au acordat servicii turistice la 16,2 mii turiști și excursioniști, cu 5,6% mai puțin decât în perioada similară din anul 2008.

Numărul de turiști și excursioniști și turiști-zile, după scopul vizitelor, se prezintă după cum urmează:

	Ianuarie-martie 2009		Ianuarie-martie 2009 în % față de ianuarie-martie 2008	
	turiști și excursioniști	turiști-zile	turiști și excursioniști	turiști-zile
Total	16164	124475	94,4	96,2
Turism receptor (primirea cetățenilor străini în Republica Moldova) – total	1528	4823	176,6	151,6
din care, în scopuri de:				
odihnă și agrement	1103	3091	de 2,8 ori	de 3,3 ori
afaceri și profesionale	383	1086	89,5	69,7
tratament	42	646	95,5	94,2
Turism emițător (deplasarea rezidenților Republicii Moldova în străinătate) – total	7150	41082	93,4	95,7
din care, în scopuri de:				
odihnă și agrement	6853	38029	98,1	103,4
afaceri și profesionale	128	953	39,8	68,5
tratament	162	2093	48,1	44,1
alte scopuri	7	7	50,0	23,3
Turism intern (deplasarea rezidenților Republicii Moldova în interiorul țării, în scop turistic)	7486	78570	87,1	94,3

Numărul de turiști și excursioniști, participanți la turismul receptor în ianuarie-martie 2009 a fost în creștere față de perioada corespunzătoare din anul 2008 de 1,8 ori, în același timp la turismul emițător și la cel intern numărul acestora s-a redus respectiv, cu 6,6% și 12,9%.

Din cei 1528 turiști și excursioniști străini, care au vizitat Republica Moldova în ianuarie-martie 2009 și au beneficiat de serviciile agențiilor de turism și turoperatorilor 72,2% au sosit în scopuri de odihnă și agrement, 25,1% – de afaceri și profesionale și 2,7% – de tratament. Ponderi mai însemnate în numărul total de turiști și excursioniști străini sosiți în Republica Moldova, în ianuarie-martie 2009, le-a revenit cetățenilor din Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (16,2%), Turcia (15,6%), Elveția (14,2%), România (12,3%), Federația Rusă (10,0%), Ucraina (6,1%), Germania (3,4%), Italia (3,3%), Franța (2,8%), Spania (1,8%) și Statele Unite ale Americii (1,7%).

Prin intermediul agențiilor de turism și turoperatorilor în ianuarie-martie 2009 au plecat în străinătate 7150 de turiști și excursioniști, cu 6,6% mai puțin comparativ cu aceeași perioadă din anul 2008. Majoritatea cetățenilor moldoveni au plecat în străinătate în scopuri de odihnă, agrement și tratament (98,1%).

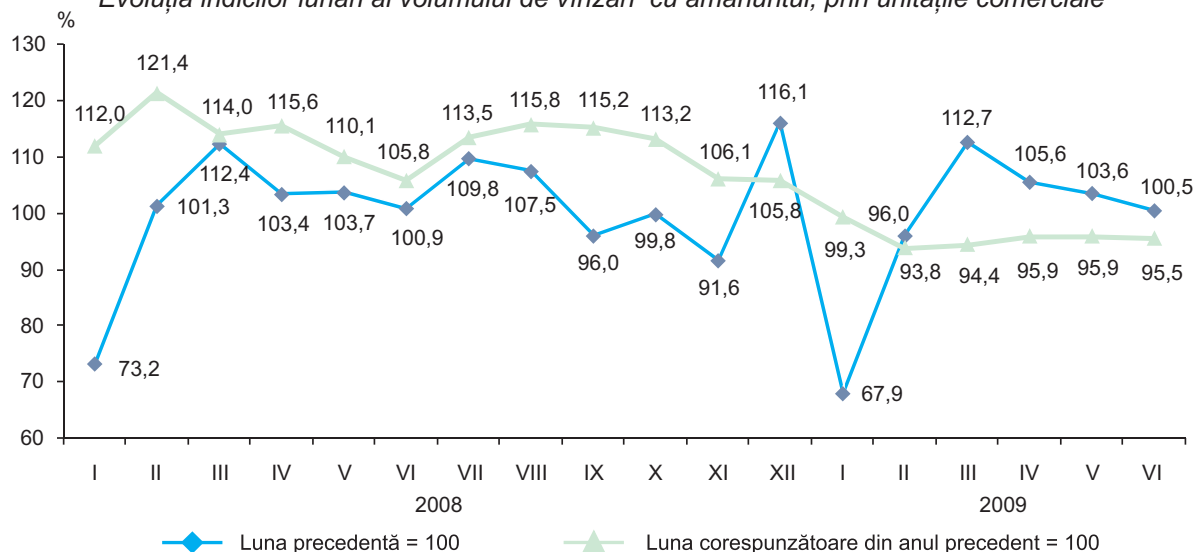
Numărul turiștilor și excursioniștilor străini care au vizitat Republica Moldova și turiștilor și excursioniștilor moldoveni care au plecat în străinătate, prin intermediul agențiilor de turism și turoperatorilor, în ianuarie-martie 2009, structurat pe țări, se prezintă astfel:

	Turiști și excursioniști străini sosiți în țară		Turiști și excursioniști moldoveni plecați în străinătate	
	total	în % față de total	total	în % față de total
Total	1528	100,0	7150	100,0
Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord	247	16,2	15	0,2
Turcia	238	15,6	607	8,5
Elveția	217	14,2	24	0,3
România	188	12,3	2610	36,5
Federația Rusă	153	10,0	60	0,8
Ucraina	93	6,1	742	10,4
Germania	52	3,4	48	0,7
Italia	50	3,3	43	0,6
Franța	43	2,8	104	1,5
Spania	28	1,8	11	0,1
Statele Unite ale Americii	26	1,7	20	0,3
Bulgaria	20	1,3	1319	18,4
Republica Cehă	18	1,2	205	2,9
Grecia	16	1,0	24	0,3
Lituania	11	0,7	11	0,2
Estonia	11	0,7	–	–
Austria	9	0,6	197	2,8
Alte țări	108	7,1	1110	15,5

3.7. Comerț cu amănuntul și servicii cu plată prestate populației

În luna iunie 2009 **vânzările de mărfuri cu amănuntul prin unitățile comerciale** au însumat 1618,6 mil. lei, marcînd, în termeni reali, o creștere de 0,5% față de luna precedentă și o diminuare de 4,5% comparativ cu luna iunie 2008.

Evoluția indicilor lunari ai volumului de vânzări cu amănuntul, prin unitățile comerciale

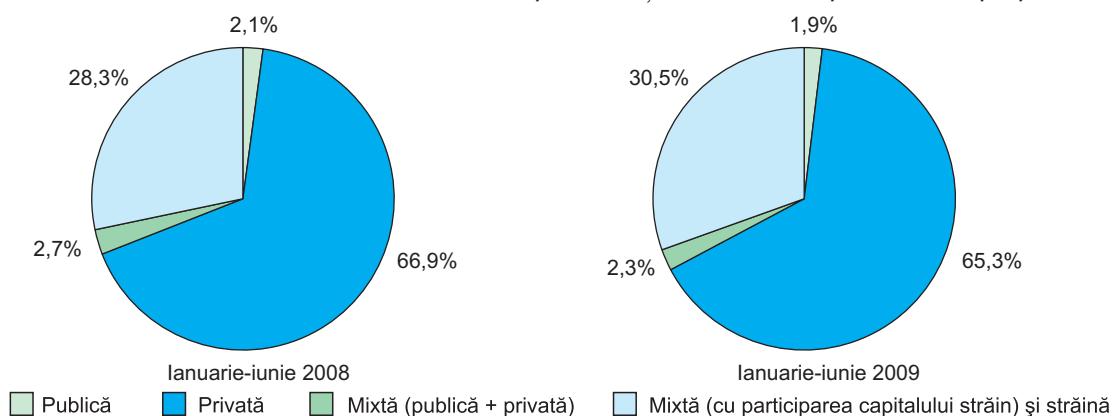
Evoluția vânzărilor de mărfuri cu amănuntul prin unitățile comerciale

	Iunie 2009			Ianuarie-iunie 2009		Structura, %		Informativ: ianuarie-iunie 2008 în % față de ianuarie- iunie 2007 ¹
	mil. lei	în % față de:		mil. lei	în % față de ianuarie-iunie 2008 ¹	ianuarie-iunie		
		mai 2009 ¹	iunie 2008 ¹			2008	2009	
Valoarea vânzărilor de mărfuri cu amănuntul – total	1618,6	100,5	95,5	8997,1	95,5	100,0	100,0	113,1
din care:								
produse alimentare	567,1	99,8	107,3	3346,3	107,0	34,0	37,2	110,1
mărfuri nealimentare	1051,5	100,6	89,1	5650,8	89,3	66,0	62,8	117,0

În ianuarie-iunie 2009 **unitățile comerciale au comercializat populației mărfuri de consum** în valoare de 8997,1 mil. lei, înregistrînd, în termeni reali, o scădere de 4,5% față de aceeași perioadă din anul 2008, determinată în principal, de reducerea vânzărilor de mărfuri nealimentare (-10,7%), cărora le revine o pondere de 62,8% în totalul vânzărilor cu amănuntul (ianuarie-iunie 2008 – 66,0%). În același timp vânzările de produse alimentare s-au majorat cu 7,0%, deținînd o cotă de 37,2% în totalul vânzărilor cu amănuntul (ianuarie-iunie 2008 – 34,0%).

Reducerea volumului de vânzări cu amănuntul s-a înregistrat la unitățile comerciale cu formă de proprietate publică, mixtă (publică+privată) și privată respectiv cu 13,8%, 13,5% și 7,3%. Totodată, la unitățile comerciale cu forma de proprietate mixtă (cu participarea capitalului străin) și străină volumele de vânzări au crescut cu 3,8%. Această situație a determinat modificarea ponderii sectoarelor în totalul vânzărilor cu amănuntul, care este prezentată în următoarea diagramă:

Structura vânzărilor de mărfuri cu amănuntul prin unitățile comerciale, pe forme de proprietate

¹ În prețuri comparabile

Stocurile de mărfuri existente în unitățile comerciale la 1 iulie 2009 s-au cifrat la 4890,6 mil. lei, în creștere cu 15,5% față de 1 iulie 2008.

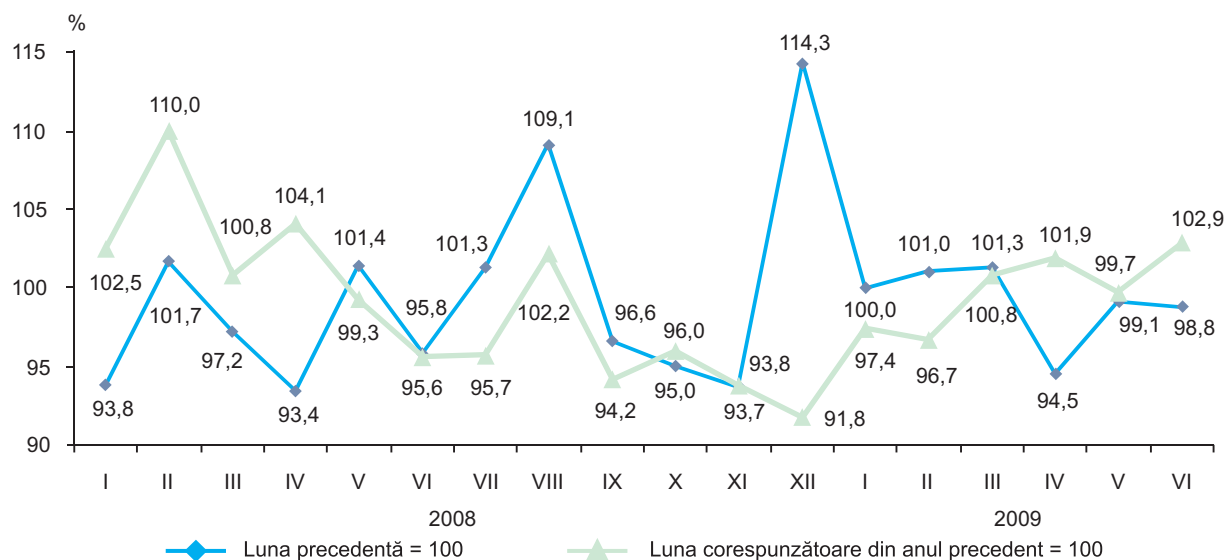
Vânzările de mărfuri cu amănuntul prin unitățile comerciale, pe regiuni de dezvoltare

	Ianuarie-iunie 2009		Structura, %		Informativ: ianuarie-iunie 2008 în % față de ianuarie-iunie 2007 ¹
	mil. lei	în % față de ianuarie-iunie 2008 ¹	ianuarie-iunie		
			2008	2009	
Valoarea vânzărilor de mărfuri cu amănuntul – total	8997,1	95,5	100,0	100,0	113,1
din care:					
mun. Chișinău	5086,5	95,5	55,9	56,5	110,5
Nord	1850,4	96,1	20,8	20,6	118,4
mun. Bălți	778,0	96,1	8,7	8,6	111,3
Edineț	157,3	106,3	1,6	1,7	134,0
Soroca	148,4	105,8	1,5	1,6	126,3
Drochia	141,6	93,5	1,6	1,6	117,7
Centru	1198,1	92,9	13,9	13,3	112,6
Orhei	198,7	110,1	1,9	2,2	112,5
Ungheni	162,6	86,1	2,0	1,8	115,6
Sud	586,4	96,9	6,5	6,5	120,2
Cahul	183,4	95,2	2,1	2,0	121,4
Caușeni	112,5	96,4	1,2	1,2	116,5
UTA Găgăuzia	275,7	100,7	2,9	3,1	117,4

Ponderi semnificative în valoarea totală a vânzărilor de mărfuri cu amănuntul revin municipiilor Chișinău – 56,5% și Bălți – 8,6%, UTA Gagauzia – 3,1%, raioanelor: Orhei – 2,2%, Cahul – 2,0%, Ungheni – 1,8%, Edineț – 1,7%, Soroca și Drochia – câte 1,6%.

Valoarea serviciilor cu plată prestate populației de către unitățile oficial înregistrate în luna iunie 2009 a constituit 972,1 mil. lei, fiind mai mică, în termeni reali, cu 1,2% față de luna precedentă și mai mare cu 2,9% comparativ cu luna iunie 2008.

Evoluția indicilor lunari ai volumului de servicii cu plată prestate populației, prin unitățile oficial înregistrate

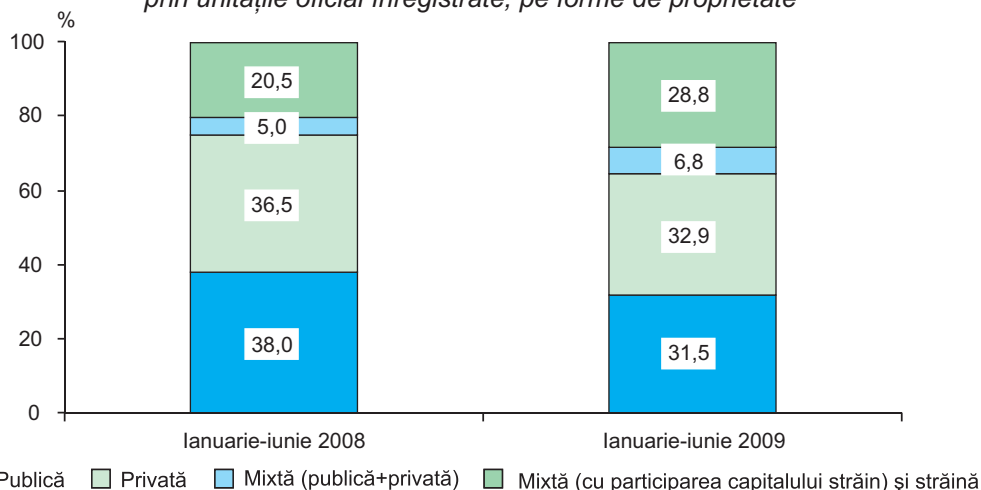

În ianuarie-iunie 2009 **unitățile oficial înregistrate au acordat populației servicii cu plată** în sumă de 6088,1 mil. lei, rezultând în condiții comparabile de prețuri, o creștere de 0,9%, comparativ cu ianuarie-iunie 2008.

Agenții economici cu forma de proprietate mixtă (cu participarea capitalului străin) și mixtă (publică+privată) au sporit volumele de servicii cu plată prestate populației respectiv cu 43,7% și 42,6%. Pe când la agenții economici din sectoarele public și privat s-a înregistrat o diminuare a volumului de servicii prestate respectiv cu 16,7% și 9,7%.

¹ În prețuri comparabile

*Structura serviciilor cu plată prestate populației,
prin unitățile oficial înregistrate, pe forme de proprietate*

Serviciile cu plată prestate populației, prin unitățile oficial înregistrate, pe regiuni de dezvoltare

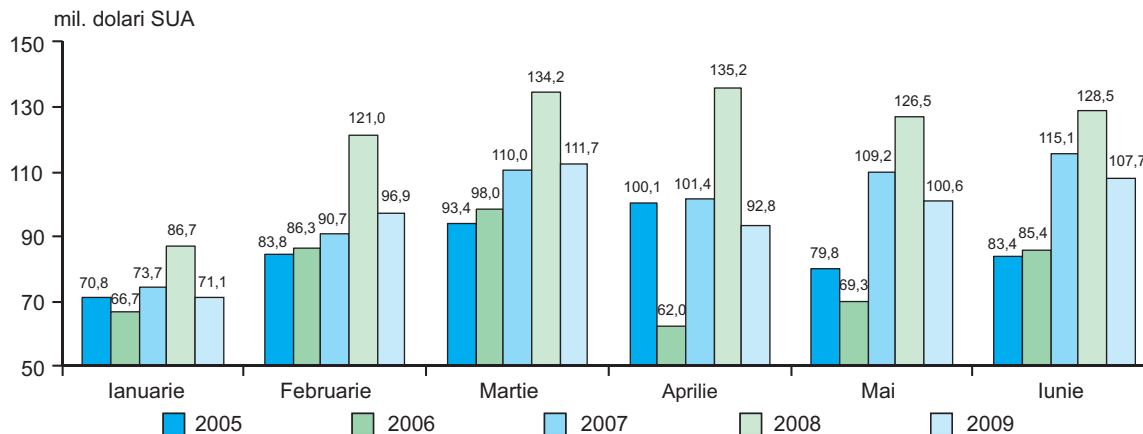
	ianuarie-iunie 2009		Structura, %		Informativ: ianuarie-iunie 2008 în % față de ianuarie-iunie 2007 ¹
	mil. lei	în % față de ianuarie-iunie 2008 ¹	ianuarie-iunie		
			2008	2009	
Valoarea serviciilor cu plată prestate populației – total	6088,1	100,9	100,0	100,0	102,2
din care:					
mun. Chișinău	2866,7	85,0	56,3	47,1	97,0
Nord	948,2	87,2	17,8	15,6	116,2
mun. Bălți	333,2	78,9	6,8	5,5	125,2
Soroca	77,2	88,2	1,4	1,3	117,8
Briceni	69,8	85,5	1,4	1,1	117,0
Centru	755,9	92,9	13,3	12,4	105,4
Orhei	99,8	91,4	1,8	1,6	101,3
Anenii Noi	97,7	100,8	1,6	1,6	107,0
Ungheni	86,4	87,9	1,6	1,4	110,7
Sud	377,5	89,8	7,0	6,2	109,2
Cahul	122,3	89,9	2,2	2,0	116,3
Caușeni	63,7	93,1	1,1	1,0	101,7
UTA Găgăuzia	178,2	89,8	3,3	2,9	111,4

Ponderi semnificative în valoarea totală a serviciilor cu plată prestate populației dețin municipiile Chișinău și Bălți respectiv 47,1% și 5,5%, UTA Găgăuzia – 2,9%, raioanele: Cahul – 2,0%, Anenii Noi și Orhei – câte 1,6%, și Ungheni – 1,4%.

3.8. Comerț exterior

Exporturile de mărfuri realizate în luna iunie 2009 s-au cifrat la 107,7 mil. dolari SUA, cu 7,0% mai mult față de luna precedentă și cu 16,2% mai puțin comparativ cu luna iunie 2008.

Evoluția lunară a exporturilor

¹ În prețuri comparabile

În ianuarie-iunie 2009 **exporturile** au totalizat 580,8 mil. dolari SUA, volum inferior celui realizat în perioada corespunzătoare din anul 2008 cu 20,7%.

	Ianuarie-iunie 2009		Structura, %		Gradul de influență a grupelor de țări la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor și importurilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de ianuarie-iunie 2008	ianuarie-iunie		ianuarie-iunie	
			2008	2009	2008	2009
Export – total	580,8	79,3	100,0	100,0	22,0	-20,7
din care:						
țările Uniunii Europene (UE-27)	313,9	82,4	52,1	54,0	13,0	-9,2
țările CSI	210,9	73,0	39,4	36,3	9,4	-10,7
alte țări	56,0	90,2	8,5	9,7	-0,4	-0,8
Import – total	1497,8	64,2	100,0	100,0	44,5	-35,8
din care:						
țările Uniunii Europene (UE-27)	625,1	60,7	44,1	41,7	18,1	-17,3
țările CSI	560,4	67,6	35,6	37,4	14,6	-11,5
alte țări	312,3	65,8	20,3	20,9	11,8	-7,0
Balanța comercială – total	-917,0	57,3	100,0	100,0	x	x
din care:						
țările Uniunii Europene (UE-27)	-311,2	48,0	40,5	33,9	x	x
țările CSI	-349,5	64,6	33,8	38,1	x	x
alte țări	-256,3	62,1	25,7	28,0	x	x

Exporturile de mărfuri destinate **țărilor Uniunii Europene (UE-27)** au însumat 313,9 mil. dolari SUA (-17,6% față de ianuarie-iunie 2008), deținând o cotă de 54,0% în total exporturi (52,1% în ianuarie-iunie 2008).

Țările CSI au fost prezente în **exporturile** Moldovei cu o pondere de 36,3% (ianuarie-iunie 2008 – 39,4%), ce corespunde unei valori de 210,9 mil. dolari SUA. Exporturile de mărfuri către aceste țări s-au redus cu 27,0%, comparativ cu ianuarie-iunie 2008.

Primele 27 de țări-partenere în derularea exporturilor, care dețineau 95,3% din volumul total, au fost:

	Ianuarie-iunie 2009		Ponderea, %		Gradul de influență a țărilor la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de ianuarie-iunie 2008	ianuarie-iunie		ianuarie-iunie	
			2008	2009	2008	2009
Export – total	580,8	79,3	100,0	100,0	22,0	-20,7
din care:						
România	117,2	75,7	21,1	20,2	10,1	-5,1
Federația Rusă	114,8	79,3	19,8	19,8	7,6	-4,1
Italia	63,6	77,1	11,3	10,9	3,0	-2,6
Belarus	39,1	84,8	6,3	6,7	1,2	-1,0
Germania	35,0	93,2	5,1	6,0	-0,2	-0,3
Ucraina	34,3	54,3	8,6	5,9	-0,5	-3,9
Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord	24,2	132,5	2,5	4,2	0,1	0,8
Polonia	16,4	68,4	3,3	2,8	0,5	-1,0
Elveția	14,1	de 4,4 ori	0,4	2,4	-2,5	1,5
Turcia	14,1	92,4	2,1	2,4	-0,5	-0,2
Franța	11,8	88,7	1,8	2,0	0,3	-0,2
Kazahstan	10,5	49,9	2,9	1,8	0,4	-1,4
Bulgaria	7,7	64,8	1,6	1,3	-0,1	-0,6
Grecia	7,3	189,7	0,5	1,3	0,3	0,5
Ungaria	6,0	de 2,5 ori	0,3	1,0	-0,2	0,5
Uzbekistan	4,8	145,5	0,5	0,8	0,3	0,2
Lituania	4,5	124,5	0,5	0,8	-0,2	0,1
Statele Unite ale Americii	4,0	48,0	1,1	0,7	0,2	-0,6

	Ianuarie-iunie 2009		Ponderea, %		Gradul de influență a țărilor la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de ianuarie-iunie 2008	ianuarie-iunie		ianuarie-iunie	
			2008	2009	2008	2009
Austria	3,7	65,5	0,8	0,6	-0,3	-0,3
Georgia	3,4	119,9	0,4	0,6	0,2	0,1
Slovacia	3,3	85,8	0,5	0,6	-0,1	-0,1
Olanda	3,0	62,7	0,6	0,5	-0,4	-0,2
Belgia	2,7	52,6	0,7	0,5	-0,2	-0,3
Serbia	2,4	30,0	1,1	0,4	—	-0,8
Irak	2,3	165,8	0,2	0,4	0,0	0,1
Siria	2,3	89,5	0,3	0,4	0,2	0,0
Republica Cehă	2,0	96,5	0,3	0,3	-0,1	0,0

Analiza evoluției exporturilor pe țări relevă, că reducerea livrărilor către România (-24,3%), Federația Rusă (-20,7%) și Italia (-22,9%), cota cărora s-a redus de la 52,2% la 50,8%, a influențat cu 57,0% diminuarea pe total exporturi.

Paisprezece grupe de mărfuri care dețineau 96,0% din total exporturi se prezintă astfel:

	Ianuarie-iunie 2009		Structura, %		Gradul de influență a grupelor de mărfuri la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de ianuarie-iunie 2008	ianuarie-iunie		ianuarie-iunie	
			2008	2009	2008	2009
Export – total	580,8	79,3	100,0	100,0	22,0	-20,7
din care:						
Produse alimentare, băuturi și tutun	140,5	88,8	21,6	24,2	8,2	-2,4
din care:						
țările Uniunii Europene	36,5	106,6	4,7	6,3	2,2	0,3
țările CSI	99,1	90,6	14,9	17,1	5,1	-1,4
Materiale textile și articole din aceste materiale	116,7	75,0	21,3	20,1	4,6	-5,3
din care:						
țările Uniunii Europene	93,7	75,3	17,0	16,1	3,7	-4,2
țările CSI	9,1	53,4	2,3	1,6	0,9	-1,1
Produse vegetale	108,7	de 2,4 ori	6,1	18,7	-5,9	8,8
din care:						
țările Uniunii Europene	49,6	198,8	3,4	8,5	-1,9	3,4
țările CSI	32,4	de 2,3 ori	1,9	5,6	-1,2	2,5
Mașini și aparate; echipamente electrice; aparate de înregistrat sau de reprodus sunetul și imaginile	64,3	94,1	9,3	11,1	5,0	-0,6
din care:						
țările Uniunii Europene	52,2	115,8	6,2	9,0	5,0	1,0
țările CSI	11,0	61,2	2,5	1,9	0,0	-1,0
Grăsimi și uleiuri animale sau vegetale	23,4	79,9	4,0	4,0	0,1	-0,8
din care:						
țările Uniunii Europene	13,2	122,3	1,5	2,3	-0,6	0,3
țările CSI	8,5	49,3	2,4	1,5	1,0	-1,2
Produse chimice	21,8	156,5	1,9	3,8	0,4	1,1
din care:						
țările Uniunii Europene	2,5	123,8	0,3	0,4	0,0	0,1
țările CSI	19,0	163,8	1,6	3,3	0,4	1,0

	Ianuarie-iunie 2009		Structura, %		Gradul de influență a grupelor de mărfuri la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de ianuarie-iunie 2008	ianuarie-iunie		ianuarie-iunie	
			2008	2009	2008	2009
Materiale plastice, cauciuc și articole din acestea	14,5	73,4	2,7	2,5	0,9	-0,7
din care:						
țările Uniunii Europene	4,8	90,1	0,7	0,8	0,1	-0,1
țările CSI	9,5	68,8	1,9	1,6	0,8	-0,6
Încălțăminte, pălării, umbrele și articole din acestea	13,5	53,1	3,5	2,3	1,0	-1,6
din care:						
țările Uniunii Europene	12,3	51,1	3,3	2,1	0,9	-1,6
țările CSI	1,1	115,8	0,1	0,2	0,1	0,0
Piei brute, piei tăbăcite; blănuri și produse din acestea	12,3	69,3	2,4	2,1	0,6	-0,7
din care:						
țările Uniunii Europene	11,8	73,9	2,2	2,0	0,6	-0,6
țările CSI	0,3	140,8	0,0	0,0	-0,1	0,0
Metale comune și articole din metale comune	11,6	18,7	8,5	2,0	1,1	-6,9
din care:						
țările Uniunii Europene	6,7	19,6	4,7	1,2	0,1	-3,8
țările CSI	3,1	16,3	2,6	0,5	-0,3	-2,2
Articole din piatră, ipsos, ciment, ceramică, sticlă și din materiale similare	11,3	39,6	3,9	1,9	1,1	-2,4
din care:						
țările Uniunii Europene	5,6	32,7	2,3	1,0	1,1	-1,6
țările CSI	4,9	47,2	1,4	0,8	-0,1	-0,7
Produse minerale	6,8	18,9	4,9	1,2	2,1	-4,0
din care:						
țările Uniunii Europene	6,3	57,9	1,5	1,1	0,3	-0,6
țările CSI	0,5	1,8	3,4	0,1	1,8	-3,3
Instrumente și aparate optice, fotografice, cinematografice, medico-chirurgicale; ceasuri; instrumente muzicale; părți și accesorii ale acestora	6,5	44,0	2,0	1,1	0,9	-1,1
din care:						
țările Uniunii Europene	3,2	63,4	0,7	0,6	0,3	-0,3
țările CSI	1,3	25,5	0,7	0,2	0,4	-0,5
Mijloace și materiale de transport	5,8	63,7	1,2	1,0	-0,1	-0,4
din care:						
țările Uniunii Europene	4,4	83,4	0,7	0,8	0,4	-0,1
țările CSI	1,0	29,5	0,5	0,2	-0,5	-0,3

În ianuarie-iunie 2009, comparativ cu aceeași perioadă din anul 2008, s-au redus exporturile de metale comune și articole din metale comune (-81,3%), materiale textile și articole din aceste materiale (-25,0%), produse minerale (-81,1%), produse alimentare, băuturi și tutun (-11,2%), articole din piatră, ipsos, ciment, ceramică, sticlă și din materiale similare (-60,4%), fapt care a condiționat diminuarea pe total exporturi cu 21,0%.

Totodată, a fost înregistrată creșterea exporturilor de produse vegetale (de 2,4 ori), care a atenuat diminuarea pe total exporturi cu 8,8%.

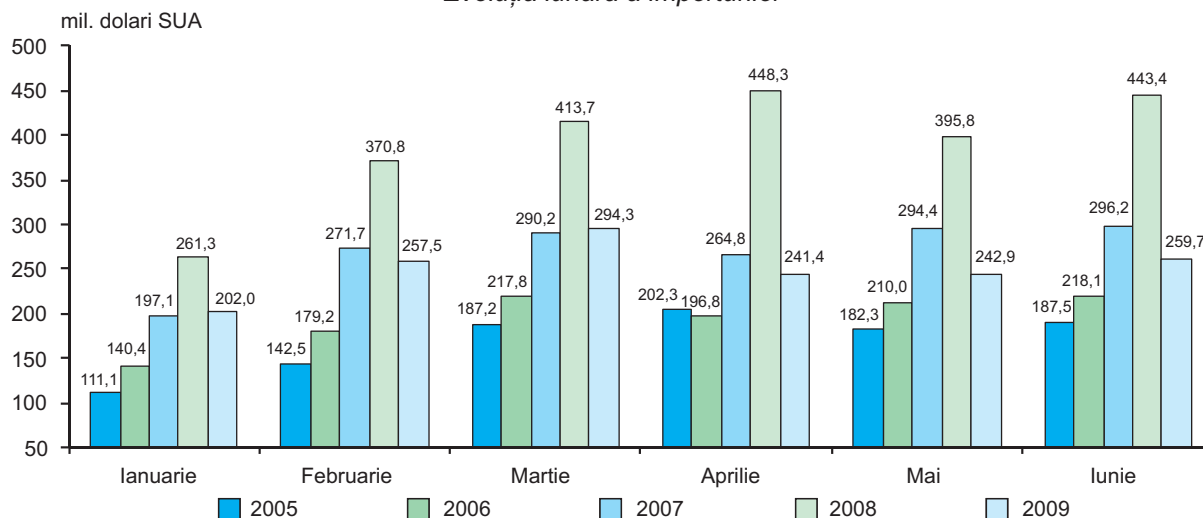
Importurile de mărfuri realizate în luna iunie 2009 au însumat 259,7 mil. dolari SUA, cu 6,9% mai mult față de luna anterioară și cu 41,4% mai puțin comparativ cu luna iunie 2008.

În ianuarie-iunie 2009 **importurile** au totalizat 1497,8 mil. dolari SUA, volum inferior celui realizat în perioada similară din anul 2008 cu 35,8%.

Importurile din **țările Uniunii Europene** (UE-27) au marcat 625,1 mil. dolari SUA (cu 39,3% mai puțin decât în ianuarie-iunie 2008), deținând o pondere de 41,7% în total importuri (44,1% în ianuarie-iunie 2008).

Importurile de mărfuri provenite din **țările CSI** au avut o valoare de 560,4 mil. dolari SUA (cu 32,4% mai mică față de ianuarie-iunie 2008), care echivalează cu o cotă de 37,4% în total importuri (35,6% în ianuarie-iunie 2008).

Evoluția lunară a importurilor

Primele 35 de țări-partenere în derularea importurilor, care dețineau 96,5% din volumul total, au fost:

	Ianuarie-iunie 2009		Ponderea, %		Gradul de influență a țărilor la creșterea (+), scăderea (-) importurilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de ianuarie-iunie 2008	ianuarie-iunie		ianuarie-iunie	
			2008	2009	2008	2009
Import – total	1497,8	64,2	100,0	100,0	44,5	-35,8
din care:						
Ucraina	195,3	50,1	16,7	13,0	6,1	-8,3
Kazahstan	166,0	de 10,3 ori	0,7	11,1	0,9	6,4
Federația Rusă	146,3	47,8	13,1	9,8	4,6	-6,9
România	131,1	43,9	12,8	8,8	7,2	-7,2
Germania	115,5	65,7	7,5	7,7	1,8	-2,6
Italia	104,4	67,6	6,6	7,0	1,9	-2,1
China	101,9	73,9	5,9	6,8	3,7	-1,5
Turcia	78,7	69,5	4,9	5,3	2,4	-1,5
Belarus	51,1	46,8	4,7	3,4	3,2	-2,5
Polonia	35,8	64,3	2,4	2,4	1,2	-0,9
Franța	30,4	55,1	2,4	2,0	0,9	-1,1
Austria	26,6	77,7	1,5	1,8	1,2	-0,3
Ungaria	23,6	69,6	1,5	1,6	0,6	-0,4
Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord	21,6	78,2	1,2	1,4	0,6	-0,3
Statele Unite ale Americii	19,8	58,7	1,4	1,3	1,0	-0,6
Grecia	17,6	172,2	0,4	1,2	0,1	0,3
Republica Cehă	17,2	60,8	1,2	1,2	0,6	-0,5
Bulgaria	17,1	78,6	0,9	1,1	-0,3	-0,2
Spania	16,2	95,8	0,7	1,1	0,3	0,0
Olanda	15,2	55,0	1,2	1,0	0,7	-0,5
Japonia	13,1	33,8	1,7	0,9	1,4	-1,1
Belgia	9,5	54,8	0,7	0,6	0,0	-0,3
Elveția	9,3	70,0	0,6	0,6	0,3	-0,2
India	9,2	76,3	0,5	0,6	0,2	-0,1
Coreea de Sud	8,0	41,1	0,8	0,5	0,2	-0,5
Brazilia	7,9	84,9	0,4	0,5	0,2	-0,1
Israel	7,7	38,9	0,8	0,5	0,8	-0,5

	Ianuarie-iunie 2009		Ponderea, %		Gradul de influență a țărilor la creșterea (+), scăderea (-) importurilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de ianuarie-iunie 2008	ianuarie-iunie		ianuarie-iunie	
			2008	2009	2008	2009
Lituania	7,7	85,6	0,4	0,5	0,3	-0,1
Vietnam	7,5	122,6	0,3	0,5	0,2	0,1
Slovenia	6,8	118,9	0,2	0,5	-0,1	0,0
Suedia	6,6	35,9	0,8	0,4	0,5	-0,5
Finlanda	6,2	60,5	0,4	0,4	0,2	-0,2
Slovacia	5,4	51,7	0,4	0,4	0,2	-0,2
Danemarca	5,1	73,8	0,3	0,3	0,2	-0,1
Taiwan	4,4	80,1	0,2	0,3	-0,1	0,0

Analiza evoluției importurilor pe țări relevă, că reducerea livrărilor din Ucraina (-49,9%), Federația Rusă (-52,2%) și România (-56,1%), cota cărora s-a redus de la 42,6% la 31,6%, a influențat cu 62,5% diminuarea pe total importuri.

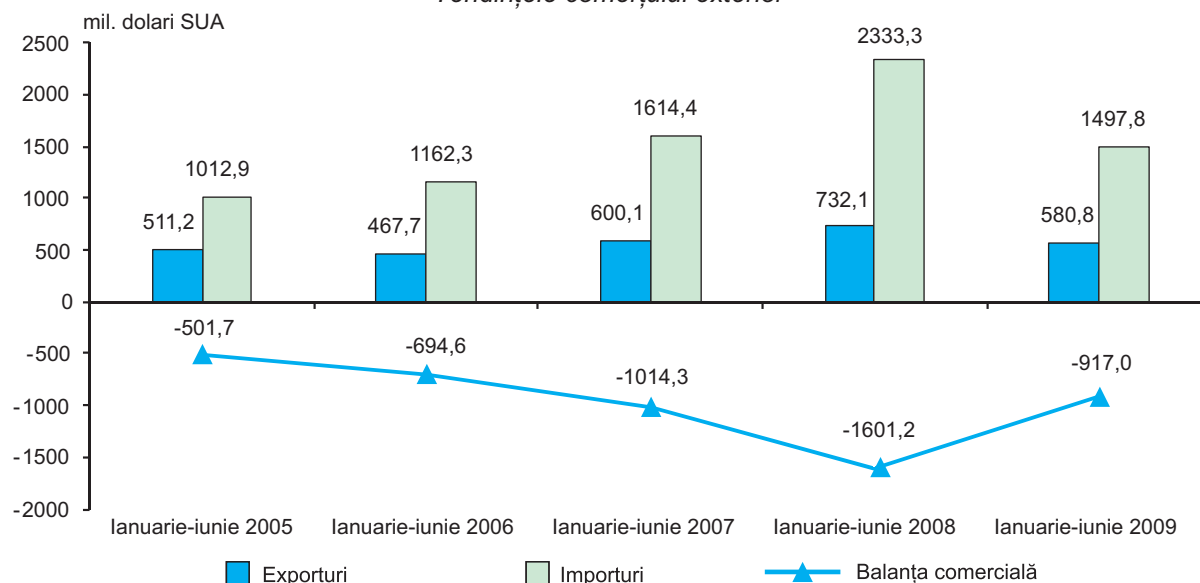
Paisprezece grupe de mărfuri care dețineau 94,9% din total importuri se prezintă astfel:

	Ianuarie-iunie 2009		Structura, %		Gradul de influență a grupelor de mărfuri la creșterea (+), scăderea (-) importurilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de ianuarie-iunie 2008	ianuarie-iunie		ianuarie-iunie	
			2008	2009	2008	2009
Import – total	1497,8	64,2	100,0	100,0	44,5	-35,8
din care:						
Produse minerale	365,6	68,3	23,0	24,4	11,3	-7,3
din care:						
țările Uniunii Europene	83,4	47,2	7,6	5,6	5,0	-4,0
țările CSI	281,4	78,7	15,3	18,8	6,3	-3,3
Mașini și aparate; echipamente electrice; aparate de înregistrat sau de reprodus sunetul și imaginile	205,9	61,4	14,4	13,7	7,1	-5,6
din care:						
țările Uniunii Europene	112,5	60,6	8,0	7,5	3,8	-3,1
țările CSI	29,2	63,1	2,0	1,9	0,5	-0,7
Produse chimice	163,3	76,2	9,2	10,9	3,6	-2,2
din care:						
țările Uniunii Europene	98,9	87,4	4,8	6,6	1,6	-0,6
țările CSI	24,7	55,7	1,9	1,7	0,7	-0,8
Produse alimentare, băuturi și tutun	114,3	69,8	7,0	7,6	4,1	-2,1
din care:						
țările Uniunii Europene	29,4	66,0	1,9	2,0	0,9	-0,6
țările CSI	74,8	71,0	4,5	5,0	2,8	-1,3
Materiale textile și articole din aceste materiale	110,4	79,2	6,0	7,4	1,2	-1,2
din care:						
țările Uniunii Europene	62,6	72,9	3,7	4,2	0,6	-1,0
țările CSI	3,3	61,5	0,2	0,2	0,1	-0,1
Metale comune și articole din metale comune	78,6	43,3	7,8	5,2	0,8	-4,4
din care:						
țările Uniunii Europene	25,8	41,1	2,7	1,7	-1,1	-1,6
țările CSI	33,2	41,2	3,5	2,2	1,1	-2,0
Materiale plastice, cauciuc și articole din acestea	75,3	59,3	5,4	5,0	1,9	-2,2
din care:						
țările Uniunii Europene	37,7	60,1	2,7	2,5	0,9	-1,1
țările CSI	16,9	62,2	1,2	1,1	0,1	-0,4
Mijloace și materiale de transport	75,2	38,4	8,4	5,0	5,3	-5,2
din care:						
țările Uniunii Europene	41,7	39,4	4,5	2,8	2,9	-2,8
țările CSI	13,1	43,1	1,3	0,9	0,0	-0,7

	Ianuarie-iunie 2009		Structura, %		Gradul de influență a grupelor de mărfuri la creșterea (+), scăderea (-) importurilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de ianuarie-iunie 2008	ianuarie-iunie		ianuarie-iunie	
			2008	2009	2008	2009
Produse vegetale	70,3	66,3	4,5	4,7	3,0	-1,5
din care:						
țările Uniunii Europene	25,5	65,6	1,7	1,7	0,7	-0,6
țările CSI	17,8	55,9	1,4	1,2	1,4	-0,6
Pastă de lemn, hîrtie, carton și articole din acestea	37,8	65,7	2,5	2,5	0,8	-0,8
din care:						
țările Uniunii Europene	16,8	61,9	1,2	1,1	0,4	-0,4
țările CSI	12,1	59,8	0,9	0,8	0,2	-0,3
Articole din piatră, ipsos, ciment, ceramică, sticlă și din materiale similare	36,4	55,8	2,8	2,4	1,3	-1,2
din care:						
țările Uniunii Europene	11,8	45,7	1,1	0,8	0,7	-0,6
țările CSI	18,3	66,3	1,2	1,2	0,3	-0,4
Animale vii și produse animale	34,3	83,6	1,8	2,3	1,0	-0,3
din care:						
țările Uniunii Europene	12,7	113,0	0,5	0,8	0,2	0,1
țările CSI	6,5	70,2	0,4	0,4	0,2	-0,1
Instrumente și aparate optice, fotografice, cinematografice, medico-chirurgicale; ceasuri; instrumente muzicale; părți și accesorii ale acestora	31,3	113,7	1,2	2,1	0,3	0,2
din care:						
țările Uniunii Europene	21,4	126,8	0,7	1,4	0,3	0,2
țările CSI	1,2	60,4	0,1	0,1	0,0	0,0
Lemn și produse din lemn	25,0	61,2	1,8	1,7	0,8	-0,7
din care:						
țările Uniunii Europene	9,5	58,6	0,7	0,6	0,3	-0,3
țările CSI	12,5	59,3	0,9	0,8	0,4	-0,4

În ianuarie-iunie 2009, comparativ cu perioada similară din anul 2008, s-au redus importurile de produse minerale (-31,7%), mașini și aparate; echipamente electrice; aparate de înregistrat sau de reprodus sunetul și imaginile (-38,6%), mijloace și materiale de transport (-61,6%), metale comune și articole din metale comune (-56,7%), produse chimice (-23,8%), materiale plastice, cauciuc și articole din acestea (-40,7%), fapt care a condiționat diminuarea pe total importuri cu 26,9%, sau 75,1% din micșorarea pe total.

Tendențele comerțului exterior

Decalajul considerabil în evoluția exporturilor și importurilor a determinat acumularea în ianuarie-iunie 2009 a unui **deficit al balanței comerciale** în valoare de 917,0 mil. dolari SUA, cu 684,2 mil. dolari SUA (-42,7%) mai mic față de cel înregistrat în ianuarie-iunie 2008. Cu țările Uniunii Europene (UE-27) balanța comercială s-a încheiat cu un deficit de 311,2 mil. dolari SUA (în ianuarie-iunie 2008 – 648,2 mil. dolari SUA), iar cu țările CSI – de 349,5 mil. dolari SUA (în ianuarie-iunie 2008 – 540,6 mil. dolari SUA).

Balanța comercială cu principalele țări-partenere se prezintă astfel:

	Ianuarie-iunie		Ianuarie-iunie 2009 în % față de ianuarie-iunie 2008
	2008	2009	
Balanță comercială – total, mil. dolari SUA	-1601,2	-917,0	57,3
din care:			
Ucraina	-326,4	-161,0	49,3
Kazahstan	4,8	-155,5	x
China	-136,8	-101,3	74,1
Germania	-138,2	-80,5	58,2
Turcia	-97,9	-64,6	66,0
Italia	-71,9	-40,8	56,7
Federația Rusă	-161,6	-31,5	19,5
Austria	-28,7	-22,9	80,1
Polonia	-31,8	-19,4	61,2
Franța	-41,8	-18,6	44,4
Ungaria	-31,4	-17,6	55,8
Statele Unite ale Americii	-25,3	-15,8	62,2
Spania	-16,1	-15,3	94,9
Republica Cehă	-26,3	-15,2	57,9
România	-144,0	-13,9	9,7
Japonia	-37,3	-12,8	34,2
Olanda	-22,8	-12,2	53,4
Belarus	-63,1	-12,0	19,1
Grecia	-6,4	-10,3	161,7
Bulgaria	-10,0	-9,4	94,9
India	-11,3	-9,0	79,9
Coreea de Sud	-19,5	-8,0	41,0
Brazilia	-4,0	-7,7	192,2
Vietnam	-6,1	-7,5	122,9
Belgia	-12,2	-6,8	55,8
Slovenia	-5,2	-6,4	123,1
Israel	-19,3	-5,9	30,6
Finlanda	-10,3	-5,8	57,0
Danemarca	-6,9	-5,1	73,7
Suedia	-14,1	-4,7	33,1
Taivan	-5,4	-4,3	79,6
Lituania	-5,4	-3,2	59,6
Slovacia	-6,7	-2,1	32,3
Serbia	4,3	-0,1	x
Siria	1,1	0,1	6,5
Irak	1,4	2,3	165,8
Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord	-9,3	2,6	x
Georgia	2,6	3,3	125,5
Uzbekistan	-3,2	4,0	x
Elveția	-10,2	4,8	x

Balanța comercială pe principalele grupe de mărfuri se prezintă astfel:

	Ianuarie-iunie		Ianuarie-iunie 2009 în % față de ianuarie-iunie 2008
	2008	2009	
Balanța comercială – total, mil. dolari SUA	-1601,2	-917,0	57,3
din care:			
Produse minerale	-499,8	-358,8	71,8
din care:			
țările Uniunii Europene	-165,8	-77,1	46,5
țările CSI	-332,7	-280,9	84,4
Mașini și aparate; echipamente electrice; aparate de înregistrat sau de reprodus sunetul și imaginile	-267,2	-141,6	53,0
din care:			
țările Uniunii Europene	-140,5	-60,3	42,9
țările CSI	-28,2	-18,2	64,4
Produse chimice	-200,3	-141,5	70,6
din care:			
țările Uniunii Europene	-111,1	-96,4	86,8
țările CSI	-32,8	-5,7	17,6
Mijloace și materiale de transport	-186,7	-69,4	37,2
din care:			
țările Uniunii Europene	-100,6	-37,3	37,1
țările CSI	-27,0	-12,1	44,8
Metale comune și articole din metale comune	-119,4	-67,0	56,1
din care:			
țările Uniunii Europene	-28,4	-19,1	67,1
țările CSI	-61,5	-30,1	49,0
Materiale plastice, cauciuc și articole din acestea	-107,2	-60,8	56,7
din care:			
țările Uniunii Europene	-57,4	-32,9	57,4
țările CSI	-13,3	-7,4	55,4
Pastă de lemn, hârtie, carton și articole din acestea	-45,6	-34,5	75,7
din care:			
țările Uniunii Europene	-20,1	-14,7	73,2
țările CSI	-15,3	-10,8	70,6
Animale vii și produse animale	-34,8	-31,9	91,6
din care:			
țările Uniunii Europene	-10,9	-12,5	114,6
țările CSI	-5,5	-5,8	105,0
Articole din piatră, ipsos, ciment, ceramică, sticlă și din materiale similare	-36,7	-25,1	68,4
din care:			
țările Uniunii Europene	-8,7	-6,2	71,4
țările CSI	-17,2	-13,4	77,8
Instrumente și aparate optice, fotografice, cinematografice, medico-chirurgicale; ceasuri; instrumente muzicale; părți și accesorii ale acestora	-12,9	-24,8	193,3
din care:			
țările Uniunii Europene	-11,8	-18,2	153,8
țările CSI	3,0	0,1	1,9
Lemn și produse din lemn	-38,2	-23,2	60,7
din care:			
țările Uniunii Europene	-14,2	-8,0	56,7
țările CSI	-20,6	-12,2	59,1
Piei brute, piei tăbăcite; blănuri și produse din acestea	0,3	-1,4	x
din care:			
țările Uniunii Europene	1,8	3,7	de 2,0 ori
țările CSI	-0,3	-3,2	de 9,6 ori

	Ianuarie-iunie		Ianuarie-iunie 2009 în % față de ianuarie-iunie 2008
	2008	2009	
Încălțăminte, pălării, umbrele și articole din acestea	11,1	0,9	8,1
din care:			
țările Uniunii Europene	17,7	9,0	51,0
țările CSI	-0,4	—	—
Materiale textile și articole din aceste materiale	16,4	6,3	38,8
din care:			
țările Uniunii Europene	38,5	31,1	80,9
țările CSI	11,6	5,8	49,7
Grăsimi și uleiuri animale sau vegetale	20,3	15,9	78,0
din care:			
țările Uniunii Europene	8,2	11,1	135,2
țările CSI	12,3	4,5	36,4
Produse alimentare, băuturi și tutun	-5,7	26,2	x
din care:			
țările Uniunii Europene	-10,3	7,1	x
țările CSI	4,0	24,3	de 6,1 ori
Produse vegetale	-61,5	38,4	x
din care:			
țările Uniunii Europene	-13,9	24,1	x
țările CSI	-18,0	14,6	x

Balanța comercială la produse alimentare, băuturi, tutun și produse vegetale comparativ cu ianuarie-iunie 2008 a devenit pozitivă, însumând 64,6 mil. dolari SUA, din care la produse alimentare, băuturi și tutun – 26,2 mil. dolari SUA.

Gradul de acoperire a importurilor cu exporturi în perioada de referință a fost de 38,8% față de 31,4% în ianuarie-iunie 2008.

Persoanele fizice au importat în ianuarie-iunie 2009 mărfuri și produse în valoare de 58,3 mil. dolari SUA, cu 30,6% mai puțin decât în aceeași perioadă din anul 2008. Diminuarea a fost determinată de reducerea importurilor de autoturisme (-41,3%) din Germania, Italia, Franța, Statele Unite ale Americii și Ucraina.

IV. PREȚURI

Evoluția prețurilor în economia națională în ianuarie-iunie 2009 în comparație cu perioadele corespunzătoare a anilor precedenți se prezintă astfel:

	Ianuarie-iunie în % față de aceeași perioadă a anului precedent				
	2005	2006	2007	2008	2009
Indicele prețurilor de consum	113,3	111,1	111,3	115,5	101,1
Indicele prețurilor producției industriale	104,1	111,3	112,7	113,6	96,2
Indicele prețurilor de vânzare a produselor agricole	70,0	89,3	119,7	147,7	54,0
Indicele prețurilor în construcții-montaj ¹	123,1	119,8	119,4	120,7	87,6

Prețurile de consum în iunie 2009 față de decembrie 2008 au scăzut cu 1,8 la sută (în iunie 2008 față de decembrie 2007 creșterea prețurilor a constituit 6,2 la sută).

Pe parcursul perioadei de raport prețurile la produsele alimentare au scăzut în medie cu 5,6 la sută, inclusiv: la ouă dietetice – cu 42,8 la sută, ulei vegetal – cu 26,3 la sută, orez – cu 20 la sută, zahăr – cu 10,2 la sută, lapte și produse lactate – cu 8,4 la sută, pâine – cu 6,4 la sută, carne și produse din carne – cu 4,3 la sută (inclusiv: carne de pasăre – cu 11,4%, de porc – cu 8,0% și de bovină – cu 6,4%) și legume proaspete – cu 3,8 la sută (inclusiv: castraveți – cu 34,8%, roșii – cu 20,9%, varză – cu 12,0%).

Concomitent au crescut prețurile la: fructe proaspete – cu 4,9 la sută, cartofi – cu 6,4 la sută, ceapă – cu 16,3 la sută și morcovi – de 2,0 ori,

La mărfurile nealimentare prețurile în mediu au scăzut cu 0,6 la sută, inclusiv la combustibil – cu 5,0 la sută (gaz lichefiat ambalat în butelii – cu 22,5%), materiale pentru construcție – cu 3,5 la sută și confecții – cu 2,7 la sută. Totodată, au crescut prețurile la: medicamente – 7,4 la sută, carburanți pentru transport – cu 6,0 la sută, articolele de bijuterie din aur – cu 4,2 la sută, covoare și articole de covoare – cu 4,2 la sută, ediții tipărite și mărfuri chimice de uz casnic – cu câte 2,2 la sută.

Tarifele la serviciile prestate populației s-au majorat cu 1,2 la sută. Considerabil au crescut tarifele pentru serviciile de aprovizionare cu apă potabilă și canalizare – cu 10,3 la sută, serviciile oferite de agențiile hoteliere – cu 6,4 la sută, transportului feroviar interstată – cu 5,3 la sută, serviciile medicale, pentru reparația și alte servicii autoturismelor – cu câte 3,8 la sută, serviciile de turism prin țară – cu 3,4 la sută și în alimentația publică – cu 2,4 la sută.

Nivelul inflației în ianuarie-iunie 2009

	Lunar + / - față de luna precedentă (%)				În % față de luna decembrie 2008
	Total	Produse		Servicii	
		alimentare	nealimentare		
Ianuarie	-0,1	0,1	-0,4	0,2	-0,1
Februarie	-1,1	-2,2	-1,1	0,4	-1,2
Martie	-0,8	-1,7	-0,5	-0,1	-2,0
Aprilie	0,3	0,3	0,3	0,1	-1,7
Mai	0,2	-0,3	0,5	0,4	-1,5
Iunie	-0,3	-1,8	0,5	0,2	-1,8

Prețurile producătorului în industrie în ianuarie-iunie 2009 s-au diminuat față de ianuarie-iunie 2008 cu 3,8%.

În luna iunie 2009 prețurile s-au diminuat cu 1,2% comparativ cu decembrie 2008, cu 3,6% – comparativ cu iunie 2008, iar față de luna mai curent – au crescut cu 1,0%.

Evoluția indicilor prețurilor producției industriale pe principalele tipuri de activități și pe destinațiile de livrări se prezintă astfel:

	Iunie 2009 în % față de			Ianuarie-iunie 2009 în % față de ianuarie-iunie 2008
	iunie 2008	decembrie 2008	mai 2009	
Industrie – total	96,4	98,8	101,0	96,2
inclusiv livrat pe piața:				
internă	100,6	97,4	100,3	101,9
externă	89,7	100,8	101,9	87,9
Industrie extractivă	90,7	93,9	98,3	99,5

¹ Trimestrul II în % față de trimestrul II al anului precedent

	Iunie 2009 în % față de			Ianuarie-iunie 2009 în % față de ianuarie-iunie 2008
	iunie 2008	decembrie 2008	mai 2009	
Industrie prelucrătoare	95,1	98,8	101,0	94,8
inclusiv livrat pe piața:				
internă	98,8	97,3	100,4	99,7
externă	89,6	100,7	101,9	87,7
Energie electrică și termică	123,7	100,0	100,0	126,1

În ianuarie-iunie 2009 s-a înregistrat reducerea prețurilor comparativ cu ianuarie-iunie 2008 în următoarele activități: tăierea, fasonarea și finisarea pietrei (cu 18,2%), fabricarea cărămizilor și țiglelor din lut ars (cu 14,3%), fabricarea articolelor de voiaj și de marochinărie (cu 11,5%), fabricarea cimentului, varului și ipsosului (cu 8,7%), tăbăcirea și prepararea pieilor (cu 8,5%), fabricarea de articole de îmbrăcăminte (cu 8,0%), fabricarea de pompe, compresoare și sisteme hidraulice (cu 7,9%), producția de mașini și aparate electrice (cu 7,6%), fabricarea de covoare și preșuri (cu 6,6%), fabricarea parfumurilor și a produselor cosmetice (cu 2,7%) etc.

În industria alimentară și a băuturilor în ansamblu prețurile producătorului s-au diminuat cu 9,4%, în special în activitățile componente: fabricarea uleiurilor și grăsimilor vegetale și animale (cu 42,6%), fabricarea nutrețurilor gata pentru animale (cu 36,1%), prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor (cu 29,0%), fabricarea apei minerale și a băuturilor răcoritoare (cu 20,6%), fabricarea zahărului (cu 15,5%), fabricarea băuturilor alcoolice distilate (cu 12,3%), fabricarea vinului (cu 6,8%), fabricarea pâinii și a produselor de patiserie proaspete (cu 6,4%), fabricarea produselor lactate (cu 1,7%).

Totodată, în ianuarie-iunie 2009 s-au înregistrat creșteri ale prețurilor comparativ cu ianuarie-iunie 2008 în următoarele activități: prelucrarea lemnului și fabricarea articolelor din lemn (cu 34,7%), aprovizionarea cu aburi și apă caldă (cu 26,2%), producția și distribuția energiei electrice (cu 25,9%), producția, prelucrarea și conservarea cărnii și a produselor din carne (cu 21,4%), edituri, poligrafie și reproducerea materialelor informative (cu 20,1%), producția de aparatură și instrumente medicale, de precizie, optice (cu 13,8%), industria metalurgică (cu 12,0%), fabricarea mașinilor agricole (cu 9,0%), fabricarea macaroanelor, tăiețelilor și produselor făinoase analoage (cu 6,9%), producția de mobilier (cu 6,6%), fabricarea produselor de tutun (cu 5,5%), fabricarea sticlei și articolelor din sticlă (cu 4,2%), producția de articole din cauciuc și din material plastic (cu 4,0%), fabricarea de medicamente și produse farmaceutice (cu 3,5%), fabricarea lacurilor și vopselelor (cu 2,6%), fabricarea produselor de morărit (cu 2,2%) etc.

Indicele prețurilor de vânzare a produselor agricole de către întreprinderile agricole¹ se caracterizează prin următoarele date:

	Ianuarie-iunie în % față de aceeași perioadă a anului precedent				
	2005	2006	2007	2008	2009
Produse agricole – total	70,0	89,3	119,7	147,7	54,0
din care:					
produse vegetale	60,9	91,2	132,6	153,3	41,5
produse animale	97,6	87,0	105,0	144,0	87,9

În ianuarie-iunie 2009 prețurile medii de vânzare a produselor agricole de către întreprinderile agricole¹ s-au micșorat cu 46,0% față de ianuarie-iunie 2008.

La produsele vegetale prețurile s-au micșorat cu 58,5%. Mai esențial au scăzut prețurile la grâu (exclusiv semințe de soi) – cu 66,4%, porumb (exclusiv semințe de soi) – cu 62,0%, floarea soarelui (exclusiv semințe de soi) – cu 57,2%, legume – cu 45,9%, fructe și pomezi – cu 42,3%.

La produsele animale prețurile s-au micșorat cu 12,1%, din care: la ouă alimentare – cu 28,7%, lapte și păsări (în masă vie) – cu cîte 13,1%. Totodată, s-au majorat considerabil prețurile de vânzare a vitelor în masă vie: la bovine – cu 18,4%, ovine și caprine – cu 11,5% și porcine – cu 9,8%.

Prețurile în construcții. În trimestrul II 2009 prețurile la lucrările de construcții-montaj au scăzut cu 2,2% față de trimestrul I 2009 și cu 12,4% față de trimestrul II 2008.

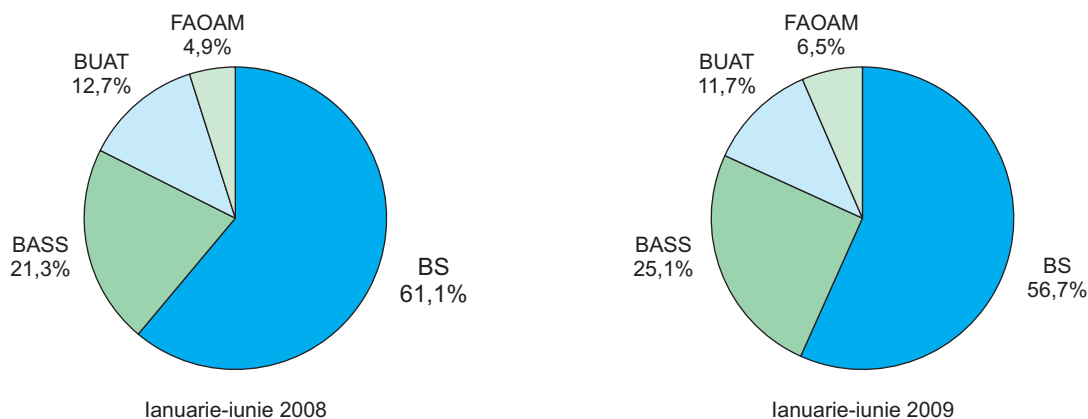
¹ Întreprinderile agricole și gospodăriile țărănești (de fermier) cu suprafața terenurilor agricole de 50 ha și peste

V. FINANȚE

5.1. Executarea bugetului public național¹

În ianuarie-iunie 2009, la bugetul public național au fost acumulate venituri în sumă de 10833,0 mil. lei, fiind în scădere atât față de prevederile perioadei de referință (-11,0%), cât și față de veniturile acumulate în ianuarie-iunie 2008 (-8,1%). Din suma totală a veniturilor bugetului public național 56,7% revin veniturilor administrate de bugetul de stat (BS), 25,1% – veniturilor administrate de bugetul asigurărilor sociale de stat (BASS), 11,7% – veniturilor administrate de bugetele unităților administrativ-teritoriale (BUAT) și 6,5% – veniturilor administrate de fondurile de asigurare obligatorie de asistență medicală (FAOAM), față de 61,1%, 21,3%, 12,7% și 4,9% în ianuarie-iunie 2008 respectiv.

Structura veniturilor bugetului public național

Veniturile fiscale colectate în ianuarie-iunie 2009 au însumat 9071,9 mil. lei (83,7% din total încasări), înregistrând scădere atât față de prevederile perioadei de analiză (-11,5%), cât și față de veniturile acumulate în ianuarie-iunie 2008 (-11,4%). Diminuarea încasărilor față de ianuarie-iunie 2008 a fost condiționată de reducerea colectării impozitelor pe venit (-29,6%), a impozitelor asupra comerțului internațional și asupra operațiunilor externe (-26,4%) și a impozitelor interne pe mărfuri și servicii (-18,6%). La colectarea primelor de asigurări obligatorii de asistență medicală, a contribuțiilor de asigurări sociale obligatorii de stat și a impozitelor pe proprietate s-a înregistrat creștere față de veniturile executate în ianuarie-iunie 2008 respectiv cu 22,4%, cu 8,2% și cu 4,0%. Sarcina de colectare a veniturilor fiscale pentru ianuarie-iunie 2009 a fost depășită doar la încasarea impozitelor pe proprietate (cu 35,7%).

În perioada de referință încasările nefiscale au constituit 464,5 mil. lei (4,3% din total încasări), fiind sub nivelul prevăzut pentru ianuarie-iunie 2009 (-13,0%), și sub realizările perioadei respective a anului precedent (-10,3%). Reduceri față de prevederile perioadei de analiză și față de veniturile acumulate în ianuarie-iunie 2008 au fost înregistrate la colectarea altor venituri din activitatea de antreprenariat și din proprietate respectiv cu 34,1% și cu 21,3% și la colectarea taxelor și plăților administrative respectiv cu 1,7% și cu 13,6%. Încasarea amenzilor și sancțiunilor administrative a depășit atât prevederile perioadei de analiză (de 1,6 ori), cât și încasările executate în ianuarie-iunie 2008 (de 1,5 ori).

Partea de cheltuieli a bugetului public național în ianuarie-iunie 2009 s-a executat în sumă de 12910,8 mil. lei, fiind în creștere cu 10,3% față de cheltuielile executate în ianuarie-iunie 2008 și cu 20,3% sub nivelul prevederilor perioadei de analiză.

Analiza cheltuielilor bugetare în aspect funcțional pune în evidență ponderea pronunțată revenită cheltuielilor pentru acțiunile social-culturale (70,6%), urmată de blocurile de cheltuieli pentru economie (8,1%), pentru apărarea națională, organele juridice, menținerea ordinii publice și protecția civilă (7,2%) și pentru serviciile de stat cu destinație generală (5,2%); în ianuarie-iunie 2008 distribuția a constituit respectiv 68,3%, 11,7%, 8,0% și 5,3%.

Cheltuielile publice pe tipuri de bugete

milioane lei

	Ianuarie-iunie 2009			
	prevăzut	executat	devieri	în % față de prevăzut
Cheltuieli – total	16194,6	12910,8	-3283,8	79,7
Bugetul de stat	6535,3	4730,4	-1804,9	72,4
Bugetele unităților administrativ-teritoriale	4384,9	3146,7	-1238,2	71,8
Bugetul asigurărilor sociale de stat	3662,0	3616,4	-45,6	98,8
Fondurile de asigurare obligatorie de asistență medicală	1612,4	1417,3	-195,1	87,9

¹ Conform datelor Ministerului Finanțelor

În perioada de analiză cheltuielile publice executate (12910,8 mil. lei) au fost inferioare celor prevăzute (16194,6 mil. lei) cu devieri semnificative pentru cheltuielile bugetului de stat (-1804,9 mil. lei) și bugetelor unităților administrativ-teritoriale (-1238,2 mil. lei).

În ianuarie-iunie 2009, depășirea cheltuielilor asupra veniturilor s-a soldat cu formarea deficitului bugetar în sumă de 2077,8 mil. lei față de 4022,6 mil. lei deficit prevăzut.

Veniturile și cheltuielile bugetului public național în ianuarie-iunie

	Prevăzut 2009, mil. lei	Executat, mil. lei		Executat 2009 în % față de:		Structura, %		
		2008	2009	prevăzut 2009	executat 2008	prevăzut 2009	executat	
							2008	2009
Venituri – total	12172,0	11791,7	10833,0	89,0	91,9	100,0	100,0	100,0
din care:								
Venituri fiscale	10256,2	10243,0	9071,9	88,5	88,6	84,3	86,9	83,7
impozite pe venit	1084,7	1305,1	919,3	84,8	70,4	8,9	11,1	8,5
contribuții de asigurări sociale obligatorii de stat	2838,3	2497,1	2702,8	95,2	108,2	23,3	21,2	24,9
prime de asigurări obliga- torii de asistență medicală	743,9	551,1	674,6	90,7	122,4	6,1	4,7	6,2
impozite pe proprietate	80,7	105,3	109,5	135,7	104,0	0,7	0,9	1,0
impozite interne pe măr- furi și servicii	4974,8	5244,1	4267,8	85,8	81,4	40,9	44,5	39,4
impozite asupra comerțu- lui internațional și asupra operațiunilor externe	533,8	540,3	397,9	74,5	73,6	4,4	4,5	3,7
Încasări nefiscale	534,1	518,0	464,5	87,0	89,7	4,4	4,4	4,3
alte venituri din activitatea de antreprenoriat și din proprietate	289,7	242,6	190,9	65,9	78,7	2,4	2,1	1,8
taxe și plăți administrative	194,7	221,4	191,3	98,3	86,4	1,6	1,9	1,8
amenzi și sancțiuni administrative	49,7	53,9	81,9	de 1,6 ori	de 1,5 ori	0,4	0,4	0,7
alte încasări	–	0,1	0,4	–	de 4,0 ori	–	0,0	0,0
Alte venituri	1381,7	1030,7	1296,6	93,8	125,8	11,3	8,7	12,0
Cheltuieli – total	16194,6	11705,1	12910,8	79,7	110,3	100,0	100,0	100,0
din care:								
pentru economie	1868,0	1372,7	1047,8	56,1	76,3	11,5	11,7	8,1
pentru acțiunile social-culturale – total	10814,1	7989,1	9119,9	84,3	114,2	66,8	68,3	70,6
inclusiv pentru:								
învățământ	3691,8	2504,7	2819,9	76,4	112,6	22,8	21,4	21,8
ocrotirea sănătății	2109,0	1481,3	1719,1	81,5	116,1	13,0	12,7	13,3
asigurare și asistență socială	4591,1	3725,7	4312,6	93,9	115,8	28,4	31,8	33,4
cultură, artă, sport și acțiuni pentru tineret	422,2	277,4	268,3	63,5	96,7	2,6	2,4	2,1
pentru apărarea națională, organele judiciare, menține- rea ordinii publice, protecția civilă	1206,6	931,7	924,4	76,6	99,2	7,5	8,0	7,2
pentru servicii de stat cu destinație generală	889,3	620,9	668,6	75,2	107,7	5,5	5,3	5,2
pentru activitatea economică externă	144,5	126,4	99,9	69,1	79,0	0,9	1,1	0,8
pentru deservirea datoriei de stat	474,5	363,9	443,6	93,5	121,9	2,9	3,1	3,4
alte cheltuieli	797,6	300,4	606,6	76,1	de 2,0 ori	4,9	2,5	4,7
Deficit (-), excedent (+)	-4022,6	86,6	-2077,8	x	x	x	x	x

5.2. Credite, depuneri bănești și rulajul de casă¹

Credite. Soldul creditelor în economie format la 30 iunie 2009 a însumat 23847,3 mil. lei, micșorându-se cu 0,4% față de soldul creat la situația din 30 iunie 2008. Soldul creditelor pe termen mediu și lung s-a diminuat cu 1,7% față de soldul acumulat la data de 30 iunie 2008, reprezentînd 75,1% din soldul total de credite. Soldul creditelor pe termen scurt a depășit cu 3,8% soldul acumulat la 30 iunie 2008, constituind 24,9% din soldul total al creditelor pe economie.

	Situația la 30 iunie				
	milioane lei		structura, %		2009 în % față de 2008
	2008	2009	2008	2009	
Soldul creditelor – total	23932,8	23847,3	100,0	100,0	99,6
din care:					
Credite pe termen scurt	5731,9	5948,1	23,9	24,9	103,8
Credite pe termen mediu și lung	18200,9	17899,2	76,1	75,1	98,3

Depuneri bănești. Soldul depunerilor bănești ale persoanelor fizice acumulat la 30 iunie 2009 s-a micșorat cu 5,1% față de soldul creat la 30 iunie 2008 și constituie 15972,1 mil. lei. Soldul depunerilor în monedă națională a scăzut cu 21,0% și constituie 45,5% din soldul depunerilor bănești total, iar soldul depunerilor în valută străină a crescut cu 14,2% și reprezintă 54,5% din soldul depunerilor bănești total.

	Situația la 30 iunie				
	milioane lei		structura, %		2009 în % față de 2008
	2008	2009	2007	2009	
Soldul depunerilor bănești ale persoanelor fizice – total	16828,2	15972,1	100,0	100,0	94,9
în monedă națională	9208,7	7274,3	54,7	45,5	79,0
în valută străină	7619,5	8697,8	45,3	54,5	114,2

Rulajul de casă. În ianuarie-iunie 2009 încasările în numerar în instituțiile financiare au însumat 28399,0 mil. lei, fiind în scădere cu 2,5% comparativ cu ianuarie-iunie 2008.

	Ianuarie-iunie				
	milioane lei		structura, %		2009 în % față de 2008
	2008	2009	2008	2009	
Încasări – total	29136,8	28399,0	100,0	100,0	97,5
de la comercializarea mărfurilor de consum, indiferent de canalul de desfacere	15789,8	14030,9	54,2	49,4	88,9
din plățile pentru chirie și servicii comunale	880,2	971,9	3,0	3,4	110,4
de la transportul de pasageri	666,9	678,9	2,3	2,4	101,8
de la vânzarea valutei străine persoanelor fizice	2169,4	3936,5	7,5	13,9	de 1,8 ori
din impozite și taxe	677,9	608,6	2,3	2,1	89,8
de la întreprinderile care prestează alte servicii	1285,0	1161,8	4,4	4,1	90,4
alte	7667,6	7010,4	26,3	24,7	91,4
Eliberări – total	28648,3	26931,9	100,0	100,0	94,0
pentru salarii, burse, plăți sociale, plata pensiilor, indemnizațiilor și despăgubirilor de asigurare	4069,0	4227,0	14,2	15,7	103,9
pentru achiziționarea produselor agricole	1147,8	612,8	4,0	2,3	53,4
pentru cumpărarea valutei străine de la persoane fizice	13884,5	9827,6	48,5	36,5	70,8
pentru alte scopuri	9547,0	12264,5	33,3	45,5	128,5

În numerar s-au eliberat mijloace bănești în sumă de 26931,9 mil. lei sau cu 6,0% mai puțin decît în ianuarie-martie 2008. Semnificativ s-au redus eliberările pentru achiziționarea produselor agricole (-46,6%) și a celor pentru cumpărarea valutei străine de la persoane fizice (-29,2%).

¹ Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

5.3. Asigurări

În ianuarie-martie 2009 primele brute subscrise pe clase de asigurări au însumat 174,4 mil. lei și au scăzut față de perioada respectivă a anului precedent cu 13,7%.

Despăgubirile și indemnizațiile de asigurare plătite pe clase de asigurări au constituit 65,6 mil. lei, majorându-se cu 11,4% față de achitățile perioadei corespunzătoare a anului precedent.

Prime brute subscrise, despăgubiri și indemnizații de asigurare plătite pe clase de asigurări în ianuarie-martie

	Prime brute subscrise pe clase de asigurări					Despăgubiri și indemnizații de asigurare plătite pe clase de asigurări				
	mil. lei		structura, %		2009 în % față de 2008	mil. lei		structura, %		2009 în % față de 2008
	2008	2009	2008	2009		2008	2009	2008	2009	
Total	202,2	174,4	100,0	100,0	86,3	58,9	65,6	100,0	100,0	111,4
inclusiv:										
Asigurări generale	177,8	160,9	87,9	92,3	90,5	53,1	62,4	90,2	95,1	117,5
din care:										
asigurări de vehicule terestre (altele decât feroviare) (CASCO)	43,8	40,0	21,7	22,9	91,3	25,9	34,6	44,0	52,7	133,6
asigurări de răspundere civilă auto	100,6	74,4	49,8	42,7	74,0	25,0	23,4	42,4	35,7	93,6
Asigurări de viață	24,4	13,5	12,1	7,7	55,3	5,8	3,2	9,8	4,9	55,2
din care:										
asigurări de viață (fără asigurarea cu pensii și fără anuități)	10,5	12,5	5,2	7,2	119,0	1,2	1,4	2,0	2,1	116,7

Veniturile societăților de asigurare în ianuarie-martie 2009 au constituit 259,2 mil. lei și s-au redus față de perioada respectivă a anului precedent cu 7,4%; cheltuielile au însumat 236,8 mil. lei, depășind cu 0,9% cheltuielile perioadei respective a anului precedent; profitul obținut până la impozitare s-a diminuat cu 50,4%, constituind 22,4 mil. lei. Totodată, 14 societăți de asigurare au suportat pierderi în sumă de 7,6 mil. lei.

Rezultatele financiare ale societăților de asigurare

	milioane lei		
	Ianuarie-martie		
	2008	2009	2009 în % față de 2008
Venituri – total	279,8	259,2	92,6
Venituri din activitatea operațională	252,2	229,4	91,0
din care, din activitatea de asigurare	248,8	227,2	91,3
Cheltuieli – total	234,6	236,8	100,9
Cheltuieli ale activității operaționale	227,1	229,6	101,1
din care, ale activității de asigurare	176,7	173,9	98,4
Profitul până la impozitare	45,2	22,4	49,6

5.4. Piața hîrtilor de valoare¹

În ianuarie-iunie 2009, pe piața valorilor mobiliare, au fost eliberate 6 licențe, din care: 2 licențe pentru dreptul de desfășurare a activității profesionale de dealer ca activitate de bază cu activități conexe de brokeraj, de underwriting și consulting investițional; 2 licențe pentru dreptul de desfășurare a activității profesionale de ținere a registrului ca activitate de bază cu activitate conexă de consulting și 2 licențe pentru dreptul de desfășurare a activității profesionale de estimare a valorilor mobiliare și a activelor ce se referă la acestea cu activitate conexă de consulting.

La situația din 1 iulie 2009 în Registrul de stat al valorilor mobiliare (RSVM) au fost înregistrate emisiunile de constituire a 3770 societăți pe acțiuni (cumulativ), din care 194 întreprinderi cu capital străin și mixt. În aceeași perioadă din RSVM au fost excluse valorile mobiliare la 655 societăți pe acțiuni.

Tranzacții cu valori mobiliare corporative

	Ianuarie-iunie			
	Volumul total al valorilor mobiliare tranzacționate, mil. lei		Modificări față de perioada respectivă a anului precedent (+)/(-)	
	2008	2009	absolută (mil.lei)	relativă (%)
Piața bursieră	348,8	115,3	-233,5	-66,9
Piața extrabursieră	282,1	266,8	-15,3	-5,4
Total	630,9	382,1	-248,8	-39,4

În ianuarie-iunie 2009 volumul total al valorilor mobiliare tranzacționate a constituit 382,1 mil. lei, fiind în descreștere cu 39,4% față de perioada respectivă a anului precedent.

¹ Conform datelor Comisiei Naționale a Pieței Financiare

VI. SITUAȚIA SOCIALĂ

6.1. Nivelul de trai al populației

Veniturile disponibile ale populației. Conform datelor Cercetării Bugetelor Gospodăriilor Casnice, veniturile disponibile ale populației în trimestrul I 2009 au constituit în medie pe o persoană pe lună 1125,1 lei, fiind în creștere cu 2,9% față de aceeași perioadă din anul 2008. În termeni reali (cu ajustarea la indicii prețurilor de consum) veniturile disponibile au înregistrat o descreștere de 0,3%¹.

Veniturile disponibile ale populației

	Trimestrul I 2008	Trimestrul I 2009
Venituri disponibile – total		
(medii lunare pe o persoană), lei	1093,0	1125,1
inclusiv în % pe surse de formare:		
Activitatea salariată	43,2	43,4
Activitatea individuală agricolă	12,0	10,2
Activitatea individuală non-agricolă	5,3	6,9
Venituri din proprietate	0,6	0,4
Prestații sociale	15,1	14,9
din care:		
pensii	12,9	12,5
indemnizații pentru copii	0,4	0,6
Alte venituri	23,8	24,2
din care, remitențe	17,7	19,7
Ponderea veniturilor în natură în veniturile disponibile, %	13,8	11,4

După principalele surse de formare ale veniturilor se distinge activitatea salariată în baza căreia în trimestrul I 2009 s-au format 43,4% din veniturile disponibile ale populației, contribuția acesteia fiind în creștere față de trimestrul I 2008 cu 0,2 puncte procentuale. Următoarea, după importanță, sursă de formare a veniturilor este activitatea individuală agricolă, ponderea căreia a constituit 10,2% în trimestrul I 2009 față de 12,0% în trimestrul I 2008, fiind în descreștere cu 1,8 puncte procentuale. Prestațiile sociale au contribuit la formarea veniturilor disponibile în proporție de 14,9%, iar remitențele au constituit 19,7% în total venituri disponibile.

În structura veniturilor disponibile predominante sînt *veniturile bănești*, ponderea căroră în trimestrul I 2009 le revine 88,6%, iar celor în natură – 11,4%. În termeni absoluți, valoarea veniturilor bănești a însumat 996,8 lei lunar în medie pe o persoană și 128,3 lei – veniturile în natură. Comparativ cu trimestrul I 2008 ponderea veniturilor bănești a crescut cu 2,4 puncte procentuale.

Cheltuielile de consum ale populației. Cheltuielile medii lunare de consum ale populației în trimestrul I 2009 au constituit în medie pe o persoană lunar – 1132,4 lei, fiind în descreștere față de aceeași perioadă a anului precedent cu 2,5%. În termeni reali însă, descreșterea cheltuielilor totale de consum a constituit 5,5%.

Cheltuielile de consum ale populației

	Trimestrul I 2008	Trimestrul I 2009
Cheltuieli de consum – total		
(medii lunare pe o persoană), lei	1161,4	1132,4
inclusiv în % pentru:		
Produse alimentare	42,3	40,8
Băuturi alcoolice, tutun	2,2	1,8
Îmbrăcăminte, încălțăminte	12,5	12,8
Întreținerea locuinței	13,7	15,1
Dotarea locuinței	4,4	3,8
Sănătate	6,2	7,1
Transport	4,9	4,4
Comunicații	5,0	5,3
Agrement	2,0	1,8
Învățământ	0,3	0,6
Hotel, restaurant, cantină etc.	2,3	2,3
Diverse	4,3	4,2

¹ Indicele prețurilor de consum în ianuarie-martie 2009 față de ianuarie-martie 2008 a constituit 103,2%

Cea mai mare parte a cheltuielilor de consum ale populației este destinată acoperirii de consum alimentar – 40,8% în trimestrul I 2009 față de 42,3% în trimestrul I 2008. Pentru întreținerea locuinței o persoană în medie a alocat 15,1% din cheltuielile totale de consum, iar pentru îmbrăcăminte și încălțăminte – 12,8%. Celelalte cheltuieli au revenit pentru sănătate – 7,1%, transport – 4,4%, comunicații – 5,3%, dotarea locuinței – 3,8%, învățămînt – 0,6% etc.

Minimul de existență. Mărirea minimului de existență în trimestrul I 2009 a constituit în medie pe o persoană 1338,4 lei, fiind în creștere cu 1,5% față de trimestrul I 2008.

Pe medii de reședință minimul de existență a înregistrat valori mai mari pentru mediul urban – 1482,0 lei, în trimestrul I 2009 valoarea acestuia a depășit minimul de existență pentru populația din mediul rural cu 19,7%. Acest decalaj este datorat, în special, structurii diferite a cheltuielilor de consum și ponderii mai mari a autoconsumului în mediul rural.

Valoarea minimului de existență pe categorii de populație

							medii lunare pe o persoană, lei		
	Total populație	Populația aptă de muncă	Bărbați în vîrstă apti de muncă	Femei în vîrstă aptă de muncă	Pensio-nari	Copii	inclusiv în vîrstă de:		
							pîna la 1 an	1-6 ani	7-16 ani
Total									
Trimestrul I 2008	1318,3	1393,2	1475,0	1310,4	1123,3	1224,2	482,8	1078,8	1346,4
Trimestrul I 2009	1338,4	1410,2	1496,9	1322,3	1137,1	1258,5	501,4	1108,0	1384,1
Urban									
Trimestrul I 2008	1421,7	1480,4	1558,1	1407,3	1196,7	1350,3	531,9	1192,5	1490,5
Trimestrul I 2009	1482,0	1536,4	1629,6	1448,6	1253,1	1430,2	568,4	1261,6	1579,0
Rural									
Trimestrul I 2008	1245,7	1319,9	1405,7	1228,2	1081,3	1156,0	453,3	1016,2	1270,1
Trimestrul I 2009	1237,6	1305,9	1390,6	1215,2	1070,8	1165,7	461,1	1023,5	1281,0

Pe categorii de populație, valoarea maximă a minimului de existență revine populației în vîrstă aptă de muncă – 1410,2 lei, și în special bărbaților – 1496,9 lei. Pentru pensionari minimul de existență a constituit 1137,1 lei și reprezintă 85,0% din valoarea medie pentru total populație.

Minimul de existență pentru copii reprezintă în medie 1258,5 lei lunar, cu o diferențiere a acestui indicator în dependență de vîrsta copilului, de la 501,4 lei pentru un copil în vîrstă de pînă la 1 an pînă la 1384,1 lei pentru un copil în vîrstă de 7-16 ani.

Remunerarea muncii. În ianuarie-iunie 2009 *salariul mediu lunar* al unui lucrător din economia națională a constituit 2673,5 lei și s-a mărit cu 10,1% față de perioada similară a anului precedent. Salariul real în aceeași perioadă de timp a crescut cu 8,9%. În sfera bugetară salariul mediu a constituit 2345,2 lei și a crescut față de aceeași perioadă a anului trecut cu 18,5%, în sectorul real al economiei – 2865,4 lei și a crescut cu 7,5% față de perioada similară a anului precedent.

În luna iunie 2009 salariul mediu lunar a constituit 2844,5 lei, cu 3,4 la sută mai mult față de iunie 2008. Salariul real comparativ cu anul precedent a crescut cu 4,2%. În sectorul real salariul mediu a fost de 2969,3 lei, creșterea față de aceeași perioadă a anului trecut constituind 5,9%, iar în sectorul bugetar – 2627,2 lei, alcătuiind 99,4% din nivelul anului precedent¹.

Evoluția salariului mediu lunar

	Salariul mediu lunar al unui salariat în economia națională, lei	În % față de:	
		perioada similară a anului precedent	perioada precedentă
2008			
Ianuarie	2265,7	127,3	86,1
Februarie	2240,2	131,2	98,9
Martie	2371,2	127,0	105,8
Trimestrul I	2286,1	128,2	97,2
Aprilie	2461,9	127,2	103,8
Mai	2537,2	123,9	103,1
Iunie	2750,8	123,9	108,4
Trimestrul II	2583,4	124,9	113,0

¹ Micsorarea salariului mediu lunar în sectorul bugetar în iunie 2009 față de iunie 2008 se explică prin faptul că în acest an, pentru instituțiile de învățămînt a fost stabilită o nouă modalitate de raportare a indemnizației de concediu: sumele calculate pentru concediile anuale se reflectă pentru fiecare lună de concediu în parte, spre deosebire de anul trecut, cînd plățile respective erau trecute în întregime în luna cînd erau calculate

	Salariul mediu lunar al unui salariat în economia națională, lei	În % față de:	
		perioada similară a anului precedent	perioada precedentă
Semestrul I	2428,6	126,1	x
Iulie	2704,8	126,2	98,3
August	2611,8	122,5	96,6
Septembrie	2494,4	117,1	95,5
Trimestrul III	2601,8	121,9	100,7
Ianuarie-septembrie	2457,9	124,7	x
Octombrie	2609,4	118,8	104,6
Noiembrie	2637,7	118,1	101,1
Decembrie	3000,2	114,1	113,7
Trimestrul IV	2747,2	116,7	105,6
Anual	2529,7	122,5	x
2009			
Ianuarie	2555,4	112,8	85,2
Februarie	2532,0	113,0	99,1
Martie	2643,7	111,5	104,4
Trimestrul I	2569,1	112,4	93,5
Aprilie	2787,1	113,2	105,4
Mai	2745,8	108,2	98,5
Iunie	2844,5	103,4	103,6
Trimestrul II	2792,5	108,1	108,7
Semestrul I	2673,5	110,1	x

Salariul mediu pe activități, în luna iunie 2009

	Lei	În % față de:		În % față de salariul mediu pe economie în iunie 2009
		iunie 2008	mai 2009	
Total	2844,5	103,4	103,6	100,0
inclusiv:				
Agricultură, economia vînatului și silvicultură	1376,0	106,1	104,0	48,4
Pescuit, piscicultură	1370,6	113,1	97,0	48,2
Industrie	3170,5	104,1	101,0	111,5
industrie extractivă	3682,2	97,3	107,6	129,4
industrie prelucrătoare	2824,3	102,7	102,2	99,3
energie electrică și termică, gaze și apă	4573,5	102,3	97,8	160,8
Construcții	3271,0	89,1	111,5	115,0
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repara- rea autovehiculelor, motocicletelor, a bunu- rilor casnice și personale	2470,9	101,2	97,4	86,9
Hoteluri și restaurante	2195,9	105,1	100,9	77,2
Transporturi și comunicații	3627,1	106,4	97,1	127,5
Activități financiare	5877,9	113,0	105,4	206,6
Tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate întreprinderilor	3616,9	105,6	104,5	127,2
Administrație publică	3255,7	113,7	100,1	114,5
Învățămînt	2414,3	88,6 ¹	113,1	84,9
Sănătate și asistență socială	2940,0	119,0	104,6	103,4
Alte activități de servicii colective, sociale și personale	2461,5	117,2	108,4	86,5
activități recreative, culturale și sportive	2247,5	120,4	109,1	79,0

¹ Vezi remarca la pagina 44

Salariul mediu în profil teritorial, în luna iunie 2009

	Lei	În % față de:		În % față de salariul mediu pe economie în iunie 2009
		iunie 2008	mai 2009	
Total	2844,5	103,4	103,6	100,0
din care:				
mun. Chișinău	3575,5	102,8	102,5	125,7
Nord	2377,1	104,4	104,7	83,6
mun. Bălți	2976,3	104,5	101,2	104,6
Briceni	2562,2	115,1	122,2	90,1
Dondușeni	2252,0	102,6	101,8	79,2
Drochia	2403,6	123,2	108,5	84,5
Edineț	2088,4	103,9	102,0	73,4
Fălești	1940,4	112,6	107,3	68,2
Florești	2193,1	97,4	103,9	77,1
Glodeni	1977,1	92,7	113,7	69,5
Ocnița	1948,5	89,7	97,6	68,5
Rîșcani	2062,0	97,5	104,7	72,5
Sîngerei	1993,0	106,4	114,6	70,1
Soroca	2204,2	105,2	105,7	77,5
Centru	2201,9	100,0	104,6	77,4
Anenii Noi	2163,5	99,6	95,5	76,1
Călărași	2101,8	100,6	99,0	73,9
Criuleni	2224,4	93,2	109,7	78,2
Dubăsari	1988,8	87,6	104,5	69,9
Hîncești	2159,4	103,8	116,8	75,9
Ialoveni	2406,6	91,5	104,5	84,6
Nisporeni	1965,3	110,9	99,1	69,1
Orhei	2214,6	111,9	105,9	77,9
Rezina	2593,4	109,6	98,2	91,2
Strășeni	2477,2	103,7	113,4	87,1
Șoldănești	1876,1	102,7	101,2	66,0
Telenești	1750,5	92,8	103,7	61,5
Ungheni	2323,0	94,0	103,2	81,7
Sud	2116,6	105,0	108,5	74,4
Basarabeasca	2478,3	98,1	97,2	87,1
Cahul	2344,4	114,9	111,4	82,4
Cantemir	1922,6	100,3	102,5	67,6
Căușeni	2021,7	102,2	102,8	71,1
Cimișlia	1999,3	96,0	115,2	70,3
Leova	1790,9	84,8	94,3	63,0
Ștefan Vodă	2002,3	118,5	111,5	70,4
Taraclia	2122,2	107,3	125,2	74,6
UTA Găgăuzia	1987,9	104,5	107,4	69,9

Salariul mediu lunar al unui lucrător pe tipuri de activități economice și forme de proprietate în ianuarie-iunie 2009

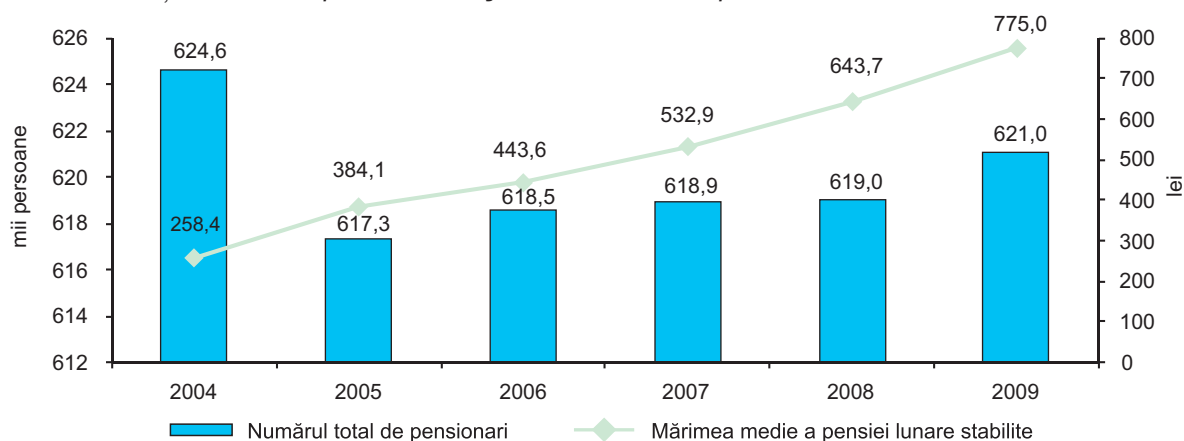
lei

	Total	din care, pe forme de proprietate:				
		publică	privată	mixtă (publică și privată), fără participare străină	străină	mixtă (investițiile Republicii Moldova+ investiții străine)
Total	2673,5	2667,0	2154,2	3207,5	3930,8	4022,1
inclusiv:						
Agricultură, economia vînatului și silvicultură	1289,2	1676,0	1170,3	1765,1	3069,8	1956,0
Pescuit	1444,2	1423,4	1406,6	1647,6	—	—
Industrie	3094,4	4072,5	2688,6	3543,7	3055,6	2993,8
industrie extractivă	3168,9	2814,2	3097,0	3506,4	—	—
industrie prelucrătoare	2733,5	3658,2	2483,5	3443,4	2496,5	2879,3
energie electrică și termică, gaze și apă	4599,2	4272,8	4426,7	4047,8	7769,1	8879,3

	Total	din care, pe forme de proprietate:				
		publică	privată	mixtă (publică și privată), fără participare străină	străină	mixtă (investițiile Republicii Moldova+ investiții străine)
Construcții	2950,7	3672,4	2914,6	2485,7	6789,7	2533,3
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor, motocicletelor, a bunurilor casnice și personale	2479,5	3205,4	2002,0	3539,5	4010,2	2950,2
Hoteluri și restaurante	2138,7	2377,0	1655,9	1328,0	3389,0	2683,9
Transporturi și comunicații	3613,5	4092,6	1709,7	2204,6	2976,3	9607,0
Activități financiare	5603,2	6694,5	5077,2	3699,8	7036,1	5939,2
Tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate întreprinderilor	3393,2	3386,0	2696,1	2840,7	6844,4	3265,2
Administrație publică	3154,6	3154,6	—	—	—	—
Învățământ	2043,1	2022,2	3043,6	—	—	2678,3
Sănătate și asistență socială	2596,5	2584,6	3068,4	—	—	2237,2
Alte activități de servicii colective, sociale și personale	2246,8	2006,5	3449,8	—	3496,3	2047,2
activități recreative, culturale și sportive	2019,7	1928,0	3023,6	—	2036,8	2028,8

Pensii. Conform datelor Casei Naționale de Asigurări Sociale numărul pensionarilor aflați la evidența organelor de protecție socială la 1 iulie 2009 a constituit 621,0 mii persoane sau cu 2,0 mii persoane mai mult comparativ cu 1 iulie 2008.

Evoluția numărului pensionarilor și a mărimii medii a pensiei lunare stabilite, la 1 iulie

Mărimea medie a pensiei lunare (indexate) stabilite la 1 iulie 2009 a constituit 775,0 lei, fiind în creștere cu 20,4 la sută față de 1 iulie 2008.

Piața forței de muncă. Conform datelor Anchetei Forței de Muncă în trimestrul I 2009 populația economic activă a Republicii Moldova a constituit circa 1181 mii persoane.

Rata de activitate a populației de 15 ani și peste (proporția populației active de 15 ani și peste în populația totală în vîrstă de 15 ani și peste) a constituit 39,9%, atingînd valori mai înalte în rîndul populației masculine – 43,1%, în comparație cu rata pentru femei – 37,0%. Ratele de activitate pe medii au înregistrat următoarele valori: urban – 46,7% , rural – 34,8%. Cea mai înaltă rată de activitate (60,6%) s-a înregistrat în categoria de vîrstă 40-44 ani.

Populația ocupată a fost de circa 1090 mii persoane. Ca și în cazul populației active disparități pe sexe (50,2% bărbați și 49,8% femei) sau pe medii (49,5% mediul urban și 50,5% mediul rural) nu au fost înregistrate.

Rata de ocupare a populației de 15 ani și peste (proporția populației ocupate în populația de 15 ani și peste) a fost de 36,8%. La bărbați ea a fost mai înaltă decît la femei (respectiv 39,0% și 34,9%). Rata de ocupare în mediul rural (32,5%) a fost mai mică decît cea din mediul urban (42,7%). Cea mai înaltă rată de ocupare (56,5%) s-a înregistrat la persoanele de 40-44 ani.

Numărul șomerilor conform definiției Biroului Internațional al Muncii (BIM) a fost de circa 90,9 mii persoane.

Rata șomajului (proporția șomerilor BIM în populația activă) a înregistrat la nivel de țară valoarea de 7,7%. La bărbați ea a atins valoarea de 9,6% și la femei – 5,7%. Continuă să se mențină disparități semnificative între rata șomajului în mediul urban (8,6%) și cel rural (6,8%).

Raportul de dependență economică, exprimat prin numărul persoanelor neocupate (inactive sau în șomaj) ce revin la 1000 persoane ocupate a fost de 2273‰.

Populația după participarea la activitatea economică, pe sexe și medii

procente

	2008		Trimestrul I 2009
	Trimestrul I	Anul	
Total			
Rata de activitate ¹	41,7	44,3	39,9
Rata de ocupare ²	39,4	42,5	36,8
Rata șomajului ³	5,5	4,0	7,7
Masculin			
Rata de activitate ¹	45,0	47,3	43,1
Rata de ocupare ²	42,1	45,2	39,0
Rata șomajului ³	6,5	4,6	9,6
Feminin			
Rata de activitate ¹	38,7	41,5	37,0
Rata de ocupare ²	37,0	40,1	34,9
Rata șomajului ³	4,5	3,4	5,7
Urban			
Rata de activitate ¹	45,7	47,1	46,7
Rata de ocupare ²	42,7	44,5	42,7
Rata șomajului ³	6,5	5,5	8,6
Rural			
Rata de activitate ¹	38,7	42,2	34,8
Rata de ocupare ²	36,9	41,0	32,5
Rata șomajului ³	4,6	2,7	6,8

Populația după situația economică, pe sexe, medii și grupe de vîrstă
în trimestrul I 2009

Sexe, medii, grupe de vîrstă	Persoane active			Rata de activitate, %	Rata de ocupare, %	Rata șomajului BIM, %
	total	din care:				
		ocupate	șomeri BIM			
Total	1181,0	1090,1	90,9	39,9	36,8	7,7
			Inclusiv în %			
	100,0	100,0	100,0			
15-24 ani	10,7	9,7	22,1	19,0	16,0	16,0
25-34 ani	21,6	21,4	23,6	50,0	45,8	8,4
35-49 ani	40,6	40,9	37,4	59,6	55,3	7,1
50 ani și peste	27,2	28,0	16,8	32,7	31,1	4,8
Masculin	604,8	546,8	58,0	43,1	39,0	9,6
			Inclusiv în %			
	100,0	100,0	100,0			
15-24 ani	11,6	10,5	21,4	20,7	17,0	17,7
25-34 ani	22,3	22,1	24,7	53,1	47,5	10,6
35-49 ani	38,0	38,2	35,9	58,5	53,2	9,1
50 ani și peste	28,2	29,2	18,0	40,8	38,3	6,1

¹ Proporția populației active de 15 ani și peste în populația totală de 15 ani și peste

² Proporția populației ocupate de 15 ani și peste în populația totală de 15 ani și peste

³ Proporția șomerilor BIM în populația activă

Sexe, medii, grupe de vîrstă	Persoane active			Rata de activitate, %	Rata de ocupare, %	Rata șomajului BIM, %
	total	din care:				
		ocupate	șomeri BIM			
Feminin	576,2	543,3	32,9	37,0	34,9	5,7
			Inclusiv în %			
	100,0	100,0	100,0			
15-24 ani	9,7	8,9	23,5	17,3	14,9	13,8
25-34 ani	20,8	20,7	21,7	47,0	44,2	5,9
35-49 ani	43,3	43,5	40,1	60,5	57,3	5,3
50 ani și peste	26,1	26,8	14,7	26,7	25,8	3,2
Urban	590,5	539,9	50,6	46,7	42,7	8,6
			Inclusiv în %			
	100,0	100,0	100,0			
15-24 ani	10,6	9,9	18,5	21,8	18,6	14,9
25-34 ani	24,7	25,0	21,7	60,8	56,2	7,5
35-49 ani	38,8	38,8	39,2	67,9	62,0	8,6
50 ani și peste	25,8	26,3	20,6	38,3	35,7	6,8
Rural	590,5	550,2	40,3	34,8	32,5	6,8
			Inclusiv în %			
	100,0	100,0	100,0			
15-24 ani	10,7	9,6	26,8	16,9	14,0	17,0
25-34 ani	18,4	17,9	25,9	40,5	36,6	9,6
35-49 ani	42,3	42,9	35,2	53,5	50,5	5,7
50 ani și peste	28,5	29,7	12,1	28,9	28,0	2,9

Șomajul înregistrat. Conform datelor Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, la 1 iulie 2009 în căutarea unui loc de muncă se aflau peste 35 mii *șomeri înregistrați*, fiecare al noulea fiind disponibilizat de la unitățile economice. Din numărul total de șomeri, 54 la sută o constituie femeile. Circa 12% din șomerii înregistrați beneficiază de ajutor de șomaj, mărimea medie a căruia a fost în luna iunie 2009 de 871,6 lei. La un loc liber de muncă, anunțat de către întreprinderi, reveneau în medie 10 șomeri.

6.2. Situația demografică

Evoluția proceselor demografice în ianuarie-iunie 2009¹ se caracterizează prin următorii indicatori principali ai mișcării naturale a populației:

	ianuarie-iunie 2008	ianuarie-iunie 2009	ianuarie-iunie 2009 în % față de ianuarie-iunie 2008
Născuți-vii, persoane	18201	20171	110,8
Decedați, persoane	22102	22098	100,0
din care, copii sub 1 an	243	233	95,9
Scăderea naturală	3901	1927	49,4
Numărul căsătoriilor	10293	10293	100,0
Numărul divorțurilor	6234	5840	93,7

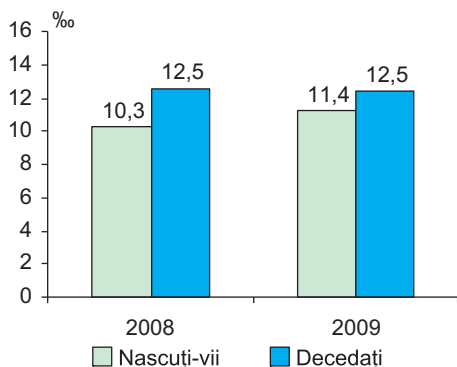
Conform datelor preliminare, în ianuarie-iunie 2009 numărul născuților-vii s-a majorat cu 10,8% comparativ cu aceeași perioadă a anului trecut, rata natalității a constituit 11,4 născuți-vii la 1000 locuitori. Mortalitatea generală a fost practic la nivelul perioadei similare a anului trecut, rata mortalității constituind 12,5 decedați la 1000 locuitori. Prin urmare, scăderea naturală a constituit 1,1 persoane la 1000 locuitori, față de 2,2 în semestrul I 2008.

¹ Inclusiv unele cazuri de înregistrare a actelor de stare civilă din partea stîngă a Nistrului și municipiul Bender

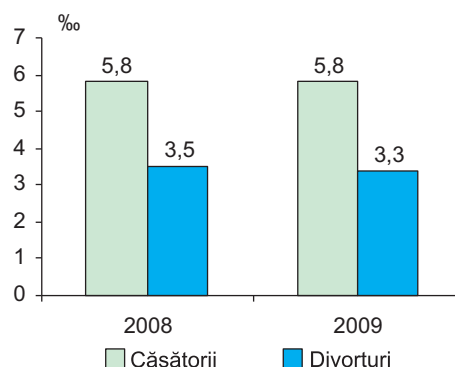
Numărul copiilor decedați în vîrstă sub 1 an în această perioadă s-a micșorat cu 10, rata mortalității infantile micșorîndu-se de la 13,4 pînă la 11,6 decedați în vîrstă sub un an la 1000 născuți-vii.

Rata nupțialității a constituit 5,8 căsătorii la 1000 locuitori, numărul căsătoriilor a rămas neschimbat, iar rata divorțialității a alcătuit 3,3 divorțuri la 1000 locuitori, numărul divorțurilor înregistrînd o scădere cu 6,3% față de perioada similară a anului trecut.

*Născuți-vii și decedați la 1000 locuitori
în ianuarie-iunie*

*Căsătorii și divorțuri la 1000 locuitori
în ianuarie-iunie*

Structura mortalității pe clase ale cauzelor de deces relevă, că cele mai multe decese (58,5%) au drept cauză bolile aparatului circulator, tumorile maligne constituie 12,1%, bolile aparatului digestiv – 9,7%, accidentele, intoxicațiile și traumele – 7,3%, bolile aparatului respirator – 5,6%, alte clase – 6,8%.

Conform datelor preliminare evoluția proceselor demografice pe regiuni de dezvoltare în ianuarie-iunie 2009 se prezintă astfel:

	Mun. Chișinău	Nord	Centru	Sud	UTA Găgăuzia
<i>Date absolute</i>					
Născuți-vii, persoane	4886	5231	5998	2886	1116
Decedați, persoane	3277	7507	6785	3497	1014
din care, copii sub 1 an	81	46	65	30	10
Sporul natural	1609	-2276	-787	-611	102
Numărul căsătoriilor	2487	2457	3244	1442	643
Numărul divorțurilor	1439	1487	1674	826	314
<i>Rate la 1000 locuitori</i>					
Născuți-vii	12,5	10,4	11,4	10,7	14,1
Decedați	8,4	15,0	12,9	13,0	12,8
Sporul natural	4,1	-4,6	-1,5	-2,3	1,3
Căsătorii	6,4	4,9	6,1	5,4	8,1
Divorțuri	3,7	3,0	3,2	3,1	4,0

Migrațiunea populației. Potrivit informației prezentate de Ministerul Afacerilor Interne, în ianuarie-iunie 2009 în țară au sosit 708 imigranți, dintre care 85 persoane au obținut permis de reședință permanentă, iar 623 persoane – permis cu termen fixat.

De la începutul anului s-au repatriat 1026 persoane.

Caracteristica imigranților după țara de emigrare și scopul sosirii în ianuarie-iunie 2009

	Numărul imigranților	Inclusiv sosiți la:					
		muncă		studii		imigrația de familie	
		persoane	%	persoane	%	persoane	%
Ucraina	190	32	16,9	1	0,5	157	82,6
Federația Rusă	100	16	16,0	2	2,0	82	82,0
România	82	33	40,2	2	2,5	47	57,3
Turcia	70	38	54,3	–	–	32	45,7
Italia	50	38	76,0	4	8,0	8	16,0
Azerbaidjan	20	3	15,0	–	–	17	85,0
Statele Unite ale Americii	20	17	85,0	–	–	3	15,0
Armenia	14	4	28,6	1	7,1	9	64,3
Siria	13	–	–	2	15,4	11	84,6
Franța	13	7	53,8	2	15,4	4	30,8
Georgia	12	7	58,3	–	–	5	41,7
Alte țări	124	59	47,6	14	11,3	51	41,1
Total	708	254	35,9	28	3,9	426	60,2

6.3. Ocrotirea sănătății

Conform informației preliminare a Ministerului Sănătății, morbiditatea populației de unele boli infecțioase în ianuarie-iunie 2009 se caracterizează prin majorarea morbidității de infecții intestinale acute (cu 22,1%) și a infecțiilor acute ale căilor respiratorii cu localizări multiple (cu 25,1%). S-a majorat numărul de morbidități prin hepatita virală C cu 16,3%.

Pe parcursul perioadei analizate s-au înregistrat mai puține cazuri de hepatite virale, dizenterie bacteriană, parotidită epidemică.

Morbiditatea populației, pe principalele boli infecțioase

	Ianuarie-iunie 2008, cazuri	Ianuarie-iunie 2009		Îmbolnăviri la 100000 locuitori	
		total, cazuri	în % față de ianuarie-iunie 2008	ianuarie-iunie 2008	ianuarie-iunie 2009
Infecții intestinale					
Infecții intestinale acute	6841	8302	122,1	191,5	232,7
inclusiv dizenterie bacteriană	286	244	85,3	8,0	6,8
Hepatite virale					
Hepatite virale – total	191	137	71,7	5,4	3,8
din care:					
Hepatita A	59	20	33,9	1,7	1,0
Hepatita C	43	50	116,3	1,2	1,4
Infecții imunodirijabile					
Hepatită virală B	76	45	59,2	2,1	1,2
Parotidită epidemică	29065	120	0,4	814,1	3,4
Infecții respiratorii acute					
Infecții acute ale căilor respiratorii cu localizări multiple	90667	113430	125,1	2539,6	3177,2
Gripă	378	1362	de 3,6 ori	10,6	38,2
Boli infecțioase „social determinate”					
Tuberculoza organelor respiratorii	1772	1700	95,9	49,6	47,6
Sifilis	1242	1189	95,7	34,8	33,3
Infecție gonococică	805	736	91,4	22,6	20,6
Pediculoză	2858	2389	83,6	80,1	66,9

În ianuarie-iunie 2009 au fost înregistrate mai puține cazuri de boli „social determinate” și în special s-au micșorat cazurile de pediculoză.

Numărul purtătorilor virusului imunodeficienței umane (VIH) a constituit 228 persoane, fiind practic la același nivel comparativ cu perioada corespunzătoare a anului 2008. Totodată, au fost înregistrate 30 cazuri de boală SIDA, cu 5 cazuri mai puțin comparativ cu perioada ianuarie-iunie 2008.

6.4. Infracțiuni

Conform informației Ministerului Afacerilor Interne, în ianuarie-iunie 2009 s-au înregistrat 11,5 mii infracțiuni, cu 6,7 la sută mai puțin decât în perioada respectivă a anului precedent. Cele mai multe infracțiuni au fost înregistrate în localitățile urbane – 67,7% din total infracțiuni înregistrate. Numărul infracțiunilor înregistrate la 10 mii locuitori a constituit 31 crime. Cel mai mare nivel de criminalitate a fost înregistrat în municipiul Bălți – 58 crime la 10 mii locuitori, ce respectiv depășește nivelul mediu pe țară de 1,9 ori. Un nivel înalt al criminalității a fost înregistrat și în municipiul Chișinău – 43 crime la 10 mii locuitori, în raionul Basarabeasca – 43 crime și Ocnița – 33 crime la 10 mii locuitori.

Numărul infracțiunilor înregistrate

	Ianuarie-iunie 2008	Ianuarie-iunie 2009	Ianuarie-iunie 2009 în % față de ianuarie-iunie 2008
Infracțiuni înregistrate – total	12369	11541	93,3
din care:			
Infracțiuni contra vieții și sănătății persoanei	749	776	103,6
din acestea:			
omor	102	114	111,8
vătămări intenționate grave	169	155	91,7
Infracțiuni privind viața sexuală	201	190	94,5
din acestea violuri	138	118	85,5

	ianuarie-iunie 2008	ianuarie-iunie 2009	ianuarie-iunie 2009 în % față de ianuarie-iunie 2008
Infracțiuni contra patrimoniului	6376	5445	85,4
din acestea:			
furturi	4891	4088	83,6
țilhării	85	110	129,4
jafuri	455	476	104,6
escrocherii	457	445	97,4
pungășii	65	43	66,2
șantaj	35	22	62,9
Infracțiuni contra sănătății publice și conviețuirii sociale	1284	1141	88,9
din acestea infracțiuni legate de droguri	1126	1031	91,6
Infracțiuni contra familiei și minorilor	113	122	107,9
din acestea trafic de copii	29	27	93,1
Infracțiuni economice	1632	1303	79,8
din acestea:			
contrabanda	165	144	87,3
fabricarea banilor falși	67	147	de 2,2 ori

În ianuarie-iunie 2009 s-a mărit numărul cazurilor de omor cu 11,8%. Totodată, s-au majorat cazurile de fabricare a banilor falși (de 2,2 ori), cazurile de țilhărie (cu 29,4%) și jaf (cu 4,6%). În această perioadă, s-a micșorat numărul infracțiunilor înregistrate contra patrimoniului (cu 14,6%), infracțiunilor economice (cu 20,2%) și a celor contra sănătății publice și conviețuirii sociale (cu 11,1%).

Din numărul total de infracțiuni înregistrate, 403 cazuri, sau 5% revin celor excepțional de grave și deosebit de grave, iar 2,8 mii cazuri sau 24% – celor grave.

Cu aplicarea armelor de foc, explozivelor și grenadelor au fost comise 14 crime, din care 6 cazuri de omor, 3 cazuri de țilhării și 2 cazuri de huliganism.

În ianuarie-iunie 2009, contra persoanelor au fost comise 2,7 mii crime, în urma cărora au decedat 245 persoane cu 11 persoane mai puțin comparativ cu ianuarie-iunie 2008, principalele cauze de deces fiind accidentele rutiere (42,9%), omorurile (37,8%) și vătămrile intenționate grave (8,6%).

Din numărul total de infracțiuni înregistrate, fiecare a treia este săvârșită de persoane în vârstă aptă de muncă, dar fără ocupație, fiecare a nouăsprezecea – de minori sau cu participarea acestora și de persoane care anterior au săvârșit infracțiuni.

În ianuarie-iunie 2009 au fost înregistrate 6,3 mii persoane care au comis crime, comparativ cu 5,6 mii persoane în ianuarie-iunie 2008, ce prezintă o majorare cu 12,3 la sută.

Numărul persoanelor relevate care au comis crime

	ianuarie-iunie 2008		ianuarie-iunie 2009		ianuarie-iunie 2009 în % față de ianuarie- iunie 2008
	persoane	în % față de total	persoane	în % față de total	
Total	5592	100,0	6280	100,0	112,3
din care:					
femei	752	13,4	757	12,1	100,7
minori	576	10,3	678	10,8	117,7
persoane apte de muncă, dar fără ocupație	4682	83,7	5371	85,5	114,7
în grup	728	13,0	700	11,1	96,2
în stare de ebrietate	133	2,4	133	2,1	100,0
au săvârșit crime pentru prima dată	5304	94,8	5897	93,9	111,2
anterior au comis crime	288	5,2	383	6,1	132,9

Rămîne a fi semnificativă ponderea persoanelor care au comis crime pentru prima dată și cea a persoanelor în vârstă aptă de muncă, dar fără ocupație.

Numărul accidentelor rutiere în ianuarie-iunie 2009 au constituit 1237 cazuri și s-au majorat cu 15,2% comparativ cu ianuarie-iunie 2008. În urma acestora și-au pierdut viața 179 persoane, inclusiv 14 copii; totodată fiind înregistrate 1574 persoane traumatate, din care 280 copii.

Conform datelor Serviciului Protecției Civile și Situațiilor Excepționale a Ministerului Afacerilor Interne, numărul incendiilor în ianuarie-iunie 2009 s-a mărit cu 13,2 la sută, alcătuind 1131 cazuri. În rezultatul acestora au fost înregistrate 93 cazuri de deces, inclusiv 1 copil. În urma incendiilor economiei țării au fost pricinuite pierderi în valoare de 11,6 mil. lei.

Numărul incendiilor și cazuri de deces

	ianuarie-iunie 2008	ianuarie-iunie 2009	ianuarie-iunie 2009 în % față de ianuarie-iunie 2008
Numărul incendiilor	999	1131	113,2
Persoane care au decedat în urma incendiilor	110	93	84,5
din care, copii	6	1	16,7
Persoane traumatate	31	30	796,8

VII. INFORMAȚIE SUCCINTĂ CU PRIVIRE LA SITUAȚIA SOCIAL-ECONOMICĂ A UTA GĂGĂUZIA

Industrie. Întreprinderile industriale cu genul principal de activitate de industrie au fabricat în ianuarie-iunie 2009 producție industrială (lucrări, servicii) în valoare de 214,9 mil. lei sau cu 9,2% mai puțin decât în ianuarie-iunie 2008. În luna iunie 2009 indicele volumului producției industriale în prețuri comparabile a constituit 119,0% față de iunie 2008.

Producția principalelor produse industriale

	Iunie 2009		Ianuarie-iunie 2009		
	cantitatea	în % față de iunie 2008	cantitatea	în % față de ianuarie-iunie 2008	Pondere în total pe țară, %
Mezeluri, tone	6,0	77,9	32,3	65,5	0,5
Sucuri de fructe și legume, tone	299,3	225,0	411,6	de 3,1 ori	7,4
Fructe prelucrate și conservate, tone	–	x	272,7	x	3,0
Lapte și frișcă cu conținut de grăsimi <6%, tone	20,3	98,1	105,9	83,8	0,3
Lapte prins, cremă de lapte prins, iaurt, chefir, smântână, lapte acru etc., tone	29,8	106,8	158,4	94,5	1,3
Făină, tone	1514,8	187,1	7929,3	143,7	32,2
Crupe, grișuri și aglomerate, tone	11,3	de 11,3 ori	104,2	283,2	12,8
Paste făinoase, tone	8,0	de 3,2 ori	37,1	de 14,8 ori	1,7
Vinuri naturale din struguri, mii dal	162,3	122,5	760,3	53,2	21,0
Vinuri de Porto, Madeira, Sheary, Tokay și altele, mii dal	5,0	25,9	106,8	97,7	40,7
Tutun fermentat, tone	–	x	325,3	114,3	25,7
Articole tricotate, mii buc.	354,3	162,4	2939,4	97,7	40,8
Pantaloni lungi și scurți, salopete și șorturi, mii buc.	3,4	50,9	30,2	90,2	5,6
Fuste și fuste-pantaloni, mii buc.	2,2	33,7	24,1	51,6	12,1
Bluze și cămăși pentru femei și fete, mii buc.	5,3	31,9	40,3	37,1	4,4
Cherestea, mii m3	0,3	188,1	1,9	121,0	61,3
Energie termică, mii Gcal	–	x	5,2	86,9	0,4

Agricultură.

Fitotehnie. Pentru roada anului 2009 în întreprinderile agricole și gospodăriile țărănești (de fermier)¹ au fost însămânțate 70,2 mii ha sau cu 0,2 mii ha (cu 0,3%) mai puțin față de anul 2008.

Suprafețele însămânțate și structura lor se caracterizează prin următoarele date:

	Mii ha		Structura suprafețelor însămânțate, %	
	2009	în % față de 2008	2008	2009
Suprafața însămânțată – total	70,2	99,7	100,0	100,0
din care:				
Cereale și leguminoase pentru boabe – total	50,5	96,3	74,4	71,9
din acestea:				
grâu de toamnă	25,4	86,5	41,7	36,2
porumb pentru boabe	6,7	83,2	11,4	9,5
leguminoase pentru boabe	2,2	125,2	2,5	3,1
Culturi tehnice – total	17,6	115,8	21,6	25,1
din acestea:				
floarea-soarelui	13,8	108,2	18,1	19,6
tutun	0,5	112,4	0,6	0,7
Cartofi, legume de câmp și bostănoase – total	0,3	70,9	0,5	0,4
din acestea:				
legume de câmp	0,1	36,8	0,2	0,1
Culturi pentru nutreț – total	1,8	74,4	3,5	2,6
din acestea:				
porumb pentru siloz și masă verde	0,6	53,4	1,7	0,9
ierburi perene	0,7	96,9	1,1	1,0

¹ Cu suprafața terenurilor agricole de 10 ha și peste

S-au majorat suprafețele însămânțate cu culturi tehnice – total cu 2,4 mii ha (cu 16%), din care esențial cu rapiță de toamnă – cu 1,1 mii ha (cu 53%) și floarea soarelui – cu 1,0 mii ha (cu 8%).

S-au diminuat suprafețele însămânțate cu culturi cerealiere și leguminoase pentru boabe – total cu 1,9 mii ha (cu 4%), cartofi, legume și bostănoase – total cu 0,1 mii ha (cu 29%), din care legume de câmp – cu 0,1 mii ha (cu 63%), cu culturi pentru nutreț – total cu 0,6 mii ha (26%).

Zootehnie. Conform stării la 1 iulie 2009 în gospodăriile de toate categoriile față de dată respectivă a anului trecut a crescut efectivul de porcine cu 3,6 mii capete (cu 41%), de ovine și caprine – cu 4,5 mii capete (cu 4%), iar efectivul de bovine a scăzut – cu 0,2 mii capete (cu 3%), din care vaci – cu 0,2 mii capete (cu 6%). În întreprinderile agricole s-a înregistrat majorarea șeptelului de bovine total – cu 2%, de vaci – cu 1%, de porcine – de 2 ori, iar efectivul de ovine și caprine s-a micșorat cu 22%.

Producția animalieră obținută în întreprinderile agricole se caracterizează prin următoarele date:

	Ianuarie-iunie 2009		Ponderea Găgăuziei în total producție în întreprinderile agricole pe țară, %
	total, tone	în % față de ianuarie-iunie 2008	
Creșterea vitelor și păsărilor	458	de 3,1 ori	3,3
Vînzarea vitelor și păsărilor pentru sacrificare	144	125	1,1
Lapte de vacă	681	147	8,5
Lînă	8	108	29,9

Ca urmare a majorării șeptelului de vite, în întreprinderile agricole în semestrul I 2009 în comparație cu perioada respectivă a anului precedent, a crescut producția animală: volumul creșterii vitelor și păsărilor de 3,1 ori, vînzarea vitelor și păsărilor (în masă vie) pentru sacrificare – cu 25%, producția laptelui și lînii, corespunzător, cu 47% și cu 8%.

Nivelul de mortalitate a efectivului de bovine a constituit 0,6% (în medie pe întreprinderile țării – 1,4%), de porcine – 3,0% (9,5%), de ovine și caprine – 6,9% (3,7%).

Investiții în capital fix. În ianuarie-iunie 2009, din contul tuturor surselor de finanțare au fost realizate 95,9 mil. lei investiții în capital fix (în prețuri curente), din care au fost efectuate lucrări de construcții-montaj în sumă de 51,2 mil. lei, ceea ce a constituit respectiv 105,4% și 126,2% (în prețuri comparabile) față de ianuarie-iunie 2008.

În ianuarie-iunie 2009 din contul propriu ale populației au fost date în folosință 56 case de locuit individuale cu suprafața totală de 6,5 mii m², fiind în scădere cu 9,2% față de ianuarie-iunie 2008.

Organizațiile în antrepriză au executat lucrări de construcții-montaj în sumă de 26,9 mil. lei (în prețuri curente) sau 73,0% față de ianuarie-iunie 2008. Cota-parte a lucrărilor de reparații capitale și curente a constituit 48,3% în volumul total al lucrărilor în antrepriză executate.

Transporturi. În ianuarie-iunie 2009 întreprinderile de transport auto au transportat mărfuri în volum de 16,5 mii tone, sau cu 21,1% mai puțin comparativ cu perioada similară din anul 2008. Parcursul mărfurilor a totalizat 12,6 mil. tone-km, sau 77,0% din nivelul înregistrat în ianuarie-iunie 2008.

Cu autobuze și microbuze au fost transportați 620,9 mii pasageri, sau 91,3% din numărul de pasageri transportați în ianuarie-iunie 2008.

Comerțul cu amănuntul și serviciile cu plată prestate populației. În ianuarie-iunie 2009 prin unitățile comerciale au fost vîndute mărfuri cu amănuntul în valoare de 275,7 mil. lei (3,1% din volumul total de vînzări pe țară), sau cu 0,7% mai mult decît în perioada corespunzătoare din anul 2008.

Stocurile de mărfuri în rețeaua de comerț cu amănuntul la 1 iulie 2009 s-au cifrat la 164,9 mil. lei, în creștere cu 21,2% față de 1 iulie 2008.

În ianuarie-iunie 2009 unitățile oficial înregistrate au prestat populației servicii cu plată în sumă de 178,2 mil. lei (2,9% din volumul total de servicii pe țară), înregistrînd, în termeni reali, o scădere de 10,2% față de aceeași perioadă din anul 2008.

Munca. Salariul mediu lunar al unui lucrător în ianuarie-iunie 2009 a fost de 1827,6 lei, inclusiv în luna iunie – 1987,9 lei, respectiv cu 12,9% și cu 4,5% mai mult față de perioada similară a anului precedent.

Situația demografică. Conform datelor preliminare, în ianuarie-iunie 2009 au fost înregistrați 1116 nou-născuți și 1014 persoane decedate. Rata natalității constituind 14,1 născuți-vii la 1000 locuitori și rata mortalității generale – 12,8 decedați la 1000 locuitori.

În această perioadă au fost înregistrate 643 căsătorii și 314 divorțuri.

Director general

Vladimir GOLOVATIUC

PRECIZĂRI METODOLOGICE

PRODUSUL INTERN BRUT

Produsul intern brut (PIB) – principalul agregat macroeconomic al sistemului conturilor naționale care reprezintă rezultatul final al activității de producție din unitățile producătoare rezidente și care corespunde valorii bunurilor și serviciilor produse de către aceste unități pentru consumul final.

La etapa de producție PIB constituie suma valorii adăugate brute pe activități economice, iar la etapa de utilizare – valoarea bunurilor și serviciilor destinate pentru consumul final, formarea brută de capital și exportul net de bunuri și servicii.

Producția include toate produsele fabricate și serviciile prestate în cursul unei perioade contabile.

Consumul intermediar reprezintă valoarea bunurilor și serviciilor utilizate ca intrări în cursul producției, excluzând consumul de capital fix, și care sînt fie transformate, fie consumate în totalitate în timpul procesului de producție.

Serviciile intermediare financiare indirect măsurate (SIFIM) se măsoară indirect convențional prin soldul dintre dobînzile încasate și cele plătite de instituțiile financiare, fiind rezultatul activității de intermediere financiară a acestora. Deoarece serviciile de intermediere financiară indirect măsurate nu pot fi repartizate pe tipuri de activități, prin convenție, acestea sunt alocate consumului intermediar al unei unități speciale, numită unitate fictivă. Unitatea fictivă are o producție nulă, un consum intermediar egal cu valoarea SIFIM și o valoare adăugată brută egală, dar de semn contrar.

Valoarea adăugată brută corespunde producției totale de bunuri și servicii, diminuată cu consumul intermediar.

Impozite pe produse – impozite prelevate proporțional cu cantitatea sau valoarea bunurilor și serviciilor produse, comercializate sau importate de rezidenți. Din ele fac parte taxa pe valoarea adăugată, accize, impozite pe bunurile și serviciile importate.

Subvenții pe produse – sumele vărsate pe unitatea de bun sau serviciu produsă sau importată.

Impozite nete pe produse – impozite pe produse minus subvenții pe produse.

Consumul final reprezintă valoarea bunurilor și serviciilor utilizate pentru satisfacerea directă a necesităților umane, fie ele individuale sau colective. Consumul final acoperă consumul final al gospodăriilor, administrației publice și instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației.

Consumul final al gospodăriilor populației însumează toate bunurile și serviciile utilizate pentru satisfacerea directă a nevoilor individuale ale gospodăriilor rezidente.

Consumul final al administrației publice cuprinde cheltuielile administrației publice pentru procurarea bunurilor și serviciilor în folosul colectivității sau al unor grupuri de gospodării.

Consumul final al instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației reprezintă cheltuielile acestor unități pentru procurarea bunurilor și serviciilor în vederea furnizării lor gratis gospodăriilor populației cu titlu de transferuri sociale în natură.

Formarea brută de capital arată procurarea netă a bunurilor și serviciilor de către unitățile - rezidente, produse în perioada considerată, dar nu și consumate. Cuprinde formarea brută de capital fix, variația stocurilor.

Formarea brută de capital fix reprezintă valoarea bunurilor durabile dobîndite de unitățile rezidente în scopul de a fi utilizate ulterior în procesul de producție.

Variația stocurilor reprezintă diferența între stocul de la sfîrșitul perioadei considerate și cel inițial. Stocurile reprezintă bunurile, altele decît cele de capital fix, deținute la un moment dat de unitățile de producție.

Exportul net de bunuri și servicii se determină ca diferența între exportul de bunuri și servicii și importul de bunuri și servicii.

Produsul intern brut se calculează în prețuri de bază, de piață (PIB nominal) și prețuri comparabile (PIB real).

Prețul de bază reprezintă prețul primit de producător pentru o unitate de bun și serviciu, excluzînd impozitele pe produse și incluzînd subvențiile pe produse.

Prețul de piață include marjele comercială și de transport, impozitele pe produse și exclude subvențiile pe produse. Pentru excluderea influenței diferitor taxe pe impozite și subvenții în diferite activități economice asupra structurii producției și a exploatării veniturilor, indicatorii de ramură se calculează în prețuri de bază.

Recalcularea în prețuri comparabile (prețurile anului precedent) se efectuează atît pentru produsul intern brut pe resurse, cît și pe componentele de utilizări.

La recalcularea producției și consumului intermediar în prețuri comparabile se utilizează două metode:

- deflatarea datelor în prețuri curente în perioada de raport cu utilizarea indicilor de preț respectivi;
- extrapolarea datelor în prețuri curente în anul de bază utilizînd indicii volumului fizic sau indicatori naturali.

La recalcularea componentelor produsului intern brut pe utilizări se utilizează, atît indici de preț respectivi (indicii prețurilor de consum, indicele de preț pentru investiții ș.a.), cît și indicatori naturali.

Indicele-deflator al produsului intern brut – raportul produsului intern brut, calculat în prețuri curente de piață la volumul produsului intern brut calculat în prețurile anului precedent sau în prețurile perioadei respective a anului precedent. Spre deosebire de indicii de prețuri la bunuri și servicii, deflatorul produsului intern brut caracterizează schimbarea remunerării muncii, excedentului brut de exploatare / venitului mixt brut, consumului de capital fix în rezultatul modificării prețurilor, precum și a masei nominale a impozitelor nete.

Economia neobservată se definește ca ansamblul activităților „lipsă” în informația de bază utilizată la elaborarea conturilor naționale, fie din motivul că acestea sînt activități ascunse, ilegale, informale sau că reprezintă producția gospodăriilor casnice pentru consum propriu, fie în rezultatul neajunsurilor în sistemul colectării datelor. Includerea acestora în conturile naționale se numește **măsurarea (estimarea) economiei neobservate**.

Producția în sectorul informal se determină ca activitate economică efectuată de întreprinderi necorporative neînregistrate ale gospodăriilor casnice și/sau talia cărora după numărul salariaților e sub censul stabilit și care produc producție destinată pieței.

Producția ascunsă în sectorul formal reprezintă producția legală neînregistrată de organele administrative și fiscale și neraportată lor de către agenții economici cu scopul evaziunii impozitelor, contribuțiilor de asigurări sociale, nerespectarea legii în privința salariului minim, a numărului de ore lucrate, necompletearea chestionarelor administrative, fiscale sau statistice etc.

Producția gospodăriilor casnice pentru consum propriu este determinată ca activitate economică, în rezultatul căreia gospodăriile casnice consumă sau acumulează bunurile și serviciile produse de ele înseși.

Producția ilegală reprezintă producția de bunuri și servicii a căror vânzare, distribuire sau posesie este interzisă de lege sau care în mod obișnuit este legală, dar devine ilegală cînd se realizează de persoane neautorizate.

INDUSTRIE

Valoarea producției industriale în prețuri curente include:

- valoarea producției întreprinderilor industriale cu numărul personalului industrial 10 și mai multe persoane și venituri din vânzări peste 3 milioane lei, cuprinse în cercetare statistică lunară, care asigură peste 80% din volumul anual de producție;

- valoarea producției întreprinderilor cu numărul personalului industrial mai puțin de 10 persoane și venituri din vânzări mai puțin de 3 milioane lei, unităților secundare de producție, cuprinse în cercetare statistică anuală (calculat estimativ);

- valoarea producției întreprinderilor individuale, care nu prezintă rapoarte statistice (calculată estimativ).

Indicele volumului de producție în procente față de perioada corespunzătoare a anului precedent se calculează reieșind din valoarea producției în prețuri comparabile (prețurile medii ale anului precedent).

AGRICULTURĂ

Producția agricolă în expresie valorică este evaluată în prețuri curente, precum și în prețurile anului 2005 – pentru comparabilitate la calcularea indicatorilor relativi, și este determinată ca suma producției vegetale și animale.

Producția globală în prețuri curente include, de asemenea, și valoarea serviciilor destinate pieței, prestate de către întreprinderile de deservire a agriculturii și întreprinderile agricole, gospodăriile țărănești producătoare de producție agricolă și servicii nedestinate pieței, prestate de instituțiile și organizațiile bugetare.

Volumul producției vegetale se determină prin mărimea recoltei globale a culturilor agricole. În expresie valorică, la valoarea recoltei globale se adaugă sporirea (sau se scad pierderile) valorii producției neterminate în fitotehnie pe an, precum și valoarea cheltuielilor pentru înființarea și întreținerea plantațiilor multianuale pînă la intrarea pe rod.

Volumul producției animale se determină prin mărimea masei vii a prășilei obținute și sporului vitelor și păsărilor tinere crescute în curs de un an, a sporului în greutate al animalelor mature, obținut în urma îngrășării lor, precum și cantității de lapte, lînă, ouă și alte produse animaliere obținute în procesul folosirii gospodărești a animalelor și păsărilor.

INVESTIȚII ÎN CAPITAL FIX

Investițiile în capital fix reprezintă totalitatea cheltuielilor îndreptate la crearea și reproducerea mijloacelor fixe – construcția nouă, lărgirea, reconstrucția și reutilizarea tehnică a întreprinderilor industriale, agricole, de transport, comerț și altele în funcțiune, cheltuielile pentru construcția locuințelor și obiectelor cu destinație social-culturală.

La investițiile în capital fix se referă cheltuielile pentru lucrările de construcții de toate tipurile, cheltuielile pentru montarea utilajelor, pentru achiziționarea utilajului care necesită și nu necesită montaj, prevăzut în devizele pentru construcții; pentru procurarea uneltelor de producție și a inventarului gospodăresc, incluse în devizele cheltuielilor pentru construcții; pentru achiziționarea mașinilor și utilajelor care nu intră în devizele pentru construcție; pentru alte lucrări și cheltuieli capitale.

TRANSPORTURI

Volumul mărfurilor transportate – cantitatea de mărfuri transportate, în tone.

Parcursul mărfurilor – volumul mărfurilor transportate, în tone-kilometri, adică deplasarea unei tone de marfă la un kilometru. Se calculează prin însumarea produsurilor obținute de la înmulțirea cantității mărfurilor transportate în tone cu distanța de transport în kilometri.

Pasageri transportați exprimă numărul persoanelor care au constituit obiectul transportului cu mijloacele de transport în perioada de raport, inclusiv estimările pasagerilor beneficiari de gratuități de transport.

Parcursul pasagerilor – volumul transportului de pasageri, în pasageri-kilometri, adică deplasarea unui pasager la un kilometru. Se calculează prin însumarea produsurilor obținute de la înmulțirea numărului pasagerilor transportați cu distanța de transport în kilometri.

Mărfuri și pasageri transportați, parcursul mărfurilor și pasagerilor se determină în baza datelor centralizate pe transportul feroviar și aerian și prezentate, respectiv de Î.S. „Calea Ferată din Moldova” și Agenția Transporturi, precum și datelor rapoartelor statistice centralizate pe transportul auto, fluvial și troleibuze.

Volumul mărfurilor transportate cu **transportul auto** cuprinde datele centralizate ale cercetărilor statistice exhaustive ale întreprinderilor cu activitatea principală transport auto, cât și întreprinderilor cu alte genuri de activitate, care efectuează transportări auto de mărfuri pentru terți (contra plată) și dispun de 10 și mai multe autovehicule de marfă proprii sau închiriate.

În **transportul feroviar** volumul mărfurilor transportate include transportul mărfurilor în trafic intern, mărfurile intrate (import) și ieșite (export) și cele în tranzit.

Pasagerii transportați și parcursul pasagerilor cu autobuze (inclusiv microbuze) – calculați în baza rapoartelor statistice primite de la persoane juridice și fizice care efectuează transportări de pasageri cu transportul public, exceptând transportările urbane realizate de întreprinderile individuale în orașele-reședință și orașele UTA Găgăuzia.

COMUNICAȚII

Indicatorii privind prestațiile și mijloacele de comunicații vizează întreprinderile de stat și societatea pe acțiuni care activează în acest domeniu.

TURISM

Datele privind capacitatea și frecventarea structurilor de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare turistică provin din rapoartele statistice prezentate de agenții economici care administrează efectiv structurile de cazare turistică colective.

Datele pentru activitatea turistică provin din rapoartele statistice prezentate de agenții economici titulari de licențe de turism.

Prin **structură de primire turistică** cu funcțiuni de cazare turistică se înțelege orice construcție sau loc amenajat, destinat, conform proiectării și executării, pentru cazarea turiștilor.

Capacitatea de cazare turistică în funcțiune (exprimată în locuri-zile) reprezintă numărul de locuri de cazare puse la dispoziția turiștilor de către structurile de cazare turistică colective, ținând cont de numărul de zile în care acestea sînt deschise în perioada de raport, adică zilele în care a fost posibilă cazarea turiștilor.

Numărul de turiști cazați în structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare turistică cuprinde toate persoanele (cetățeni moldoveni și străini), care se deplasează într-un loc, altul decît acela în care își au reședința, pentru o perioadă mai mică de 12 luni și petrec cel puțin o noapte într-o structură de cazare turistică colectivă în locul vizitat, scopul principal al vizitei fiind altul decît acela de a desfășura o activitate remunerată în locul vizitat.

Înnoptarea reprezintă fiecare noapte pentru care o persoană este înregistrată într-o structură de cazare turistică colectivă, indiferent dacă fizic este prezentă sau nu în cameră.

Indicii de utilizare netă a locurilor de cazare turistică se calculează prin raportarea umărului de înnoptări realizate la capacitatea de cazare turistică în funcțiune din perioada respectivă.

Turismul intern reflectă serviciile turistice prestate în locurile turistice din țară și vîndute de către titularii de licențe cetățenilor moldoveni.

COMERȚ CU AMĂNUNTUL ȘI SERVICII CU PLATĂ PRESTATE POPULAȚIEI

În **volumul total de vânzări cu amănuntul** se includ vânzările de mărfuri prin rețeaua de comerț cu amănuntul (inclusiv repararea autovehiculelor, obiectelor de uz casnic și personale), precum și cele comercializate prin sectorul neorganizat de comerț (piețe).

Evidența vânzărilor de mărfuri cu amănuntul se ține în prețuri curente, iar indicii care caracterizează evoluția acestora în diferite perioade de timp se calculează în prețuri comparabile.

În **volumul total de servicii cu plată** se includ încasările obținute de agenții economici și persoanele fizice (antreprenorii particulari) în urma prestării de către aceștia a serviciilor cu plată populației.

Evidența serviciilor cu plată prestate populației se ține în prețuri curente, iar indicii care caracterizează evoluția acestora în diferite perioade de timp se calculează în prețuri comparabile.

COMERȚ EXTERIOR

Datele din compartimentul “Comerțul exterior” sînt elaborate în baza declarațiilor vamale completate ulterior cu unele categorii de mărfuri (produse) transportate prin cablu, conducte (energie electrică, gaze naturale), evidența cărora se ține în baza rapoartelor statistice.

Volumul comerțului exterior reprezintă totalitatea bunurilor materiale care fac obiectul schimbului între țara noastră și alte țări, care măresc sau micșorează resursele materiale ale țării ca rezultat al intrării sau ieșirii lor din țară. În volumul comerțului exterior nu sînt incluse serviciile cu caracter material și nematerial.

Evaluarea exporturilor se efectuează în prețuri F.O.B. sau franco-frontiera țării exportatoare, a importurilor – în prețuri C.I.F. sau franco-frontiera țării importatoare. Exportul cuprinde și reexportul, adică mărfurile importate și apoi reexportate fără a fi supuse prelucrării.

Soldul balanței comerciale se calculează ca diferența dintre export și import.

PREȚURI

Indicele prețurilor de consum este un instrument de măsură care caracterizează și furnizează o estimare a evoluției de ansamblu a prețurilor mărfurilor cumpărate și tarifelor serviciilor utilizate de către populație pentru satisfacerea necesităților de trai într-o anumită perioadă (denumită perioadă curentă) față de perioada fixă (denumită perioadă de bază).

Rata lunară a inflației reprezintă creșterea prețurilor de consum într-o lună față de luna precedentă.

Indicele prețurilor producătorului la producția industrială determină evoluția prețurilor produselor industriale în primul stadiu al comercializării (fără taxa pe valoarea adăugată). Indicii sînt calculați lunar în baza observării statistice a prețurilor la circa 866 de produse reprezentative în 221 întreprinderi industriale.

Indicele prețurilor la producția agricolă vîndută de gospodăriile agricole se calculează în baza prețurilor medii reale stabilite la producția vîndută în perioada de raport, în procente față de anul de bază.

Indicele prețurilor în construcții – raportul prețurilor curente la lucrările de construcții montaj, înregistrate trimestrial în 100 organizații reprezentative, către prețurile de deviz ale anului 1991 (adoptate ca constante) și prețurile curente ale anului precedent.

FINANȚE

Bugetul public național reprezintă totalitatea veniturilor și cheltuielilor, formate ca elemente independente în sistemul bugetar.

Veniturile bugetului public național sînt impozitele și taxele, alte încasări, specificate de legislația în vigoare.

Cheltuielile bugetului public național sînt determinate de cheltuielile prevăzute de legea bugetară anuală în vederea satisfacerii necesităților societății, din care: acoperirea necesităților socialculturale și de cercetări științifice, întreținerea aparatului de stat, acoperirea necesităților militare, achitarea datoriei de stat, acordarea de subvenții, dezvoltarea sectorului economic al statului etc.

Deficitul bugetar reprezintă depășirea cheltuielilor asupra veniturilor.

Excedentul bugetar reprezintă depășirea veniturilor asupra cheltuielilor.

SITUAȚIA SOCIALĂ

Veniturile medii disponibile ale unui membru al gospodăriei reprezintă totalitatea veniturilor bănești și în natură (evaluate în lei) obținute din diverse tipuri de activități.

Cheltuielile de consum pe un membru al gospodăriei casnice reprezintă totalitatea cheltuielilor curente pentru produse alimentare, nealimentare și servicii.

Minimul de existență reprezintă volumul minimal de bunuri materiale și servicii, necesare pentru satisfacerea cerințelor primordiale, asigurarea menținerii sănătății și susținerea viabilității omului.

Salariu nominal – plăți brute în bani sau în natură acordate salariaților de obicei peste intervale regulate de timp pentru timpul lucrat sau lucrul efectuat. În salariu se includ de asemenea plățile pentru timpul nelucrat, primele anuale, sezoniere sau alte prime acordate neregulat.

Salariul mediu lunar nominal al unui lucrător din economie (pe activități economice, raioane, municipii) – raportul între fondul de salarii (calculat pînă la careva rețineri) și numărul mediu de salariați luat ca bază la calcularea salariului mediu.

Salariu real – puterea de cumpărare a salariului nominal.

Indicele salariului real – raportul dintre indicele salariului mediu nominal și indicele prețurilor de consum.

Mărimea medie a pensiei se calculează ca raportul dintre suma pensiilor stabilite și numărul pensionarilor aflați la evidența organelor de protecție socială.

Populație activă din punct de vedere economic – persoane care furnizează forța de muncă disponibilă pentru producția de bunuri și servicii, incluzînd populația ocupată și șomerii.

Populație ocupată – persoane care desfășoară o activitate economică sau socială producătoare de bunuri și servicii în scopul obținerii unor venituri sub formă de salarii sau alte beneficii.

Șomeri conform criteriului BIM – persoane de 15 ani și peste, care în cursul perioadei de referință îndeplinesc concomitent următoarele condiții:

- nu au un loc de muncă și nu desfășoară o activitate în scopul obținerii unor venituri;
- sînt în căutarea unui loc de muncă, utilizînd în ultimele patru săptămîni diferite metode pentru a-l găsi;
- sînt disponibili să înceapă lucrul în următoarele 15 zile, dacă și-ar găsi imediat un loc de muncă.

Rata șomajului – raportul dintre numărul șomerilor și populația activă (șomeri plus populația ocupată).

Șomeri înregistrați – persoane apte de muncă, în vîrstă aptă de muncă, care nu au un loc de muncă, un alt venit legal și sînt înregistrați la agențiile pentru ocuparea forței de muncă ca persoane în căutare de lucru și care dau dovadă că doresc să se încadreze în muncă.

Numărul populației pentru anii intercenzitari se determină în baza rezultatelor ultimului recensămînt și a datelor referitoare la mișcarea naturală și migratorie dintre data recensămîntului și anul de referință. Totodată se ia în considerație și schimbarea numărului populației în rezultatul reorganizării teritorial-administrative.

Sursa datelor pentru **mișcarea naturală a populației** sînt actele stării civile și buletinele statistice despre naștere, deces, căsătorie, divorț, întocmite de oficiile stării civile.

Ratele de natalitate, mortalitate, nupțialitate și divorțialitate sînt calculate ca raportul dintre numărul celor născuți, decedați din perioada de referință, adus la expresia anuală cu ajutorul coeficientului de timp și numărul mediu anual al populației stabile din aceeași perioadă. Se calculează în promile.

Sursa datelor pentru **mișcarea migratorie a populației** este baza de date automatizată a Ministerului Dezvoltării Informaționale și a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova.

Morbiditate – cazuri de îmbolnăviri ale populației, înregistrate în anul curent cu diagnosticul stabilit pentru prima dată.

Criminalitatea – fenomen socialjuridic, care include infracțiunea săvîrșită pe un anumit teritoriu și pe parcursul unei perioade anumite de timp.

Infracțiune înregistrată – fapt obștesc periculos, relevat și luat la evidență oficial, în conformitate cu legislația penală în vigoare.